



- ⊕ **Lletres:** Festival MOT sobre la Mediterrània
- ⊕ **Música:** La Valenciana de Barcelona
- ⊕ **Gastronomia:** La Ruta del Bacallà

ENTREVISTA ELISENDA PALUZIE

‘EL GOVERN NO ESTÀ PREPARAT PER DECLARAR LA INDEPENDÈNCIA’



LA DADA D'EN JOE BREW

La desconnexió entre Espanya i Catalunya: el judici i les eleccions

Ucraïna va a les urnes per primera vegada d'ençà de l'Euromaidan

{ Avui, 30 de març de 2019, Jordi Cuixart i Jordi Sànchez fa 530 dies que són a la presó, Oriol Junqueras i Joaquim Forn 513 i Carme Forcadell, Dolors Bassa, Raül Romeva, Josep Rull i Jordi Turull en fa 403



EL CAMÍ DE L'EXILI

MERCÈ IBARZ



Detall del 'Carnaval', pintura de Max Beckmann de 1925, també titulada 'Doble retrat' de l'artista i l'esposa Quappi.

MB

Max Beckmann en exposició, una gran òpera bufa o un rèquiem o tot a la vegada

En la pintura de Max Beckmann (Leipzig, 1884 – Nova York, 1950) l'exili és com un horitzó constant a què arrossega la mateixa vida moderna, aquesta sensació d'estranyesa i d'isolament que caracteritza la ciutat moderna. Fins que l'exili va ser més que tot això, fins que el nazisme el va empènyer a deixar Europa, com a tants artistes, com a tantes persones comunes, com a tants. Beckmann va pintar l'exili modern des d'aquests dos puntals. La ciutat i el mar.

L'expo a CaixaFòrum s'ho val per diversos motius. El primer és que hem vist molt poques coses d'aquest pintor alemany que sempre va anar a la seva en una època en què els artistes configuraven grups i marques creatives. Ell no. És expressionista, certament, i ho és a la manera dura dels artistes que van passar pel front de la Gran Guerra i hi van sobreviure, deixant així enrere els colors i l'alegria de viure dels primers expressionistes, els anteriors, els del Genet Blau i companyia. Colors durs, un traç magnífic, un dibuix superb, i gens de complaença, en Beckmann ni en cap altre dels seus companys de brega (Dix, Grosz, Schad). I alguns trets específics: l'artista com a pallaso del circ modern, i no l'arlequí contemplatiu picassà; l'autoretrat enllà de l'arrogància aparent com a mirall de la decència personal i col·lectiva en perill, i els mites grecs,



L'artista com a pallaso del circ modern,
l'autoretrat enllà de l'arrogància aparent
com a mirall de la decència personal i
col·lectiva en perill, i els mites grecs per a
acarar l'exili



Beckmann és dels artistes que proposen
una experiència de visió que sovint posa
en marxa la nostra consciència visual
amb neguit, la mateixa experiència de
mirar-lo i veure'l pot ser intensa

els Argonautes i les esfinxs sobretot, per a acarar el que era a punt de passar i que finalment passava i prenia cos a l'altra banda del mar, a Nova York.

Avui podem llegir, per fi, de nou, Àngela Graupera (1875 – 1936), periodista i escriptora, que va contar el 1935 –de manera precisa i amb una bondat que depassa tota adscripció literària, superant les etiquetes– com eren els hospitals de la Gran Guerra, en un llibre que l'editor Joan Marcet acaba de rescatar: **El gran crimén. Lo que yo he visto en la guerra** (editorial Chapiteau 2.3), escrit quan l'autora se'n va anar d'infermera de la Creu Roja al front de Sèrbia. Així podem fer-nos una idea del que el jove pintor Beckmann i els seus col·legues Dix i Grosz s'hi van trobar. Sobretot Beckmann, atès el que explica la Graupera, perquè també hi va anar com a infermer: els hospitals eren una part essencial de les trinxeres en l'extermini de l'enemic.

Beckmann és dels artistes que proposen una experiència de visió que sovint posa en marxa la nostra consciència visual amb neguit, la mateixa experiència de mirar-lo i veure'l pot ser intensa. Per la meua part, us proposo no defugir-lo. Visitar aquesta exposició, dialogar amb aquestes pintures que sovint remetien a Goya i els *Caprichos* y *Desastres de la guerra*, parlar de tu a tu amb aquests quadres que no tenen gens de brillantor (el vernís no hi és), aturar-se en particular davant les obres que no estan emmarcades amb vidre. No m'estranyaria gens que el vidre l'hi haguessin afegit després els col·leccionistes.

Tot en Beckmann crida a ser vist directament, sense la interposició de res, ni del vernís ni del vidre, sense cap distància entre qui mira i l'obra. Una obra plena de ressons, com una òpera bufa que esdevé rèquiem per la cultura europea. Llavors, i ara. 📺

LA JUNTA ELECTORAL PROHIBEIX LES ENTREVISTES A BORRELL

PERE MARTÍ



No som davant una guerra de símbols, ni una persecució de l'independentisme, sinó davant un problema de llibertats vw

No som davant una guerra de símbols, ni una persecució de l'independentisme, sinó davant un problema de llibertats que afecta la campanya del 28-A * El candidat de Vox a la Generalitat valenciana va cobrar de Blasco *** La primera tanda de consultes sobre el model d'estat es farà a onze municipis de Mallorca**

TEMA DEL DIA

Parcial. La Junta Electoral espanyola ha aconseguit de convertir-se en la protagonista de la precampanya de les eleccions del 28 d'abril amb la seva actuació parcial, obsessiva i, fins i tot, un punt ridícula si no fos que parlem de llibertats públiques i drets civils. La prohibició de parlar d'exiliats i presos polítics als mitjans públics catalans és un acte de censura sense escrúpols que atempta directament contra la llibertat d'expressió i de premsa. I la decisió d'obligar TV3 a 'compensar' la manifestació de Madrid amb missatges dels partits que no hi van donar suport implicar lliurar la graella de la televisió pública catalana a persones alienes a l'empresa pública i és un insult als professionals que hi treballen.

Quan la Junta Electoral va prohibir els llaços grocs, hi va haver gent que va dir que era només una batalla simbòlica i arrufava el nas davant la coherència del president Quim Torra de defensar-los. Una coherència que li ha costat una querrela que pot acabar inhabilitant-lo. Però un cop la Junta Electoral va conquerir el balcó del Palau de la Generalitat, ara es veu amb cor de dir quins programes s'han de fer a TV3 i quines paraules poden fer servir els seus professionals per a informar. No som davant una guerra de símbols, ni una persecució de l'independentisme, sinó davant un problema de llibertats. Si els directors de TV3 i Catalunya Ràdio, o els seus treballadors, a banda de protestar per la decisió de la Junta, no l'acatessin, tancarien la tele-



La prohibició de parlar d'exiliats i presos polítics als mitjans públics catalans és un acte de censura sense escrúpols que atempta directament contra la llibertat d'expressió



La decisió també aprofita un clima de fons que fa temps que es va alimentant des de determinats sectors sobre la presumpta manca de neutralitat de TV3 pel que fa al procés

visió i la ràdio. Fa molt de temps que els van al darrere.

La reacció dels periodistes de TV3 ha estat intel·ligent. Llegiran un missatge recordant la censura de la Junta Electoral quan es vegin obligats a modificar una informació: 'En aquest informatiu no s'han pogut fer servir expressions utilitzades anteriorment amb criteris periodístics, com "exili" o "presos polítics", en compliment de la resolució de la Junta Electoral, que les considera contràries al principi de "neutralitat informativa".' Els criteris de la Junta Electoral no tenen res a veure amb la neutralitat informativa, sinó que són clarament polítics. L'objectiu és el mateix que amb els llaços grocs: negar el conflicte, invisibilitzar-lo. Definir una persona com a pres polític o com a exiliat

no és una opinió partidista, és un fet. En periodisme, els fets són sagrats. I les opinions, lliures.

La decisió també aprofita un clima de fons que fa temps que es va alimentant des de determinats sectors sobre la presumpta manca de neutralitat de TV3 pel que fa al procés d'independència. És igual que els informatius hagin estat reconeguts internacionalment per la seva professionalitat. Els partits unionistes fixen el relat que no és una televisió plural, tot i que després farceixen les seves llistes d'ex-tertulians de TV3 i Catalunya Ràdio. I també hi ha qui, des d'una falsa equidistància, organitza debats per a parlar-ne des d'una televisió privada presumptament progressista. Sempre és bo debatre, però també se'n podria fer un altre sobre el pluralisme a TVE, que paguem entre tots, o sobre el pluralisme de les televisions privades, perquè encara que siguin privades, haurien d'estar subjectes a la deontologia professional.

Aquest clima facilita la ingerència de la Junta Electoral en la campanya, posant les seves decisions al servei de l'unionisme. Unes decisions que ja han entrat en la fase del ridícul quan, avui, ha arribat a prohibir la pancarta 'Llibertat peixos polítics' que l'Ajuntament de Port de la Selva va penjar al balcó. També ha prohibit els llaços que porten els funcionaris de l'Ajuntament de Reus i els que hi ha en un parell de facultats de la Universitat de Barcelona. Encara falta un mes per a les eleccions, però s'ha obert la veda a la censura, que no té límits. La Junta Electoral encara no ha descobert que el millor espot electoral per a l'independentisme és la transmissió del judici al Tribunal Suprem espanyol o la mala educació de Josep Borrell davant la premsa internacional. Si de cas, hauria de suspendre el judici o prohibir les entrevistes a Borrell.

MÉS QÜESTIONS

El candidat de Vox a la Generalitat Valenciana va cobrar de Blasco. El dirigent de Vox i candidat a la presidència de la Generalitat Valenciana, José Maria Lla-

nos, va cobrar durant vuit anys d'una fundació lligada al cas Blasco. Entre el 2005 i el 2013, Llanos va facturar com a assessor jurídic extern a la Fundació per a la Solidaritat i el Voluntariat de la Comunitat Valenciana (Fundar). Fundar era una entitat creada per Rafael Blasco en col·laboració amb Bancaixa que també estava vinculada a l'ex-president de les Corts Juan Cotino quan era conseller de Benestar Social. La fundació va ser investigada per pràctiques irregulars en l'anomenat cas Cooperació, que va portar l'ex-conseller Blasco a la presó. L'ex-president Alberto Fabra va començar el desmantellament d'aquesta fundació, sostinguda principalment amb fons públics i que va arribar a tenir cinquanta treballadors i contínues sospites de favors. L'operació per a tancar-la la va culminar la vice-presidenta Mònica Oltra quan el govern del Botànic va arribar a la Generalitat. Sembla que el candidat de la formació d'extrema dreta a la Generalitat va facturar a Fundar per dues vies: per mitjà de la seva consultora jurídica i com a professor universitari. Diverses fonts xifren en 52.000 euros, com a mínim, els pagaments a Llanos i al seu despatx.

El Consell aprova el decret que obliga a contractar els VTC amb 15 minuts d'antelació, com a mínim. El ple del Consell ha aprovat el decret llei dels vehicles de transport amb conductor. La nova regulació fixa una contractació prèvia de quinze minuts d'antelació al servei, com a mínim, un temps que cada ajuntament pot ampliar. A més, prohibeix l'ús d'eines de geolocalització per a captar clients i l'estacionament a les vies públiques. Tampoc no permet d'aparcar en llocs de concentració i generació de demanda de serveis de transport com ara aeroports, estacions de ferrocarril i d'autobusos i centres comercials. Així mateix, segons que ha informat la consellera Maria José Salvador, haurà de quedar constància de la contractació dels serveis en un registre de comunicacions, tret dels que s'hagin de fer de manera immediata com a conseqüència d'urgències i assistència en car-



Exhumació de la fossa 22 del cementiri de Paterna. NC



LA XIFRA

1.200 euros de pensió mínima demana la Federació de la Gent Gran d'Andorra, ara que hi ha eleccions generals al Principat

retera. Com ja va passar a Barcelona, les dues principals plataformes de VTC, Uber i Cabify, han amenaçat de deixar d'operar al País Valencià. Tot i que el Consell defensa la legalitat del decret, Unauto, la patronal del sector, estudia de demandar el govern i xifra les indemnitzacions en 166 milions d'euros. La norma entrarà en vigor quan es publiqui al Diari Oficial de la Generalitat. En el cas de Barcelona, Cabify ja hi ha tornat a operar.

La primera tanda de consultes sobre el model d'estat es farà a onze municipis de Mallorca. La primera tanda de consultes populars sobre el model d'estat es farà aquest diumenge, 31 de març, a Valldemossa, i durant el cap de setmana del 6 i 7 d'abril a deu municipis més: Artà, Alaró, Esporles, Llubí, Palma, Pollença, Porreres, Santa Margalida, Sencelles i Sineu. Josep de Luis, president de l'Obra Cultural Balear (OCB), entitat que aixopluga legalment les convocatòries, ha explicat que l'OCB portava 'a la seva genètica el respecte als valors democràtics' i ha denunciat que de les institucions de l'estat volguessin posar límits als drets de la ciutadania. L'entitat

ha alertat de la deriva prohibicionista d'aquestes darreres setmanes: 'Primer ens prohibeixen símbols, després ens prohibeixen expressar l'opinió i ara ja han començat a prohibir paraules com exili o presos polítics', i ha fet un paral·lelisme entre tot això que vivim i la novel·la de George Orwell 1984. També ha explicat que des del moment que van veure que s'intentava limitar la llibertat, van posar l'OCB a disposició del grup impulsor de les consultes i van tramitar una comunicació genèrica que cobris els 67 municipis de les Illes.

LA XIFRA

1.200 euros de pensió mínima demana la Federació de la Gent Gran d'Andorra, ara que hi ha eleccions generals al Principat.

TAL DIA COM AVUI

El 29 de març de 1939, la ciutat de València era ocupada pels franquistes, que escamparen la llarga ombra de terror, repressió i venjança. Més de 50.000 persones van ser empresonades entre 1939 i 1942. D'aquestes, 2.238 van ser executades al camp de tir militar de Paterna.

COM SABEM QUAN HEM D'ESCRUIRE 'PERQUÈ', 'PER QUÈ' I 'PER A QUÈ'?

Una regla simple per a treure l'entrellat d'aquest galimaties ·
Primer article de la nova secció de llengua, 'Ras i curt'

Escrivim 'per què' quan equival a 'per quina raó'. En tots els altres casos escrivim 'perquè'

JORDI BADIA

De segur que molts heu dubtat alguna vegada si haviu d'escriure 'perquè' o 'per què'. I és probable que algú us hagi donat una norma molt simple: quan és una interrogació, va separat; quan és resposta, junt. Doncs sí, és cert. Però s'ha de completar.

No totes les interrogacions duen un signe interrogatiu. *No sé per què ho ha fet, Cal esbrinar per què ho ha fet, No entenc per què ho ha fet...* són exemples d'interrogació sense signe. En diem interrogació indirecta, diferent de la directa: *Per què ho ha fet?*

A més, en català la forma aglutinada 'perquè' tant serveix per a indicar causa com finalitat: *Ho explico perquè no ho entens, Ho explico perquè ho entenguis.* El primer 'perquè' és causal i respon a la qüestió *Per quina causa ho expliques?*; el segon és final i respon a *Amb quina finalitat ho expliques?*. (En els parlars meridionals el 'perquè' final es converteix col·loquialment en 'per a que', però la normativa el bandeja en els àmbits formals.) Tant el 'perquè' de causa com el de finalitat poden formar part d'una interrogació directa, de manera que no sempre que vegem un interrogant hem d'escriure 'per què'.

Per acabar-ho d'adobar, el mot 'perquè' també pot ésser un nom, que vol

dir, precisament, 'causa': *Ara sabrem el perquè de tot plegat.*

En la frase següent podeu comprovar si aquesta regla funciona: *Em neguiteja no saber per què ho fas. Ho fas perquè no sigui dit? Diques, és perquè no vols que la gent ho sàpiga? No en sé el perquè. Explica-m'ho: per què?*

Tan solament hi ha un cas de 'per què' que no vol dir 'per quina raó'. És quan equival a 'pel qual' (o 'per la qual', 'pels quals', o 'per les quals'): *El pont per què hem passat* (és a dir, *El pont pel qual hem passat*), *Els motius per què han fet la reclamació* (és a dir, *Els motius pels quals han fet la reclamació*). Hem exclòs aquest cas de la norma perquè és molt infreqüent i no sol originar cap confusió.

Abans d'acabar, hem de presentar el tercer element: 'per a què'. Té un ús molt escàs. És sempre interrogatiu i vol dir 'amb quina finalitat': *Per a què ho reclames?*, és a dir, *Amb quina finalitat ho reclames?* (També ens en podem servir en les interrogatives indirectes, sense interrogant: *No entenc per a què ho reclames.*) Podem pensar que *Per a què ho reclames?* i *Per què ho reclames?* tenen el mateix significat, però no: amb 'per què' és com si demanéssim *Què t'impulsa a reclamar-ho?* I amb 'per a què', *Què faràs quan tinguis això que reclames?* La llengua fila prim. ■

ELISENDA PALUZIE

‘El govern no està preparat per declarar la independència’

Entrevista a la presidenta de l'Assemblea Nacional Catalana



ALBERT SALAMÉ

ODEI A.-ETXEARTE

Fa un any que l'economista Elisenda Paluzie (Barcelona, 1969) va ser elegida presidenta de l'ANC. Explica que han estat uns mesos durs, marcats per la repressió i la solidaritat amb els presos i els exiliats, en què han treballat per 'centrar' el paper de l'Assemblea: treballar per la independència. En aquesta entrevista, Paluzie critica la supeditació del govern català a l'estat espanyol, defensa la vigència de la unilateralitat des de les institucions i proposa vies d'acció perquè el moviment independentista avanci per fer efectiva la república. Abans que l'ANC aprovi el nou full de ruta a l'assemblea general ordinària del 5 de maig, admet, tanmateix, que potser no hi haurà unitat i el govern no estarà preparat per provar-ho després de la sentència. També llança un avís: el judici al Tribunal Suprem és una trampa per a posar fi al moviment. Va ser-hi els dies que van declarar Jordi Sánchez i Carme Forcadell. Diu que hi va veure l'estructura potent d'un estat, l'engranatge poderós.

—A les eleccions del 28-A heu optat perquè hi hagi un front de blocatge a Madrid, però només la candidatura del Front Republicà diu obertament que ho farà.

—El front de blocatge no deixa de ser un titular i la cosa és més complexa. Nosaltres diem que les candidatures independentistes a les corts espanyoles o al parlament europeu, que són fronts exteriors, han de ser instruments al servei d'una estratègia nacional marcada a Catalunya. No es pot anar a fer política convencional com s'havia fet durant tota l'època de l'autonomisme. Som una minoria nacional i passa molt poques vegades que tinguem capacitat d'influir en la configuració de majories a l'estat espanyol i aquesta capacitat ha d'estar el servei d'una estratègia per l'autodeterminació. La conseqüència d'això pot ser que acabis blocant una legislatura o que s'hagin de repetir unes eleccions, però l'objectiu en si no és anar a fer



S'ha de tenir una mica de coherència, per a ser una mica creïbles amb el fet que realment es treballa per l'objectiu de la independència



Hauria estat més potent reforçar amb una estratègia unitària la visualització de la situació anòmala de l'exili i la presó

blocatge; és que els independentistes al congrés dels diputats siguin instruments al servei d'una estratègia per a fer la independència o per a aplicar l'autodeterminació que vam exercir l'1-O però que no hem aplicat.

—Els partits divergeixen en l'estratègia, no hi ha unitat.

—Sí, però el nostre rol és anar a l'essència i recordar allò que considerem que és obvi, encara que no se segueixi i els partits puguin tenir interessos a curt termini, o estiguin inserits en la lluita per l'hegemonia electoral.

—Si el resultat és un blocatge a un govern del PSOE, un govern de dretes no podria ser més bel·ligerant amb l'independentisme?

—L'alternativa d'un tripartit de dretes hi serà si sumen. Si no, no hi serà. Tampoc no s'entendria que els partits independentistes no aprovessin el pressupost de Pedro Sánchez, justament perquè no hi havia aquest respecte pel poble de Catalunya com a subjecte polític, aquesta interlocució per a avançar en el camí de l'autodeterminació, i que ara sí que anessin a fer allò que no van fer aleshores. S'ha de tenir una mica de coherència, per a ser una mica creïbles amb el fet que realment es treballa per l'objectiu de la independència.

—I si la disjuntiva és fer president Sánchez com a mal menor?

—És que el govern de dretes només hi serà si suma. Si no, l'alternativa és que es repeteixin les eleccions, cosa que els espanyols ja van fer. Fa un any, vaig fer una altra entrevista amb VilaWeb, abans de ser presidenta de l'ANC, poc després que no s'hagués fet la investidura del president Puigdemont. La vaig revisar i vaig veure que hi deia que has de ser coherent amb les apostes. Que si haves anat amb un programa electoral en què haves dit que prioritzaves la restitució del govern legítim, haves de mantenir el torcebraç encara que signifiqués que es repetissin les eleccions. Anticipava que, si això no es feia, entràriem en una

dinàmica en què tindríem un govern que hauria de gestionar els marges estretissims d'una autonomia molt intervinguda. Al final, és això que ha acabat passant a Catalunya.

—L'ANC també va defensar una llista unitària a les europees i no n'hi haurà cap.

—En aquesta lluita que és tan complexa, als fronts exteriors ens hem de fer visibles amb molta força, ponència i unitat. Ens dona una certa legitimitat i coherència a l'hora d'explicar el nostre cas i conflicte al món. Al Parlament Europeu es dona la circumstància que et pots presentar amb una candidatura però, després, els diputats poden anar al grup parlamentari que vulguin i, fins i tot, els arguments de mantenir la coherència ideològica en les polítiques que no estiguin lligades a l'acció nacional no es donen. En canvi, tindrem aquesta lluita per l'hegemonia electoral visualitzada amb els màxims dirigents. Hauria estat més potent reforçar amb una estratègia unitària la visualització de la situació anòmala de l'exili i la presó, i la possibilitat que pot donar la immunitat parlamentària. S'haurien pogut fer unes primàries per a les eleccions europees, i s'hauria reforçat encara més aquesta unitat des de baix.

—Sí que heu impulsat primàries a les municipals. No és una paradoxa que, en llocs com Barcelona, es mantingui la divisió dels partits i hi hagi una candidatura independentista més?

—L'objectiu de les primàries era doble: intentar fer la unitat, però de manera diferent com s'havia fet en el passat. No volíem una unitat per dalt, a través de les cúpules, i tenir la gent com a convidats de pedra. La candidatura de JxSí es va pactar als despatxos i després es va obrir una web on es van apuntar 100.000 persones. Si aquestes persones s'haguessin apuntat primer i, amb un procés obert i participatiu, s'hagués escollit una llista, hi hagués hagut una relació de control molt més directa. Hauria anat millor. El primer dels objectius, el de la unitat,



Quan arriba el moment, l'ANC debat al secretariat quin posicionament ha d'adoptar en cada elecció



ALBERT SALAMÉ

no s'ha aconseguit. El segon sí. S'ha visualitzat més el cas de Barcelona, però hi ha hagut fenòmens interessants a altres llocs, amb candidatures que han descobert gent nova, potent i interessant. Hi ha hagut municipis on la participació, en relació amb la població, ha estat força espectacular, com a Sant Just Desvern o Sant Feliu de Codines. Les municipals també són unes eleccions que permeten de fer experiments. Hem posat una llavor i l'ANC hi ha contribuït. Aquells que han argumentat per activa i per passiva que se sumava més per separat no són els més indicats per a dir que amb quatre candidatures se sumaria menys que amb tres. No hi haurà quatre candidatures a tot arreu, perquè hi ha llocs on el PDECat ha entrat, com l'Hospitalet de Llobregat o Sant Feliu de Codines, i altres on ha entrat ERC i la CUP, com les Borges Blanques. En tot cas, la participació de l'ANC a les primàries ja s'ha acabat. Sempre vam dir que posàvem els instruments per a afavorir el procés, el mètode en si, però que després no hi hauria cap compromís de l'ANC amb aquestes candidatures.

—**El balanç final és positiu o negatiu?**

—Hi ha una part força positiva. Vam tenir uns primers mesos en què tot se centrava en la qüestió repressiva, en el suport als presos i les seves famílies, en els sopars grocs. En els actes de primàries, veia gent que deia que havíem de continuar donant suport als presos, i estar preocupats per la repressió, però que això no ens podia paralitzar, que una manera molt directa d'aterrar a la república era des dels municipis i que volien portar-hi els valors. Vaig tornar a veure una mica d'il·lusió i projecte concret. Després, ja es veurà quin resultat fan. També és veritat que hi ha hagut molta apagada informativa. Les primàries han sortit poquíssim als mitjans. Hi ha participat vora 25.000 persones. No és gens menyspreable com a fenomen de base.

—**Seria una fórmula exportable a les eleccions catalanes?**

—El mètode és exportable. Si consideréssim que hi ha d'haver una llista civil, oberta, amb participació dels partits, podria ser una opció. Escollir-la amb participació ciutadana seria la cosa òpti-

ma, però no ens ho hem proposat. Quan arriba el moment, l'ANC debat al secretariat quin posicionament ha d'adoptar en cada elecció. S'acaba aprovant allò que decideix la majoria, i aquesta mena de decisions també es fan per consulta als socis.

—**Els estatuts de l'ANC diuen que no es pot presentar a les eleccions.**

—Exacte, per això remarco molt que, amb les primàries, no és pas l'ANC que es presenta a les eleccions. Va afavorir i posar mitjans materials per ajudar a configurar candidatures basades en aquest mètode. Mantenim al 100% totes les incompatibilitats, de màxima independència. Per a les eleccions municipals, encara hem de fer el posicionament, però pot ser que fem una llista de compromisos que considerem que les candidatures han de complir.

—**L'ANC s'hauria de repensar de presentar-se a les eleccions?**

—Crec que tenim més força no fent-ho. Hauria de ser una cosa molt excepcional. I per què necessàriament ho fariem mi-

llor? Al final, si has de canviar res, són els incentius. Aquest paper que podem fer de recordar les coses bàsiques als partits, el podem fer des de la distància, marcant des de fora.

—**Hi ha hagut membres del secretariat que han criticat la politització de l'ANC...**

—El secretariat i l'ANC en el seu conjunt reflecteixen la pluralitat de l'independentisme, i en un moment en què no hi ha unitat estratègica, al final els debats que hi ha fora també els tenim a dins. Entre aquells que voldrien que la pressió i la crítica als partits fos més àcida, més dura i contundent, i aquells que volen el contrari. Aquesta tensió dins l'ANC sempre ha existit, però quan hi ha un moment en què els partits polítics s'han posat d'acord i han definit què han de fer, com per exemple el referèndum de l'1-O, tothom es posa a treballar per l'objectiu i això s'apaiwaga. Però si aquesta unitat a fora no hi és, i nosaltres ho reflectim tot, és lògic que tinguem aquests debats a dins. Al final, el pla estratègic es va aprovar amb més del 80% de suport, i a fora s'ha considerat dur, perquè ens vam refermar en la via unilateral cap a la independència.

—**En la proposta de full de ruta de l'assemblea general que fareu al maig us hi refermeu, en la via unilateral. Hi ha qui diu que és impracticable des de les institucions perquè acabaria en un nou 155.**

—Vull precisar diverses coses. En el full de ruta i el pla estratègic, diem que la independència negociada sempre és millor perquè té menys costos. Per tant, si hi hagués un referèndum acordat, estaríem disposats a repetir la votació que ja es va fer l'1-O. Sí que recalquem que hauria de ser un referèndum amb pregunta binària sobre la independència. Ho volem recalcar perquè aquests darrers temps han sorgit veus tant a JxCat, amb Jordi Sánchez, com a ERC, amb Joan Tardà, que han proposat referèndums diferents, amb tres alternatives, o l'opció de votar més autonomia. Nosaltres diem que és ingenu creure que, amb la configuració



ALBERT SALAMÉ

de majories que hi ha, aquesta opció la posi sobre la taula l'estat espanyol. No ho creiem probable. Ho hem vist amb Sánchez, ho veiem cada dia. Iceta ha fet declaracions sobre què passaria si fóssim el 65%, i de seguida ha sortit el PSOE a contradir-lo. Hem de continuar treballant per la nostra via, que és la que vam seguir l'1-O. Un mecanisme per a accedir a la independència fet unilateralment. Es tendeix a confondre unilateralitat i insurrecció. És una trampa que a l'estat espanyol li va molt bé, i no hi hauríem de caure. És el que intenten fer amb el judici del Suprem.

—**Què voleu dir?**

—Intenten igualar el fet d'accedir a la independència per una via institucional, amb legitimitat democràtica darrere, majories parlamentàries i governs reconeguts, i el concepte de rebel·lió, que han repescat del codi penal del segle XIX perquè volen deslegitimar l'accés a la independència. No hi hauríem de caure. Has de veure quines fortaleses et

manquen per a poder fer una declaració d'independència i ser capaç de dur-la a la pràctica, imposar-te com a autoritat en un territori. Però no podem perdre la legitimitat que dóna tenir majories parlamentàries i un embrió d'institucionalitat darrere.

—**Però per dur a terme la unilateralitat institucional, no és un límit el 155?**

—Evites el 155 si, abans, ja imposes la teva autoritat. I això és la independència, imposar la teva autoritat. És evident que això no és fàcil, que necessites estar molt més fort que no ho estàvem l'octubre del 2017.

—**Davant un estat amb un exèrcit, com es pot fer pacíficament, això?**

—Un estat que té un exèrcit integrat a les estructures comunes de l'OTAN, té prohibit d'enviar-lo contra la seva població. Ho hauria d'aprovar l'estructura unitària que hi ha al comandament únic de l'OTAN. Al final l'amenaça fa efecte si te la creus.

—No us la creieu?

—Hi ha un nivell de violència policíaca que ja vam veure i l'estat fins i tot el pot incrementar una mica. Ho veiem a França, amb les Armilles Grogues. El nivell de violència policíaca, fins i tot, va un grau més enllà que no va tenir l'estat espanyol l'1-O. Però més enllà d'això, mentre l'estat espanyol pertanyi a estructures i organismes multilaterals com la Unió Europea o l'OTAN, ho veig complicat. Si ens ho creguéssim, hauríem de renunciar a l'objectiu de la independència, perquè no hi acordarem mai un accés negociat. Ho vam demostrar l'1-O. Si aguantem, amb resistència activa ens en podem sortir. Però s'ha d'aguantar amb molta més força darrere, amb molts més elements de poder que ens permetin d'imposar una autoritat. Legitimitat democràtica i més estructures de poder. Ara desenvolupem campanyes que treballin aquests elements de febleses per preparar-nos millor per a una via unilateral. Evidenciem la feblesa del moviment sindicalista nacional, donem suport a les eleccions de sindicats i cambres perquè ens enfortim amb aquestes estructures. Tenim la campanya de consum estratègic per tenir una economia que depengui menys dels

lobbies econòmics i polítics que van fer tanta pressió la tardor del 2017.

—El Tribunal de Comptes, per exemple, estudia si els diners invertits en acció exterior eren constitucionals. La vigilància s'ha incrementat i demaneu unilateralitat a les institucions. Hi ha qui diu que això faria que empresones-sin més dirigents.

—Som en una etapa de transició. La gent ha de pair que no s'ha aplicat el mandat de l'1-O i que allò que no vam fer el 10-O no ho recuperarem. Has de tornar a construir una oportunitat. Aquella es va perdre. Si tenim aquest govern que ja no ha proposat cap mena de torcebraç, ni tan sols per a la restitució dels consellers, és un govern absolutament tutelat. Pot no haver-hi el 155 de manera formal, però està absolutament controlat per l'estat. En aquest impasse, és evident que el govern ara no està preparat per declarar la independència i fer-la efectiva demà. Però això no vol dir que algun dia no ho estigui. De la mateixa manera que diem que podem preparar millor la societat civil, que és el que depèn de nosaltres, també en l'esfera política hem de posar instruments de fortaleça perquè, amb persistència i sostenint majories independentistes

clares, es torni a apoderar per tornar a provar un procés d'independència. En el full de ruta diem que, superant el 50% dels vots en unes eleccions al Parlament de Catalunya, es tindria una legitimitat democràtica reforçada per a tornar-ho a provar, havent preparat i analitzat més què no pots fer des de la institució, què has de fer des de fora i com tornes a presentar un torcebraç de conflicte democràtic. Hem d'aprendre també que és una errada pensar que faràs un acte de desobediència només per a aconseguir que l'estat s'avingui a negociar.

—Si s'intenta, ha de ser per arribar fins al final?

—Sí, més que res perquè l'estat espanyol no actua davant la pressió per a negociar. Actua per esclafar-te. Has intentat negociar amb mi un referèndum? T'acuso de rebel·lió i empresono tot el govern i intento liquidar el moviment independentista per sempre. És una trampa, tenim un risc amb el judici: ens intenten convèncer que això no ho podem fer. Si ens ho creiem, psicològicament estarem vençuts. Quan jutges allò que no es va fer com si s'hagués fet, vols aconseguir que ningú no ho intenti.

—Ho aconsegueix, l'estat?

—Genera un punt de frustració, sí. També és veritat que és una cosa tan grossa de fer, que també té la seva part positiva. A escala internacional, anem aconseguint, amb comptagotes i a poc a poc, pronunciaments que no haguéssim tingut mai. Com ara el manifest dels quaranta-un senadors francesos o el pronunciament de l'assemblea de la regió d'Occitània. Té aquests riscos aquest judici, de minar-nos la moral i fer-nos creure que la independència és impossible. Però alhora reforça la causa de la independència per la vulneració de drets i l'exageració que representa gestionar un conflicte polític d'aquesta manera.

—Anem a la unitat estratègica. Com han anat les converses dels últims mesos?

—Bàsicament, hem tingut reunions per



ALBERT SALAMÉ

a coordinar mobilitzacions unitàries. Al gener ens comencem a reunir amb JxCat, ERC i la CUP, amb Òmnium i ANC. Hem coordinat les concentracions d'inici del judici, la manifestació a Barcelona, les mobilitzacions de la vaga del 21-F, i la manifestació de Madrid. No ens hem estat reunint per parlar de la unitat estratègica. Tancat el cicle de mobilitzacions, reprendrem probablement les converses político-estratègiques.

—La sentència pot ser un moment d'oportunitat? O el govern no estarà prou preparat?

—El problema de la sentència és que l'agenda te la marca l'altre. Pot generar una reacció molt potent de la societat catalana, però estar marcats per una data i un moment que t'imposa l'altre és un risc si no s'està preparat amb tota la resta.

—Podria ser que hi hagués condemnes i no passés res?

—Hi haurà mobilitzacions, per descomptat. Però la qüestió és que ara no puc garantir que, quan arribi, estiguem tots d'acord que la reacció a la sentència sigui fer la independència i quan fer-la.

—L'ANC què defensarà?

—La primera cosa que hem de fer és debatre internament. El full de ruta no l'hem aprovat, l'ha d'aprovar l'assemblea general ordinària. Però hi ha alguna idea que circula i que no veig realista; la de repetir la desobediència perquè així aconseguirem pressionar. Per exemple, tornant a fer un referèndum no autoritzat. Ho veig un error. El referèndum el vam fer l'1-O. Aleshores ja no vam poder comprar les urnes des del govern, cosa que sí que es va poder fer el 9-N. Per tant, si es torna a fer un referèndum, es podrà fer als col·legis electorals? Hi haurà un conseller disposat a obrir-los? I si hi és, quina necessitat hi ha de repetir una cosa que ja vam fer? Si hi ha aquesta capacitat, potser convé aplicar-la per recaptar els impostos i demostrar que som suficients econòmicament, que això és un element clau per a demostrar que ets un govern efectiu sobre el territori.

Creumar els instruments anant-los reptint és un error molt gran. Ja s'ha deslegitimant prou l'1-O els darrers mesos.

—Com veieu que el govern hagi retirat els llaços grocs dels edificis públics?

—Hi veia el risc que quedéssim atrapats en una lluita simbòlica. Tinc la impressió que ens hi han volgut. Ciutadans ha forçat molt el conflicte de símbols. Per altra banda, també és veritat que la línia de la llibertat és molt fina i ho hem acabat de veure amb les instruccions de la Junta Electoral espanyola als mitjans de la CCMA per a no fer servir 'exili' o 'presos polítics'. Hi ha coses amb què t'has de plantar.

—El govern s'hauria d'haver plantat?

—No dic això, no és fàcil la resposta. Perquè plantar una batalla per una cosa que seran quinze dies... Pots dir que no cal cremar els vaixells per això, si no els has cremat per coses molt més importants, com ho és que no et deixessin invertir el president Puigdemont o que et suspenguessin els diputats. Però alhora, compte, perquè es van traspasant barreres. Com a mínim, crec que els periodistes de TV3 haurien de protestar, com ho fan davant la imposició dels blocs electorals. No és polític dir 'polític pres' o no parlar d'exili? O dir a algú que s'ha exiliat i que és lliure per tot Europa que és un 'fugat'? És neutral, això?

—Per què està aturat el Consell de la República?

—No és que estigui aturat. Es va organitzant internament, s'ha constituït un consell de govern, s'hi incorporen més persones progressivament, i s'hi va posant ordre i organització. Aviat començareu a veure'n accions.

—Els Consells Locals de la República Catalana què han de ser?

—Hi ha determinades accions que poden tenir més força a escala municipal, amb moltes entitats, no només l'ANC, que estiguin coordinades. Que donin més potència a accions d'apoderament ciutadà que afavoreixin la independència.



Hem d'aprendre també que és una errada pensar que faràs un acte de desobediència només per aconseguir que l'estat s'avingui a negociar



La campanya de consum estratègic és una campanya de no cooperació característica de l'estratègia de lluita no-violenta

—Parleu de lluita no violenta i vaucupar la seu de la comissió europea a Barcelona. Us prepareu per més accions així?

—La campanya de consum estratègic és una campanya de no cooperació característica de l'estratègia de lluita no-violenta. Sí, pensem diferents accions en aquesta línia.

—Es veuen divergències estratègiques entre Òmnium i l'ANC. Com afecten la relació entre les dues entitats i accions conjuntes com la manifestació de la Diada?

—La Diada sempre l'organitza l'ANC, i Òmnium és col·laborador. No n'hem començat a parlar. Estarà molt marcat pel fet si hi haurà sentència abans de l'11-S o no. No és tan senzill definir-ho. És més complicat. N'hem començat a parlar internament a l'ANC. Normalment és quan ho tenim definit que ho acabem de parlar amb Òmnium. ■

ARNAU LLEONART

Demà, Angel Oiarbide deixarà de ser portaveu de Gure Esku Dago, l'organització civil basca que va néixer emmirallada en l'Assemblea Nacional Catalana per impulsar el debat sobre el dret de decidir al País Basc. L'entitat s'ha imposat un canvi de cares per a acompanyar la nova etapa que presentarà en un gran acte a Bilbao. Oiarbide explica en aquesta entrevista que, després d'haver fet 208 consultes populars arreu del territori, el nou objectiu és fer possible que els ciutadans bascs puguin decidir en una votació vinculant. Per fer-ho, diu, caldrà que les societats basca i catalana sincronitzin les seves lluites.

—Des del 2014, heu organitzat mobilitzacions i 208 consultes populars per a posar el dret de decidir al centre del debat polític basc. Ho heu aconseguit?

—Sí. Quan vam presentar la iniciativa, fa cinc anys i mig, teníem dues sensacions. Com a país, ens havíem cregut que les persones de sensibilitats polítiques diferents no podíem caminar conjuntament. Des de la societat no sabíem la força que tenim si treballem junts. En canvi, a cinc-cents quilòmetres, a Catalunya, vèiem que la gent adquiria una altra actitud, la de protagonistes del seu futur. Sense arrogància, però amb orgull. Ja vam dir que 'gure esku dago' ('és a les nostres mans') no era un eslògan, sinó una actitud. Aquests darrers anys hem caminat junts, ens hem conegut i hem creat complicitats. A més, hem estat capaços de sostenir un debat polític sobre el dret de decidir i d'influir institucionalment en el debat del govern basc. Ens havien dit que era una qüestió que dividia, però hem creat un espai comú, obert i transversal que té capacitat d'influir.

—Aquest diumenge tanqueu una etapa per obrir-ne una altra. No hi haurà més consultes?

—No vam néixer per reivindicar, sinó per fer la transició de la reivindicació a la decisió. Aquestes consultes, les cadenes

ANGEL OIARBIDE

'És moment de treballar junts bascs i catalans perquè a l'estat li surti car fer passos autoritaris'

Entrevista al portaveu de l'organització sobiranista basca Gure Esku Dago





No descartem cap consulta, perquè el nostre objectiu és fer un referèndum jurídicament vinculant



És un judici a les aspiracions legítimes i democràtiques del poble català, però també del basc

humanes i els actes multitudinaris han estat una preparació per a la decisió. No descartem cap consulta, perquè el nostre objectiu és fer un referèndum jurídicament vinculant. Farem els passos que calgui per anar en aquella direcció.

—Què presentareu diumenge?

—L'objectiu de la nova etapa de Gure Esku Dago és adquirir i legalitzar les eines democràtiques per donar sortida a la voluntat de la ciutadania en les decisions que ens afecten. Fa cinc anys i mig, vam veure que aquesta qüestió era massa important per a deixar-la només en mans dels polítics, que la ciutadania teníem responsabilitat en aquest debat. Avui, diem que el dret de decidir és massa important perquè estigui només en mans de Gure Esku Dago. A partir de demà, l'objectiu serà cohesionar la ciutadania per posar en marxa un projecte per a legalitzar les eines per a exercir el dret de decidir.

—Com ha respost la ciutadania a les consultes?

—Ha estat un èxit en diferents àmbits. Hem fet consultes on viu un terç de la població de tot el País Basc. Hi ha participat activament un 20,5%, que són 218.248 persones. El debat no es queda només en el 20,5%, sinó que és molt ampli. Per a nosaltres, són xifres molt potents. Qualitativament, el valor s'amplia més, perquè fa cinc anys i mig no se'n parlava per tal de no discutir. Però no a escala nacional, sinó amb els amics, la família i la parella. Era un tema visceral que no sabíem gestionar. Ens hem demostrat que som capaços de debatre de tot sense enfadar-nos. Hem potenciat la cultura de l'acord i hem vist que podem decidir sobre tot. Hem fet la transició de la visceralitat a la racionalitat, que és la cosa normal en països que han aprofundit en la democràcia. Hem trencat molts esquemes mentals. Ens havien dit que consultar els ciutadans dividia la societat, però hem vist que no era veritat. Passa tot el contrari, la societat es cohesiona perquè és capaç d'afrontar els reptes polítics de manera adulta.

—Com influeix la dissolució d'ETA en el debat social sobre l'autodeterminació?

—Abans de Gure Esku Dago hi va haver Nazioen Mundua (Món de les Nacions) a Idiazabal. Veníem d'un procés de pau frustrat i va començar un moviment amb l'objectiu de crear un espai conjunt sobre els valors democràtics i el dret de decidir. Ens fixàvem en Escòcia, on el SNP havia guanyat les eleccions dient que el 2010 faria un referèndum. El moviment va començar en un poble de dos mil habitants, després es va ampliar a la comarca i des d'allà va saltar a tot el País Basc. No tenim cap dubte que quan la violència d'una part era activa era més difícil crear la normalitat en el debat. La desaparició d'una part de la violència ha ajudat a normalitzar-lo.

—El judici contra el procés català, com afecta el sobiranisme basc?

—Ens afecta de ple. No és un judici a divuit independentistes, ni als 2,3 milions de catalans que van votar l'1-O, sinó que és un judici a les aspiracions legítimes i democràtiques del poble català, però també del basc. És un judici als nostres drets civils, polítics i jurídics com a país. L'any passat ja ho vam dir: no és moment de solidaritzar-se amb el poble català, és moment de treballar conjuntament i fer que a l'estat espanyol li surti car fer passos en la direcció autoritària i antidemocràtica.

—El perill d'aquest judici és que pot marcar com entén l'estat espanyol la mobilització social de cara al futur.

—L'estat espanyol ha posat els jutges i les regles del joc, però no tinc cap dubte que no té totes les cartes. Aquesta partida encara no s'ha acabat. No és una partida identitària o de banderes, és una partida de democràcia. I no solament a Catalunya o al País Basc, sinó a Europa i el món. Si la ciutadania té el poder de decisió o si el tenen molt poques persones. Aquesta és la partida global que es juga a Catalunya, al País Basc i a l'estat espanyol. El futur s'ha d'edificar sobre la voluntat de la ciu-

tadania i farem tot el possible perquè sigui així.

—Com reaccionarà el sobiranisme basc a una sentència condemnatòria?

—Hi ha una sintonia i l'anem sincronitzant. El procés és en un moment molt potent. El judici es retransmet a tot el món i el final ha de ser la cirereta del pastís. La veu la tindran els polítics que són a la banqueta dels acusats i ens farem nostre el missatge que enviïn. És el moment d'empènyer conjuntament. No tenim cap dubte que no hi serà el sobiranisme basc i prou, sinó que tots els demòcrates ho donarem tot.

—Una de les grans diferències entre el procés català i el basc és que el PNB no ha fet el tomb que en el seu dia va fer CiU. Com hi ha influït, això?

—Les coses no passen per casualitat. Durant l'auge del procés escocès, ens comparàvem amb ells i lamentàvem que nosaltres no tinguéssim un David Cameron. Ens posem bastons a les rodes si ens quedem amb les actituds dels representants polítics i no ens fixem en la de la societat. La qüestió important és l'actitud de la societat, on es reflecteixen els representants polítics. Molta gent ens deia que pensar que ho podíem canviar era utòpic, però a Catalunya els representants de fa cinc anys eren els mateixos de quinze anys enrere, i si la seva actitud va canviar va ser perquè abans havia canviat totalment la de la societat. El procés català ens ha ensenyat que s'han acabat les excuses, que la ciutadania tenim la capacitat d'influir en el nostre futur. Si l'actitud del PNB no és com la de CiU segurament és perquè la societat encara no s'ha apoderat prou.

—Com valoreu la presidència d'Uxue Barkos a Navarra?

—Durant dècades, a Navarra hem tingut un règim en què no es respectaven totes les sensibilitats ni aspiracions. La tasca de Barkos i la resta de partits del canvi és fer evident que a Navarra hi ha diverses sensibilitats polítiques que han de ser capaces de conviure. Al segle XXI,

com a societat adulta, han de tenir les eines necessàries per a abordar qualsevol problema polític. Si a les pròximes eleccions tornen a guanyar les forces del canvi, ja tenen clar quin és el rumb institucional que posaran en marxa: el debat institucional sobre l'autogovern a Navarra, un estatus que els navarresos no van poder votar. Si guanya el *trifachito*, la primera cosa que faran és eliminar el dret dels navarresos d'incorporar-se a la comunitat autònoma basca si així ho volen. I a Iparralde, Batera, el moviment que va impulsar la institucionalització de les tres províncies basques del nord, té com a objectiu de potenciar les consultes ciutadanes. L'objectiu de Gure Esku Dago i de la societat basca és sincronitzar les tres realitats, que són diferents però que tenen una mateixa sintonia, amb un projecte de país.

—Al País Basc no proposeu una estratègia sobiranista diferenciada segons el ritme de cada territori com es fa als Països Catalans?

—La base de la democràcia és la voluntat de la ciutadania. En alguns punts del país aquesta voluntat aflora amb una intensitat diferent de la d'altres. Això és un procés de respecte i la nostra voluntat és sincronitzar les sintonies, però respectant els ritmes i diferències de cada punt de decisió.

—Al vostre full de ruta, quan calculeu que podreu fer un referèndum vinculant?

—Arribarà el dia que podrem votar lliurement sobre el futur. La garantia més gran perquè arribi aquest dia és la voluntat i determinació de la societat basca. No posem dates, però no tenim cap dubte que el debat hi és. És una lluita que durarà força temps, però es va conquerint terreny democràtic. Catalunya ha demostrat que la majoria de la societat espanyola veu que, al final, el conflicte es resoldrà votant. Heu posat tanta determinació i passió a demostrar que sereu vosaltres els qui decidireu el vostre futur, que heu aconseguit que ho entengui gent que fa quinze anys no ho entenien. 



El procés català ens ha ensenyat que s'han acabat les excuses, que la ciutadania tenim la capacitat d'influir en el nostre futur



Si guanya el 'trifachito', la primera cosa que faran és eliminar el dret dels navarresos d'incorporar-se a la comunitat autònoma basca si així ho volen

La desconnexió entre Espanya i Catalunya: judici i eleccions

La dada L'analista de dades Joe Brew mostra la diferència d'interès que hi ha a Espanya i a Catalunya pel judici contra el procés i per les eleccions

JOE BREW

El judici del procés ha captivat tot l'estat espanyol. Hi ha qui ho mira amb indignació, pertorbat per l'ús dels tribunals per a resoldre qüestions fonamentalment polítiques i enfurimat per l'aplicació de la presó preventiva. Per altra banda, hi ha gent que s'enorgulleix de l'acció de l'estat de dret i celebra que els 'colpistes' i 'rebels' violents catalans que havien intentat 'liquidar' Espanya s'enfrontin a una justícia independent. Segui quina sigui la seva posició política, tots parlen de la transcendència del judici, i sembla que hi ha un consens a veure que hi ha en joc no tan sols les vides dels acusats, sinó també el futur polític de Catalunya i el de l'estat espanyol.

En converses amb amics espanyols i catalans, he notat que l'interès pel judici contra el procés és molt diferent: els meus amics catalans me'n parlen moltíssim, i els meus amics espanyols, poc. Seria interessant de saber, pensava, si això és una diferència només entre els meus amics (una mostra relativament petita) o si és una característica general de les societats catalana i espanyola en aquest moment.

Qui parla del judici? Com podem saber-ho? Què en podem deduir, de les diferències? Aquest article mira de respondre a aquestes preguntes.

MÈTODES

Per compensar la mida de la 'mostra' massa petita entre coneguts, vaig recopilar

dades d'una font de persones més gran: Twitter. Vaig descarregar tots els piulets dels últims deu dies que feien servir les paraules 'judici' o 'juicio' i eren geolocalitzables a quatre ciutats de l'estat espanyol: Barcelona, Madrid, Sevilla i Saragossa (a menys de 32 quilòmetres del centre de la ciutat). Per fer-ne un 'control', vaig descarregar també tots els piulets de les mateixes zones que contenen la paraula 'eleccions' o 'elecciones'.

Si la meua impressió anecdòtica era encertada, hauria de trobar-me amb una proporció judici-eleccions més alta a Catalunya que no pas a la resta de l'estat. Vegem-ne els resultats.

RESULTATS

Tots els piulets dels últims deu dies

El gràfic següent (1) mostra la diferència entre piulets sobre les eleccions espanyoles (taronja) i el judici contra el procés (blau) a les quatre ciutats examinades. Les dades han estat ajustades perquè el nombre de piulets sobre les eleccions sigui la referència (100%) a cada ciutat, de manera que puguem fer comparacions entre ciutats que no tenen el mateix nombre d'habitants. És a dir, una barra blava al 100% voldria dir que en aquella ciutat es fan exactament la mateixa quantitat de piulets sobre el judici que sobre les eleccions. Una barra blava més alta de 100% vol dir que es parla més del judici, i una barra inferior a 100% vol dir que es parla més de les eleccions.

Barcelona és l'única ciutat on es parla més del judici



Els catalans tenen més interès en el judici contra el procés que no pas en les eleccions espanyoles. EFE

contra el procés que no pas de les eleccions espanyoles. Per cada dos piulets escrits a Barcelona sobre les eleccions, se n'escriuen tres sobre el judici.

A les altres ciutats, la freqüència (ajustada) de piulets sobre el judici és molt menor: a Madrid, és quatre vegades menor que a Barcelona. La bretxa és encara més gran a Sevilla (4,6 vegades menor). A Saragossa es parla més del judici que no pas a les altres dues ciutats espanyoles, però encara s'hi escriuen dos piulets sobre les eleccions per cada piulet sobre el judici.

La comparació Barcelona-Madrid és la més interessant perquè són de dimensions més similars i comparteixen un nivell sociodemogràfic més comparable. Mirem la freqüència de piulets per hora a cada ciutat (gràfic 2).

És clar que, a Madrid, el judici contra el procés atreu molta menys atenció que no pas les eleccions. I a Barcelona passa al revés.

Tots els piulets dels polítics

Potser una de les causes potencials de la discrepància Catalunya-Espanya pel que fa a l'atenció que es para al judici té a veure amb els polítics: si els dirigents no en parlen gaire, és normal que els seus seguidors també en parlin poc.

El gràfic següent (3) mostra la quantitat de piulets de polítics espanyols i catalans que esmenten 'eleccions' o 'judici'.

Amb poques excepcions, els polítics sobiranistes parlen molt més del judici que no pas de les eleccions, mentre que els polítics en contra de

l'autodeterminació parlen més de les eleccions. Fins i tot Vox (i el seu dirigent, Santiago Abascal) parlen més de les eleccions que no pas del judici, tot i que són una part oficial del judici contra el procés. Els no independentistes catalans del PSC, PP i Ciutadans parlen més del judici que no pas els no independentistes espanyols, però encara parlen més de les eleccions que no pas del judici.

Atenció internacional

És interessant també de veure l'atenció internacional al judici i a les eleccions espanyoles del 28 d'abril. Tot i que la majoria dels piulets no són geolocalitzats, es pot fer servir la llengua com una aproximació de la 'internacionalitat' (considerant, per a aquesta anàlisi, que aquesta internacionalitat són els piulets en anglès).

Vaig recopilar tots els piulets que feien referència al judici contra el procés i a les eleccions espanyoles mitjançant dues cerques senzilles (els detalls són al final de l'article). Heus ací els piulets en anglès per hora amb esment als dos temes (gràfic 4).

El gràfic anterior només té en compte el nombre de piulets individuals, i no pas els *retweets*. És important també analitzar els *retweets* perquè reflecteixen l'impacte i l'abast dels piulets. A continuació, el mateix gràfic però amb *retweets*.

Les variacions al llarg del temps són tantes que es fa difícil veure'n la totalitat. Per això apleguem tots els piulets en anglès sobre els dos temes del primer de ge-

Freqüència de paraula 'judici' comparada amb 'eleccions' en piulets

Piulets geolocalitzats a < 32 km del centre de la ciutat



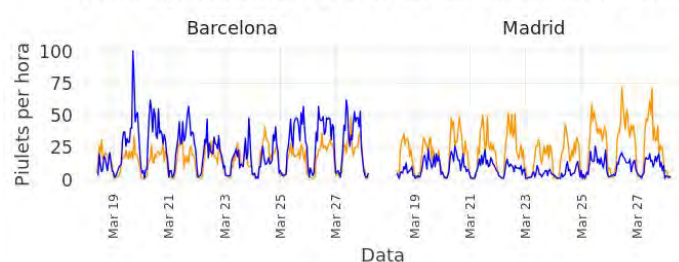
1

Eleccions/Elecciones Judici/Juicio

18-28 de març. Sense comptar retweets. Dades: API REST de Twitter. Gràfic: Joe Brew. www.vilaweb.cat

Freqüència de paraula 'judici' comparada amb 'eleccions' en piulets

Piulets geolocalitzats a < 32 km del centre de la ciutat

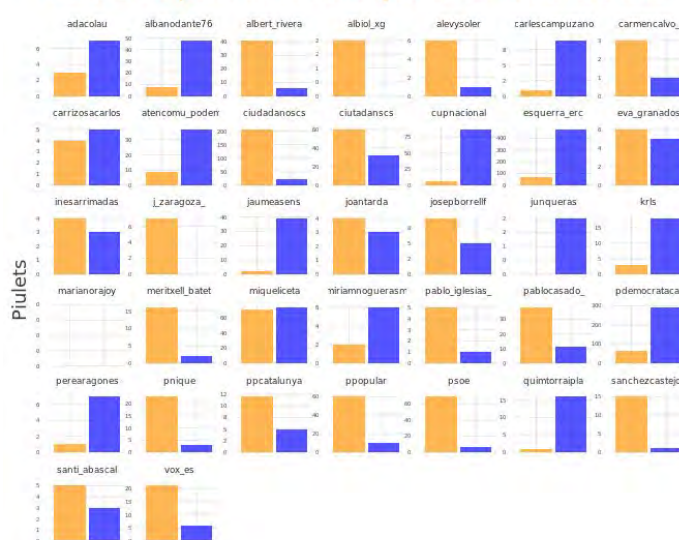


2

Eleccions/Elecciones Judici/Juicio

Inclou equivalents en castellà: "juicio" i "elecciones". 18-28 de març. Sense comptar retweets. Dades: API REST de Twitter. Gràfic: Joe Brew. www.vilaweb.cat

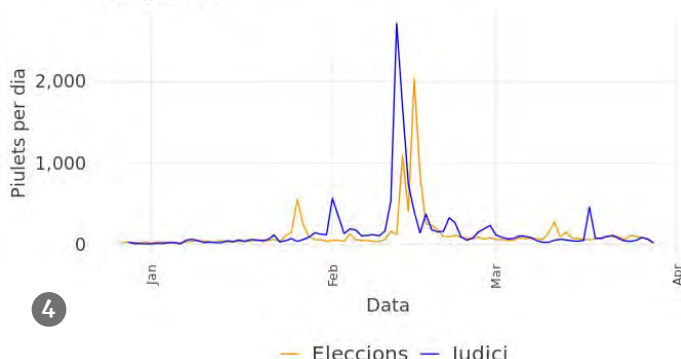
Piulets de polítics sobre el judici vs. les eleccions



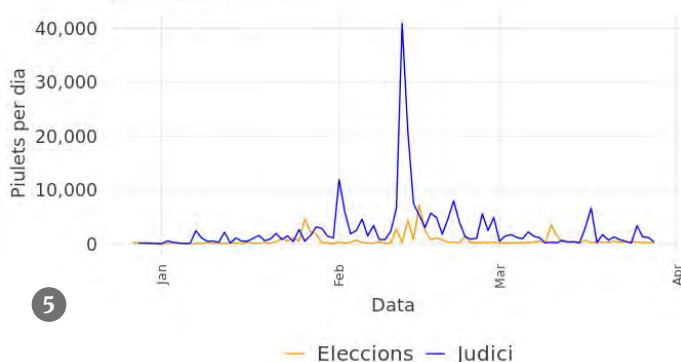
3

Eleccions Judici

Freqüència de piulets en anglès fent referència al judici vs. les elecciones espanyoles
Sense retweets

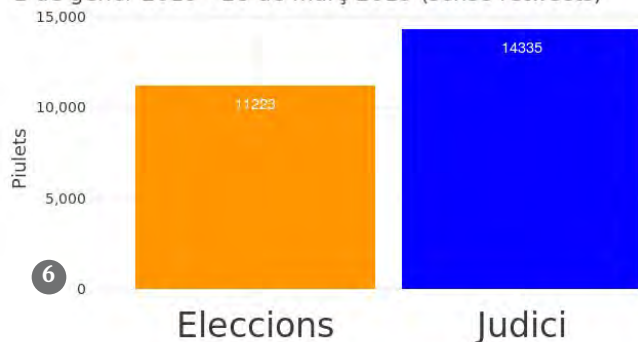


Freqüència de piulets en anglès fent referència al judici vs. les elecciones espanyoles
Amb retweets



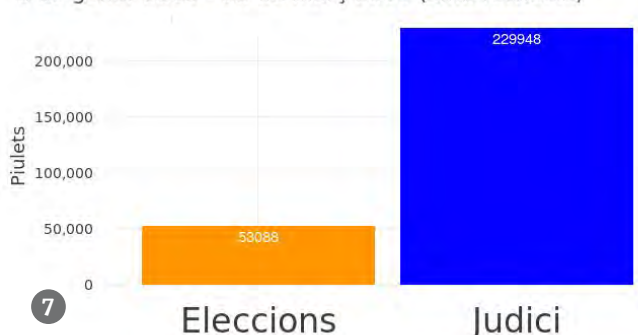
Xifra total de piulets en anglès fent referència al judici vs. les elecciones espanyoles

1 de gener 2019 - 28 de març 2019 (sense retweets)



Xifra total de piulets en anglès fent referència al judici vs. les elecciones espanyoles

1 de gener 2019 - 28 de març 2019 (amb retweets)



ner al 28 de març. Heus ací el resultat (gràfic 6).

Al gràfic anterior es veu que, en els piulets en anglès, es parla un 25% més del judici que no pas de les eleccions espanyoles.

Com hem dit, és important de tenir en compte també els *retweets* per entendre l'abast de les converses. El gràfic següent mostra el nombre de piulets en anglès que fan referència al judici i a les eleccions espanyoles, comptant-hi els *retweets*.

La diferència és enorme. A escala internacional, es parla quatre vegades més del judici que no pas de les eleccions espanyoles.

CONCLUSIÓ Resum de resultats

—A Catalunya es parla molt més del judici que no pas de les eleccions espanyoles. A la resta de l'estat espanyol, es parla més de les eleccions que no pas del judici.

—Els polítics sobiranistes catalans parlen més del judici que no pas de les eleccions espanyoles. Els polítics catalans no sobiranistes parlen més de les eleccions. Els polítics no catalans parlen molt poc del judici contra el procés, i molt més de les eleccions espanyoles.

—A escala internacional, igual com a Catalunya, es parla molt més del judici contra el procés que no pas de les eleccions espanyoles.

Reflexió personal

No sé exactament per què es parla tan poc del judici contra el procés a la resta de l'estat espanyol. Si hi hagués ha-

És important de tenir en compte també els 'retweets' per entendre l'abast de les converses

gut una 'rebel·lió violenta', un 'cop d'estat' o un esforç per a 'liquidar la democràcia espanyola', em sembla que el judici dels rebels hauria d'atraure l'atenció de tots.

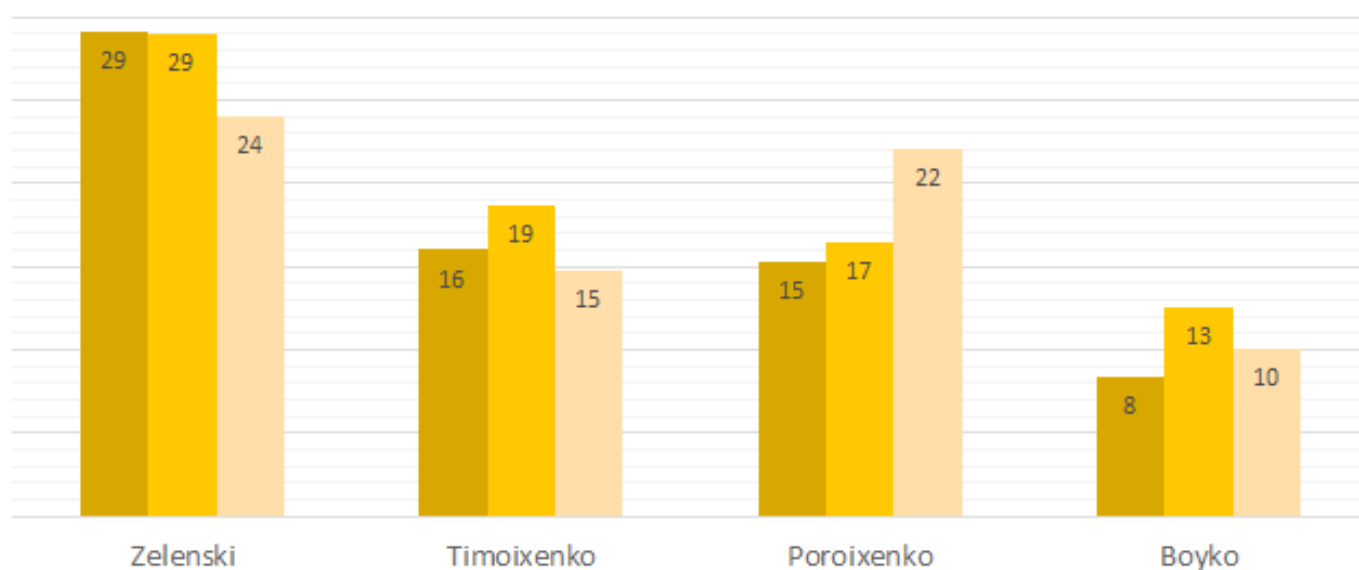
Però no és el cas. A Catalunya, i a la resta del món, el judici és objecte d'una atenció importantíssima. Però a Espanya, segons les dades que hem analitzat de Twitter, se'n parla poc. La confirmació d'aquesta diferència la podem trobar si donem un cop d'ull als titulars dels principals diaris de Catalunya i de l'estat: en els primers, el judici; en els segons, les eleccions espanyoles.

La diferència d'atenció reflecteix una 'desconnexió' entre Espanya i Catalunya. Segons aquesta anàlisi, els catalans i els espanyols no comparteixen la mateixa opinió sobre la importància relativa dels esdeveniments. Els esdeveniments principals d'un lloc ja no es consideren tan importants a l'altre.

Però aquesta anàlisi ens ensenya que la desconnexió va més enllà de Catalunya i Espanya. Mentre que l'estat espanyol és absorbit en el dia a dia de la campanya electoral, sembla que l'atenció internacional se centra en el judici. Pel que fa a aquest judici contra el procés, la desconnexió no és entre Espanya i Catalunya, sinó entre Espanya i la resta del món. III

Ucraïna va a les urnes per primera vegada d'ençà de l'Euromaidan

L'Aravot El còmic Volodímir Zelenski, amb un discurs anti-establishment, és el preferit per a guanyar les eleccions



Percentatge de vot en les tres darreres enquestes publicades el 26-3-19. vw

SEDA HAKOBYAN I ALEXANDRE SOLANO

Aviui hi ha eleccions presidencials a Ucraïna, les primeres d'ençà dels comicis avançats a conseqüència de la revolució ucraïnesa de 2014, coneguda com a Euromaidan, que va comportar la destitució de Víktor Ianukòvitx, el conflicte armat al Donbass i l'annexió de Crimea per part de Rússia. El procés electoral encara és marcat pel conflicte, tant pels discursos com pel fet que un 12% de la població no podrà participar-hi perquè l'estat ucraïnès no

controla ni la península de Crimea ni gran part de les províncies de Donetsk i Lugansk.

L'actual president, Petrò Poroixenko, un dels homes més rics del país, centra el seu discurs a fer front a Rússia. Ha promès reforçar l'exèrcit, preparar l'entrada a l'OTAN i la Unió Europea i s'ha vantat d'haver aconseguit la independència de l'Església ortodoxa ucraïnesa, fins ara subordinada a Moscou.

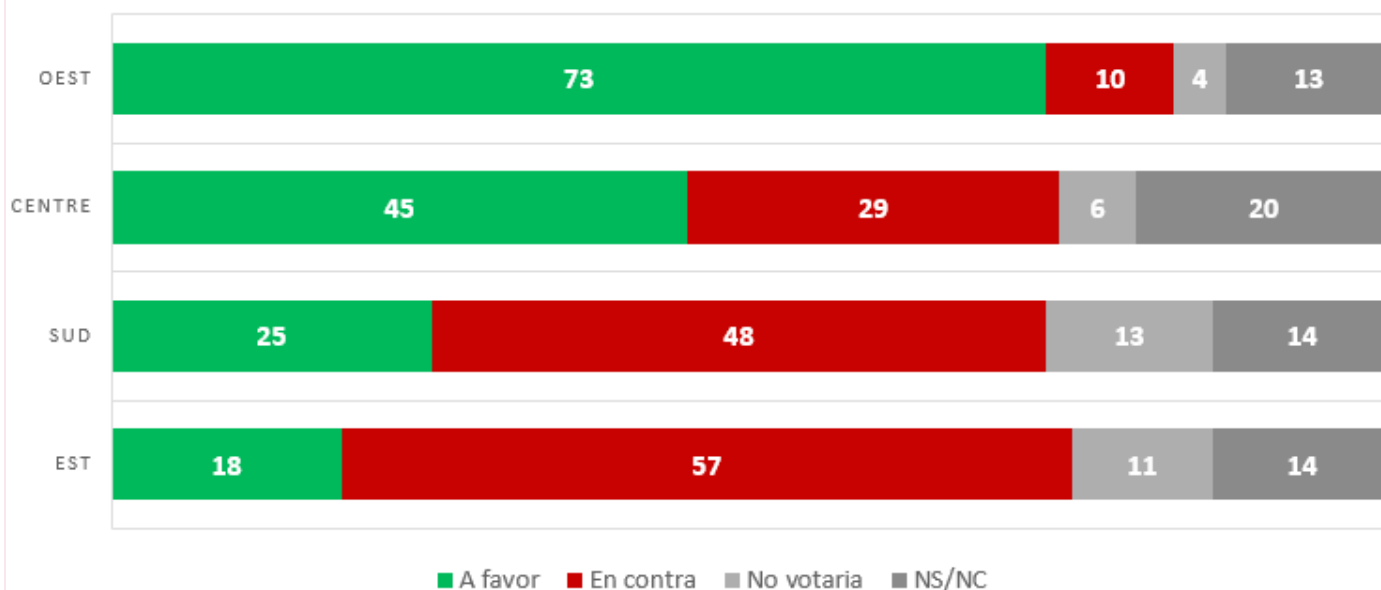
Malgrat que hi ha quaranta-quatre candidats, tot un rècord, Poroixenko és un dels tres amb possibilitats de

passar a la segona volta de les eleccions, que seran el 21 d'abril si no n'hi ha cap que superi la meitat dels vots en aquesta votació. Els altres dos són l'actor i còmic Volodímir Zelenski, qui sembla que té un lloc garantit, i l'ex-primer ministre Iúlia Timoixenko, qui competirà amb l'actual president per aquesta segona plaça.

Zelenski també és el preferit en una segona volta, però amb molta incertesa, perquè molts candidats que ara quedaran descartats es podrien acabar alineant amb el sector més dur de Poroixenko.

L'actual president, Petrò Poroixenko, un dels homes més rics del país, centra el seu discurs a fer front a Rússia

ADHESIÓ A L'OTAN



Enquesta: Public Opinion Survey of Residents of Ukraine (2018). vw

D'estrella televisiva a principal candidat a la presidència

Zelenski és el gran preferit per a guanyar les eleccions. Tota una sorpresa, tenint en compte que no havia tingut mai cap mena de relació amb la política, més enllà d'una intervenció davant els concentrats en les protestes a Maidan.

El candidat, que havia encarnat un president a la sèrie de televisió 'Servidor del poble', s'ha mostrat molt crític amb els polítics 'tradicionals', amb una retòrica centrada a criticar l'establishment i la corrupció. També s'ha mostrat favorable a la democràcia directa i a abolir la immunitat de diputats, presidents i jutges. Un discurs molt similar al del Moviment 5 Estels italià.

Zelenski ha creat un partit amb el mateix nom que la sèrie (Servidor del Poble). La desconfiança amb els polí-

Els tres principals candidats coincideixen a donar suport a un acostament a l'OTAN i fer més estrets els lligams polítics i comercials amb la Unió Europea

tics és alta, a Ucraïna, on la corrupció es manté de manera generalitzada malgrat les protestes de fa cinc anys. La gent jove estava desmobilitzada i allunyada de la política, però gran part d'aquest sector de la població s'ha despertat amb el discurs del candidat Zelenski.

Tot i la posició anti-establishment i de desconfiança amb el poder, que canalitza les frustracions de la població, Zelenski també té ombres. Té el suport de l'oligarca hebreu Ihor Kolomoïsky, propietari del canal de televisió on treballa Zelenski, enemic de Poroixenko i també relacionat amb negocis foscos.

Un estat partit en regions

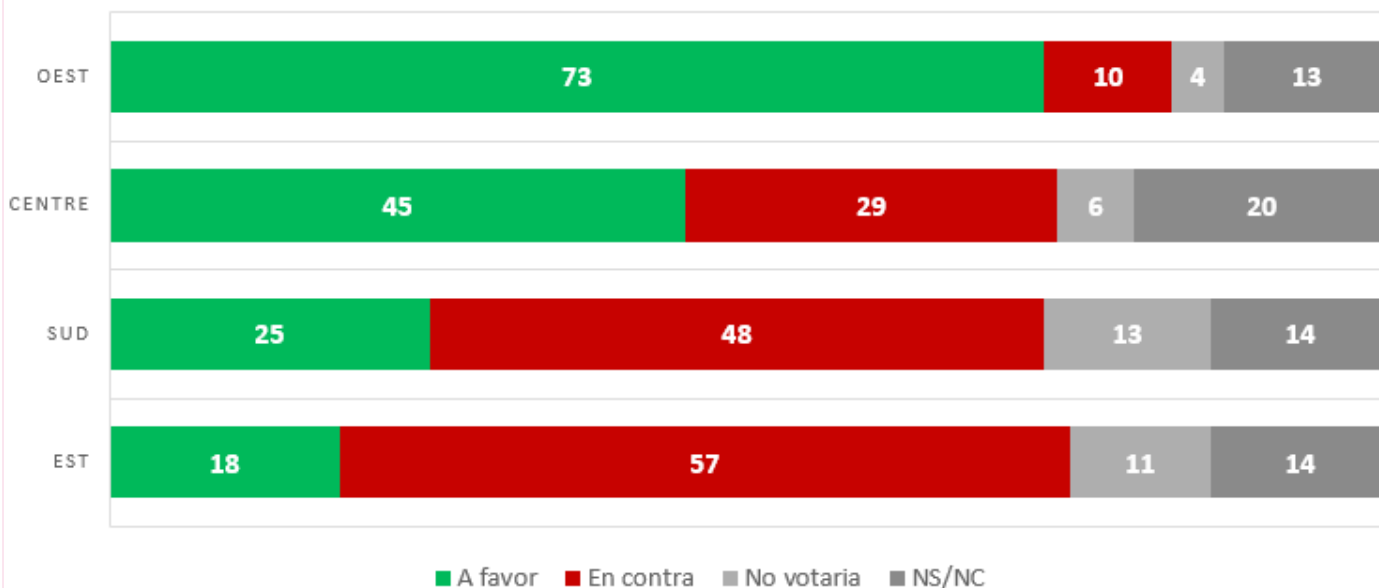
Els tres principals candidats coincideixen a donar suport a un acostament a l'OTAN i fer més estrets els lligams polítics i comercials amb la Unió Europea. Una posició especialment popular a l'oest i el centre del país.

En canvi, els contraris són majoria a l'est i el sud del territori, on es concentra la minoria russòfona, que representa un terç de la població de l'estat.

La clivella territorial serà fonamental per a explicar els resultats electorals. L'actual president és especialment popular a l'oest del país, una zona més homogènia nacionalment. En canvi, el suport a la resta del territori és menor. La política del president se centra en tres pilars: l'exaltació de l'exèrcit, una església nacional i el reconeixement d'una sola llengua, cosa que fa perillar les minories del país (com la romanesa i l'hongaresa).

Per la seva banda, Iúlia Timoixenko es presenta a aquestes eleccions per tercera vegada. Condemnada a set anys de presó per malversació i abús de poder i alliberada durant les protestes de Maidan, ha proposat d'aprovar una nova constitució, abaratir

ADHESIÓ A L'OTAN



Enquesta del Razumkov Centre del 26-3-19. vw

l'energia i que Rússia pagui per qualsevol mal que hagi fet al país.

El quart candidat amb més opcions és Yuriy Boyko, vice-primer ministre (2012-2014) de Ianukòvitx i, per tant, el més pro-rus. Les seves opcions, però, són minses, i més si tenim en compte que gran part de la població russòfona de l'estat, especialment concentrada al Donbass, no podrà votar. Boyko podria assolir més d'un terç dels vots a la província de Donetsk i Lugansk, i podria ser primera força a les d'Odessa i Khàrkiv.

El conflicte a Crimea i al Donbass

Les eleccions estan marcades, sens dubte, per l'annexió russa de Crimea i el conflicte al Donbass, que ja ha deixat 13.000 morts. Com ja hem dit, una part important de la població no podrà votar. Tampoc no ho podran fer els

Com que són les primeres eleccions d'ençà del començament del conflicte armat i els esdeveniments al voltant de la revolució ucraïnesa de 2014, seran un test a la democràcia

qui resideixen a Rússia, perquè Ucraïna l'ha reconegut com un estat agressor. A més, s'ha negat a reconèixer els ciutadans russos de la missió de l'OSCE com a observadors internacionals.

Perquè tothom pugui votar, s'han ofert alternatives, com ara simplificar el canvi de lloc de votació als qui viuen en territoris ocupats per les milícies pro-russes. Un tràmit pel qual cal travessar la línia del front més d'una ve-

gada, cosa que fa previsible que la resposta no sigui gaire multitudinària.

Rússia es va annexionar la península de Crimea el 2014 en plena revolució a Maidan, quan Ianukòvitx (pro-rus) va caure després d'haver-se negat a signar l'Acord d'Associació amb la Unió Europea i acostar-se a l'òrbita russa. Les protestes van començar amb concentracions a Kíev que exigien que el govern reprengués el diàleg i signés el tractat amb la Unió Europea. La destitució de Ianukòvitx per les protestes va ser considerada un cop d'estat per a Rússia.

Les milícies pro-russes (o directament militars russos) van passar a controlar Crimea, i quan el territori ja estava ocupat militarment, es va fer un referèndum per a proclamar la independència. Uns minuts després, va demanar l'adhesió a la Federació russa. Mentrestant, s'ha mantingut congelat el

conflicte al Donbass, on les milícies pro-russes controlen part del territori, incloses les ciutats més importants, Donetsk i Lugansk.

Els tres principals candidats han promès recuperar tots els territoris, inclosa Crimea, però és Poroixenko qui ha mostrat un discurs més contundent sobre aquesta qüestió, i per això una gran part de la població el votarà, amb el temor que, si cau, es podrien reactivar les negociacions suspeses que permetrien de fer concessions a Rússia.

Com que són les primeres eleccions d'ençà del començament del conflicte armat i els esdeveniments al voltant de la revolució ucraïnesa de 2014, seran un test a la democràcia. Gran part de la política ha passat per les armes, aquests últims temps, però aquesta vegada es mesurarà la capacitat de totes les parts d'acceptar el resultat de les urnes. ■



L'editora de Club Editor, Maria Bohigas, durant la festa dels seixanta anys de l'editorial. CE

La nació plumífera i els seixanta anys del *Club Editor*

SEBASTIÀ BENNASAR

El Palau Requesens de Barcelona aplega una gernació del sector del llibre per commemorar l'efemèride

La cita va ser al Palau Requesens de la ciutat de Barcelona, seu de l'Acadèmia de les Bones Lletres. S'hi va poder veure una part majoritària del sector editorial en català –un escriptor provinent dels sectors més *punks* deia que si el PP i Vox volien liquidar la literatura catalana bastava envenenar el xampany d'aquella sala, perquè hi era tothom. Fins a les nou en punt una cortina vermella barrava el

pas cap a l'antic pati d'armes, però amb una puntualitat britànica es varen obrir les portes i la gernació va començar a entrar. Molts passaren pel fotoreclam que s'hi havia instal·lat, mentre el xampany començava a circular i tothom esperava l'amfitriona. D'autoritats, no se'n veren gaires i això es va agrair. La tensió del procés, la del judici i la de la campanya varen restar fora de les portes de l'Acadèmia. Els més veterans recordaven

que a la plaça de Sant Just hi havia hagut un enquadernador històric a qui hom duia a relligar els fascicles; alguns altres recordaven la llibreria de vell actualment tapiada per evitar l'entrada dels okupes; i encara algú recordava que hi havia vingut al funeral per l'ànima de Salvador Puig i Antich, que s'havia celebrat precisament a l'església de Sant Just i Pastor.

Seria impossible d'enumerar tots els assistents, però basti dir de mostra que hi havia poetesses com Meritxell Cucurella, que havia fet cent cinquanta quilòmetres de les Borges Blanques estant per

no deixar escapar l'esdeveniment, o com Blanca Llum Vidal; editors com Aniol Rafel de Periscopi o Josep Lluch de Proa; i sèniors savis com Josep Cots d'Edicions de 1984. Traductors de tota mena de llengües; autores com Eva Baltasar, el darrer gran èxit editorial de la casa, o com Joan-Lluís Lluís; periodistes culturals veterans com Josep Massot o no tan veterans com Jordi Nopca; llibreters, distribuïdors... un *totum revolutum* amb ganes de gresca i que ja fa travesses per Sant Jordi, perquè ja se sap que això és una mena d'esport nacional (en el cercle reduït del món del llibre).



‘Pertanyen més a la vida privada que no pas a la pública, però ha estat l’efemèride que hem volgut celebrar perquè ens dóna la gana’

L’aparició estel·lar de Bohigas va deixar pas al moment més temut i més esperat de la nit, el discurs de l’editora del Club Editor, que havia promès que seria breu però que es passejava amb un munt de fulls a les mans i la vehemència que la caracteritza com a carta de presentació. Tot feia pensar que allò, de breu, no en tindria res. Vist el resultat final, tothom hauria volgut que el discurs fos molt més llarg, amb la qual cosa va ser breu i ho va semblar. Breu, però carregat de veritats històriques, de desafiaments i de certeses com el puny, acompanyats de tocs d’humor que el convertiren en una petita joia literària.

Perquè ens dóna la gana

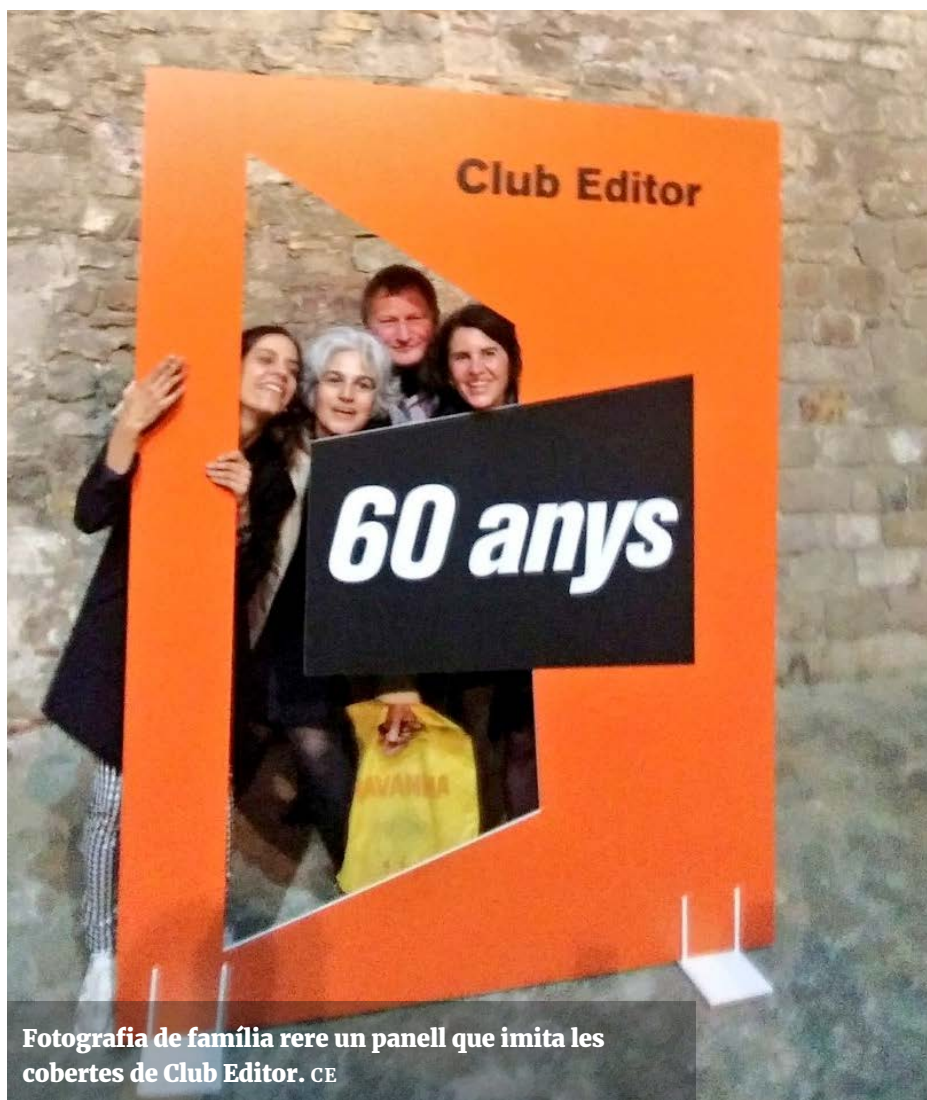
‘Seixanta anys és una xifra estranya per a fer una celebració. Pertanyen més a la vida privada que no pas a la pública, però ha estat l’efemèride que hem volgut celebrar perquè ens dóna la gana. Hauríem pogut fer una festa de cinquanta anys, però llavors l’únic llibre inèdit que havíem publicat era la correspondència entre Joan Sales i Mercè Rodoreda, que és un llibre formidable i important per a conèixer el sector editorial, però que no fa amics.’

Bohigas va recordar que el 2010 van editar una primera novel·la d’un escriptor, com havia estat norma de la casa en l’origen. ‘I va ser *Males companyies*, de Marc Cerdó, un mallorquí com Villalonga, Guillem Frontera o Blai Bonet, un mallorquí com ells editat en aquesta ambaixada de les Illes que hi ha al Carmel, un mallorquí com

Biel Mesquida o Biel Perelló, que prové d’aquesta perifèria tan interessant. Llarga vida als mallorquins i a les males companyies.’ De l’elogi als illencs, Bohigas va passar a agrair el suport de Josep Cots de 1984 i de la distribuïdora les Punxes. ‘I dels mascles mallorquins hem passat a les dones. Teníem la Rodoreda, és clar, i ara tenim també i entre moltes altres la Víctor Català, l’Alicia Munro i l’Eva Baltasar.’

Amb aquesta arrencada, Bohigas repassava alguns dels èxits recents de l’editorial, com ara la compra dels drets de la premi Nobel, la gran rebuda que té el redescobriments de la Víctor Català i l’èxit inesperat d’Eva Baltasar amb el seu *Permagel*. El discurs es va anar endinsant en terrenys més espirituals: ‘Estic profundament emocionada de veure aquí molts traductors, que són la tribu més fascinant de la nació plumífera’; i gosà qualificar de levites els escriptors, ‘perquè sempre parlen de Déu i el temple’. Alhora repassà l’equip que treballa a l’editorial com les estrelles de rock quan presenten la banda i va elogiar l’eclosió de les petites llibreries arreu del territori. I llavors va entrar amb olivetes.

‘Sovint editar és prendre el pols d’una societat i jo no tenia gaire idea de com era Catalunya quan vaig començar a fer llibres en català i vaig estampar-me contra el públic igual que contra la paret. I això que eren tres bons llibres, d’un libanès, un israelià i un palestí... He de dir que no sé com però un dia la paret es va trencar i en Cots de la Do-



Fotografia de família rere un panell que imita les cobertes de Club Editor. CE

cumenta ja no mirava a través meu com si fos transparent i un dia en Josep Massot que és mallorquí li va demanar a un conseller com és que se celebrava el centenari d'un autor amb tots els llibres des-catalogats.'

En aquests deu anys també hi ha hagut moments ben crítics: 'El conseller Ernest Maragall es va carregar un bon grapat d'hores de literatura a l'ensenyament i no se'n va dir gairebé res, es va carregar moltes biblioteques escolars i va suprimir els bibliotecaris i hi ha qui no vol fer comparacions odioses en el món de la cultura, però jo us dic que

els 300.000 euros d'ajuts a la traducció que tenim entre tots els editors per al 2018 equival al cost de dos autobusos elèctrics de l'Ajuntament de Sabadell, i crec que hi hauríem de pensar tots plegats.' També hi va haver temps per a reclamar les portades històriques i sense imatges 'i que el lector tasti el llibre'; per a llegir un text de Joan Sales del 1961 parlant sobre com havia aconseguit d'imprimir més de tres mil exemplars d'*Els germans Karamàzov* en tretze dies abans de Sant Jordi; per a sentir fragments literaris; i per a acabar ballant danses gregues.

'Llàstima que no siguis de l'ofici'

Sales ho explicava així: 'No t'escric més, que encara és molta la pujada que haig de fer, si bé la costa més dura ja està passada gràcies a Déu. Pensa que del dia 6 al dia 19, o sigui en tretze dies, m'he sortit de fer imprimir 3.050 exemplars d'un llibre de 850 pàgines! Ara que ja m'he sortit amb la meva, et diré que quan m'hi vaig llançar tothom m'ho volia treure del cap, com a impossible, i els gats més vells de l'ofici eren precisament els més escèptics. Jo mateix, en més d'un moment, vaig arribar a pensar que estava

boig, que era anar contra la fatalitat, etc. Ara estic content d'haver actuat com si l'èxit fos possible. Vaig arribar a fer posar en marxa una premsa de l'any 1873 que tenen a Ariel arraconada, coberta amb papers: amb ella, van arribar a ser sis les premses que tiraven *Karamàzov* en un moment determinat. Aquesta premsa quasi centenària xerricava i trontollava horrosament, però va arribar a tirar tot un plec (16 pàgines) –i en moments així tot és bo d'aprofitar. Llàstima que no siguis de l'ofici, perquè ara penso que aquests detalls no et faran ni fred ni calor. Em penso que el secret de l'èxit ha estat que vaig encomanar el meu frenesí als gats vells de les impremtes, que hi van posar el seu amor propi i el seu engrescament, aquell engrescament de l'home d'ofici que es veu arrossegat a fer una cosa tinguda per impossible. Hi ha secrets psicològics que no fallen, si un sap trobar-ne els ressorts'.

I sí, ha pagat la pena d'esperar fins als seixanta anys d'una editorial clàssica que sempre és jove i que ha fet de la lectura una *joie de vivre*. I això s'havia de celebrar amb els col·legues per engegar una temporada que acabarà a la llarga nit de Sant Jordi, quan comprovarem que les juguesques fetes a la primera no s'encerten mai. Perquè, com va dir algú dimecres a la nit, és més senzill d'entendre el misteri de la Santíssima Trinitat o de calcular el pes de la matèria fosca de l'univers, que no d'escatir com funciona el mercat editorial. Per molts més anys d'esbotzar parets. ■

7 DIES

{ La selecció de la setmana { 25-29 de març

A portrait of Gonzalo Boye, a bald man with glasses, wearing a white shirt and a dark jacket, looking directly at the camera.

Dimecres 27.
Gonzalo Boye:
'Crec que els presos
estaran menys de
cinc anys a la presó'

ALBERT SALAMÉ



Dijous 28.
Josep Lluís Albinyana:
'Compromís impulsa un
regionalisme valencianista que
considere perillós'

NC



Divendres 29.
Albano-Dante Fachin:
'La base no s'eixampla pas
dient als independentistes que
pitgin el fre'

ALBERT SALAMÉ

ALBANO-DANTE FACHIN

‘La base no s’eixampla pas dient als independentistes que pitgin el fre’

Entrevista al candidat del Front Republicà a les eleccions espanyoles del 28 d’abril



ALBERT SALAMÉ

ARNAU LLEONART

Albano-Dante Fachin, candidat del Front Republicà a les eleccions espanyoles, es prepara per tornar a les institucions. A final del 2017, Pablo Iglesias va aplicar-li un 155 intern i va prendre el control de la direcció de Podem perquè Fachin havia proposat una aliança amb forces independentistes per a plantar cara a la repressió. Finalment, Fachin ha pogut tirar endavant el seu projecte amb una coalició entre Poble Lliure, Pirates i Som Alternativa, la formació que va fundar quan va sortir de Podem.

Diu i repeteix que no és independentista, però que el primer d’octubre de 2017 i el 3 d’octubre el país va canviar i que cal anar a Madrid a reivindicar fermament el dret d’autodeterminació dels catalans. Al seu discurs és sempre present la figura de Jordi Cuixart i garanteix que si el Front Republicà és determinant, posaran entrebancs a la investidura de qualsevol president espanyol que no reconegui la sobirania catalana i es compromet a aturar la repressió.

— Per què un independentista hauria de votar un candidat no independentista com Albano-Dante Fachin?

— Represento una coalició en què hi ha tres organitzacions. Poble Lliure, de l’independentisme de la qual ningú no dubta. I Som Alternativa i Pirates, que no es defineixen com a independentistes, però que comparteixen amb Poble Lliure que la gent no ha de demanar permís a ningú per fer allò que cregui que ha de fer. És la defensa de l’autodeterminació. Hi ha una altra coincidència, la idea que el camí cap a l’autodeterminació només es podrà fer exercint la desobediència civil. El primer d’octubre i el 3 d’octubre no els fan els independentistes, sinó un sector molt ampli i divers de gent. Aquesta aliança és la clau del futur. Quan el règim tremola i el rei s’espanta i crida ‘a por ellos’ és quan veu que a Catalunya no hi ha dempeus únicament els independentistes, sinó la gran majoria del poble. Aquestes eleccions no són un plebiscit sobre la independència. Creiem que aquesta aliança ens permet d’anar a Madrid a dir ‘ja n’hi ha prou’.



Aquesta aliança ens permet d'anar a Madrid a dir 'ja n'hi ha prou'



Aquest xantatge és el mateix que el soroll de sabres del 78, però no hi caurem

— Però creieu que pot ser un problema de cara a aconseguir el vot independentista?

— El votant sobiranista s'hauria de preguntar quin objectiu tenen els diputats que envien al congrés. Poden enviar-hi un independentista, però a fer-hi què? Nosaltres garantim que els diputats que tinguem no cauran en el xantatge de l'anterior legislatura, quan van dir als sobiranistes que s'havien d'empassar les seves demandes. No farem president cap candidat que no reconegui que Catalunya té dret d'autodeterminació i que no pot dir 'ja en parlarem' i que no aturi la repressió. Com explicariem a la gent que, mentre els nostres companys són a la presó i a l'exili, tenim la responsabilitat de fer un govern? Si no s'atura la repressió immediatament, no tindran els nostres vots. I hi ha una tercera qüestió, que té a veure amb el xantatge: els nostres diputats no aniran a intercanviar presos ni autodeterminació per engrunes. I dic engrunes perquè sabem que fins que no es reformi l'article 135 de la constitució espanyola [que obliga a pagar preferentment el deute de l'estat abans que altres partides] parlar de polítiques socials és mentida.

— ERC va amb Joan Josep Nuet per eixamplar la base cap als comuns. Poble Lliure ha fet igual amb Fachin?

— Hi ha diferències. Fachin no ha fitxat per Poble Lliure. Tres organitzacions diferents s'han assegut i han buscat punts polítics d'acord. A més, la base no s'eixampla pas dient als independentistes que pitgin el fre, s'eixampla dient a qui no és independentista que pitgi l'accelerador. La cosa que més eixampla la base és la que vam fer el Primer d'Octubre, que va ser dir prou i exercir com a ciutadans i plantar-nos. Cal continuar aquest camí. La idea d'eixamplar la base es percep com una frenada dels independentistes, però nosaltres diem que és al contrari. Cal que s'hi apuntin els qui no ho són però tenen clar que la ruptura és inevitable. Si es torna a fer un referèndum, ja veuré què voto. L'1-O vaig votar sí, com molta gent que no es

considera independentista però que vol anar-se'n d'un estat que ens colpeja.

— Esteu preparats per rebre una pressió superior al famós #pressingCUP?

— Ja se'l poden estalviar. Abans parlàvem del xantatge amb les qüestions socials, però hi haurà una pressió molt potent que dirà que, si no renunciem a les nostres demandes, vindrà la ultradreta. Aquest xantatge és el mateix que el soroll de sabres del 78, però no hi caurem. És molt fàcil donar-li la volta i contestar a Pedro Sánchez que, si vol ser president, haurà de complir les nostres condicions, o si no, vindrà la ultradreta. Qui els posarà al govern serà ell, no pas nosaltres. Ara volen espantar la gent dient que ve Vox, però el Primer d'Octubre la gent d'aquest país va demostrar que no tenia por.

— D'acord, doncs posem-nos en la hipòtesi que aguanteu la pressió i es forma un govern PP-Cs-Vox que aplica un 155 indefinit. Què passa després?

— El 155 ja s'ha aplicat, i va ser amb els vots del PSOE. Què ens donen a triar: sis mesos de 155 o un 155 indefinit? Nosaltres, a això, no hi juguem. Si passa, serem en una situació relativament igual. Hem d'entendre que estomacar-nos el Primer d'Octubre era la cosa bona i ara vindrà la dolenta? Un 155 indefinit es combatrà de la mateixa manera que es va fer el referèndum: amb 2.300.000 persones al carrer dient prou. Qui ens vol espantar sembla que hagi deixat de confiar en la gent. Quina diferència hi ha entre fer front a un 155 o fer front als *piolins*? Aquest 155, d'una manera o una altra, continuarà fins que siguem capaços d'articular allò que vam fer el Primer d'Octubre. Serem molt sincers: no anirem a Madrid a fer la independència, hi anirem a posar una muralla. Ja ho diu Cuixart sempre que pot, el camí és la desobediència civil pacífica.

— Hem parlat de les condicions del Front Republicà per a invertir un president o aprovar un pressupost, però quin és el seu programa, a banda d'això?



*Pablo Iglesias em té
blocat a Twitter*

ALBERT SALAMÉ

—Podria passar que, aritmèticament, els nostres vots no fossin suficients per a aturar la formació de govern, llavors hauríem de mostrar al congrés la nostra visió ideològica. La legislatura passada, el PSOE va anunciar una llei d'universalització de la sanitat pública, però si la miraves en detall, veies que continuava discriminant molts col·lectius. La cosa terrible és que Podem, en compte de denunciar que el PSOE volia fer-nos un gol, la va aplaudir. La nostra presència allà serà denunciar com ens prenen el pèl, sobretot l'esquerra. Recordo que a les places del 15-M ja es deia que el PP i el PSOE eren el mateix. Quan Merkel ordena, ells obeeixen. Quan cal pactar amb la banca, hi pacten. I quan cal fer cas a la patronal de la sanitat, n'hi fan. El PSOE és un partit de dretes.

—Si sou diputat, us retrobareu amb Pablo Iglesias i amb la gent de Podem. Hi manteniu relació?

—De moment, em té blocat a Twitter. A banda d'això, quan va ser pare ens vam intercanviar uns missatges. Al final, som persones i compartim certes coses. Políticament, crec que aquest espai va cometre un error brutal de no veure

que el Primer d'Octubre era una palanca fenomenal. En aquell moment, jo era secretari general de Podem i vam decidir de convocar la gent a participar-hi, i al cap de deu minuts va sortir Pablo Iglesias dient 'si jo fos català, no votaria'. Això és no entendre res, i em fa l'efecte que continuen sense entendre-ho. És una pena, però no podem esperar que ho entenguin per fer allò que hem de fer. No es pot apel·lar a la fraternitat dient 'ei, 2,3 milions de catalans, deixeu d'embolicar la troca fins que Pablo Iglesias hagi entès la fraternitat'. El camí és ser tres milions si cal, i fer que ho entengui.

—Com veieu Catalunya en Comú ara que ha perdut Joan Josep Nuet i Elisenda Alamyant dient les mateixes coses que deieu?

—Catalunya en Comú ha triat un cap de llista, Jaume Asens, de qui serà difícil que una persona honesta pugui parlar malament. Encara que ho busqués, no trobaria res negatiu a dir de Jaume Asens. Però més d'una vegada he vist que hi ha un problema a Podem i a En Comú Podem: quan arriben les eleccions, posen una persona irreprotxable al capdavant que transmet confiança i fa que el votin, però després l'aparten. El cas paradig-

màtic és Xavier Domènech, una persona molt partidària del dret de decidir que després es van treure de sobre. Poden posar Jaume Asens de candidat, que és fantàstic i ningú no li pot retreure cap mena d'equidistància, però té tot de gent al seu voltant. El número 1 per Girona és un fan de Joan Coscubiela.

—Però Xavier Domènech se'n va anar perquè va voler, no el van fer fora.

—Se'n va anar perquè estava esgotat, fent servir la mateixa paraula que ell. Va dir que estava 'esgotat personalment', que és molt respectable, i 'esgotat políticament', que no és igual. Això vol dir que l'havien posat al capdavant, però que darrere no tenia suport. Dubto molt que Jaume Asens pugui ser qui és si al costat té en Coscubiela.

—Dimarts, VilaWeb va publicar una anàlisi que explicava que, prenent com a referència els resultats del 2016, per aconseguir representació per Barcelona, el Front Republicà hauria de tenir vora el 3% dels vots. Però per a tenir-ne a la resta de demarcacions en necessitaria més del 10%. Quines expectatives electorals teniu?

—Com tothom, sortim a tenir tants representants com sigui possible. El 28 d'abril, les paperetes han de ser un mirall del moviment sobiranista, que va molt més enllà de dos partits. Fins i tot, hi havia molta gent que considerava l'abstenció perquè aquelles ganes de dir prou no estaven representades. Hem de posar aquesta opció sobre la taula, i que tingui la força que tingui. El Primer d'Octubre no hi havia els militants de dos partits, era una cosa més àmplia. Ja que no s'ha aconseguit aquella unitat de la qual sempre es parla, que era una cosa que crèiem que calia explorar, que hi hagi pluralitat.

—No us atreviu a donar una xifra?

—Nosaltres no tenim un exèrcit de politòlegs fent estudis demoscòpics. I de fet, fa dues setmanes, la coalició ni tan sols existia. Nosaltres diem el que volem dir. Si aconseguim un 10% dels vots, millor, i si és un 15%, encara més. De tota manera, tenim un problema greu. Com que som una organització que no ha participat mai en les eleccions espanyoles, tindrem moltes dificultats per a fer campanya. És una pena, però encara fa més pena que Vox, que tampoc no té representació, tingui propaganda per tot arreu.

—Com us fareu veure?

—Tenim la sort que a Catalunya, a diferència d'altres llocs on la gent viu la política com un espectacle i vota segons allò que veu a les tertúlies, la gent té molts incentius per a informar-se i debatre més enllà de les coses que surten per televisió. Quan una societat com aquesta està tan connectada i sent que la política l'afecta tan directament, no es conforma amb les coses que diu la televisió. La meva sogra, que té 72 anys, està molt més informada pel seu WhatsApp que no per la televisió. És una herència de l'1-O, la gent es va organitzar amb els veïns sense la necessitat dels mitjans de massa.

—Per tant, fareu la campanya a les xarxes?



ALBERT SALAMÉ

—Sí, però serà una campanya per xarxes que no s'ha vist mai. Fixeu-vos en una cosa, el vídeo de campanya del 21-D més vist el vaig fer jo, i no m'hi presentava. Per què diem que no s'ha vist mai? Perquè normalment les campanyes per xarxes són una pota més de grans estructures de màrqueting. Nosaltres no ho tenim, això, tenim un missatge que apel·la a uns debats que no s'han fet amb prou profunditat. No pot ser que WhatsApp només serveixi a Bolsonaro i a Vox, nosaltres també hi farem batalla, allà.

—Que vosaltres us presenteu és conseqüència de la decisió de la CUP de no anar a les eleccions espanyoles. La seva reacció envers el Front Republicà no va ser gaire amable, us va sorprendre?

—S'ha de reconèixer que la CUP fa una tasca de reflexió molt important que, si fos més estesa, faria que les coses ens anessin millor. La seva decisió de no presentar-se és totalment legítima. Abans que ells diguessin que no, Som Alternativa ja havíem dit que calia presentar-s'hi i que aniríem amb qui compartís que calia

dir prou. Poble Lliure va prendre la seva decisió, ens vam reunir i vam decidir d'anar endavant. Pirates també s'hi volia presentar. Doncs fem-ho. La CUP ha demostrat que aquesta no és la seva opció, però crec que no hi interfereix.

—Us van demanar que a la llista no hi hagués ni candidats municipals, ni càrrecs electes, ni càrrecs orgànics de la CUP.

—Això jo no ho sé. Si ho han demanat, ho deuen haver demanat a Poble Lliure. Com a coalició, aquesta qüestió no ha estat sobre la taula. És una cosa entre Poble Lliure i la CUP, i no m'hi penso ficar, per respecte. Malgrat que la CUP no comparteixi la nostra decisió, veig que la respecta. Estic molt agraït que la CUP entengui que, si ens hi volem presentar, doncs endavant.

—Com és que Antonio Baños, que ha donat suport a Front Republicà, no és a la llista?

—Presentar-se a unes eleccions és una part d'una cosa més important, que són

els 2,3 milions de persones del Primer d'Octubre. Necessitem gent a tot arreu, Antonio Baños també participa en el Consell Assessor per a l'impuls d'un Fòrum Cívic i Social pel Debat Constituent i va recollir avals. Hem de ser molts a tot arreu.

—Els altres partits han farcit les llistes de fitxatges, però als llocs de sortida del Front Republicà són tots militants vostres tret de Roger Español, número cinc per Barcelona.

—Si mirem el conjunt de la llista, veiem que hi ha molta gent dels sindicats, dels CDR i de molts espais. Hi ha tres organitzacions que treballen per fer possible això i és normal que siguin les que es facin responsables de les reflexions polítiques que es presenten. Crec que la divisió entre polítics i no polítics ha saltat per l'aire. Podríem haver posat més actors o cantants, però hem fet una llista que ajuda a transmetre les idees que tenim. Quan no tens clar què vas a fer al congrés, sí que has de fer fitxatges.

—Heu parlat amb les altres forces sobiranistes?

—No. Durant aquest any, hem vist que les batalles entre partits eren al capdamunt de l'actualitat política. Nosaltres no hem vingut pas a afegir-nos a aquesta batalla, sinó a fer una proposta. I creiem que pot ajudar a fer ponts entre organitzacions. Una de les nostres funcions és rebaixar l'enfrontament partidista i apujar el debat sobre què cal fer. Això vol dir que no hem vingut a fer retrets, ja n'hi ha prou.

—Si no teniu prou diputats per a fer un grup propi, anireu al mixt o negociareu amb altres formacions per integrar-vos al seu?

—Seria millor tenir grup propi. Si no és així, ja veurem què fem.

—Tindria sentit fer un gran grup català sobiranista?

—Això dels grups sovint té més a veure amb qüestions de recursos que no pas polítiques. A nosaltres això ens és igual,

ens interessa per a què serveixen els diputats. Si tenim una estratègia conjunta, estarà molt bé, però anar junts només per tenir més recursos no ens interessa. De tota manera, aquest debat encara no l'hem tingut.

—Com pagareu la campanya?

—Suposo que els dies que vénen haurem de demanar ajuda, però no serà als bancs. La nostra no serà pas una campanya milionària. Ens costarà sortir a la televisió i comprar cartells, però farem tant com podrem. Molta gent m'ha dit que no sap si ens votarà, però que volia que ens presentéssim. No vull que hi hagi gent que es quedi a casa perquè no té qui votar.

—Després de les eleccions espanyoles vindran les municipals. Som Alternativa s'hi presentarà?

—En alguns municipis, com Mataró o Lloret de Mar, Som Alternativa es presenta sola; en uns altres, amb la CUP, com a Figueres i Sant Esteve Sesrovires. I a llocs com Manresa es presenta en espais més amplis on hi ha també la CUP i EUiA. Som Alternativa neix arran de l'aplicació del 155: com a direcció de Podem, diem que la situació és excepcional i que hem de trencar la barrera que ens impedeix de seure amb els independentistes. Això també ho apliquem en l'àmbit municipal, i per això participem en espais amb molta més gent.

—Segons que em consta, a Cerdanyola del Vallès, Som Alternativa competirà amb la candidatura d'esquerra sobiranista àmplia inspirada en la fórmula de Guanyem Badalona.

—Bé, són coses que poden passar quan et creus de debò que, al territori, la gent pren les decisions i no hi ha cap dirigent que diu què s'ha de fer. Si m'ho preguntes a mi, us podria dir que 'quina pena', però no puc decidir sobre Cerdanyola perquè no hi visc. Tampoc no diré si l'han encertada o no. La sobirania és una eina per a equivocar-se o encertar-la lliurement. Confio que els companys que han pres aquesta decisió ho han fet després d'un debat. ■



Malgrat que la CUP no comparteixi la nostra decisió, veig que la respecta



La sobirania és una eina per a equivocar-se o encertar-la lliurement

Què passarà amb la immunitat de Junqueras quan sigui eurodiputat?

Parlament europeu VilaWeb ha consultat a diversos experts en dret les opcions de Junqueras de tenir immunitat com a eurodiputat, que podria implicar el seu alliberament

ROGER GRAELLS FONT

Oriol Junqueras, president d'ERC i candidat a les eleccions espanyoles i europees, pot obtenir la immunitat que preveu el Parlament Europeu com a eurodiputat. El fet ha passat desapercbut d'ençà que va anunciar-se el setembre passat la candidatura de Junqueras, empresonat des del 2 de novembre del 2017 i jutjat al Tribunal Suprem espanyol. L'anunci de Carles Puigdemont de concórrer també a les europees va obrir la capsa de la immunitat i va desfermar un debat jurídic sobre si aquesta s'obté quan s'és eurodiputat electe o quan es jura la constitució espanyola davant la Junta Electoral a Madrid.

Si bé els dos principals dirigents de l'independentisme es troben en situacions processals diferents, la qüestió de la immunitat europea els afecta de la mateixa manera. Aquesta prerrogativa dels eurodiputats evita que puguin ser detinguts durant l'exercici del seu mandat, llevat de casos de delictes flagrants. En vista d'aquesta situació, sorgeixen diverses preguntes: Puigdemont podrà tenir



Oriol Junqueras, al seu escó al parlament. ACN

Hi ha molts interrogats sobre aquest litigi que pot posar, una altra vegada, la justícia i l'estat espanyols davant el mirall europeu

immunitat i no ser detingut si torna a l'estat espanyol? Cal jurar la constitució a Madrid, o quan sigui eurodiputat electe ja gaudirà d'aquesta prerrogativa? Si és així, com argumenten els advocats del president a l'exili, Espanya haurà d'alliberar Junqueras perquè tindrà immunitat i ha de poder exercir el càrrec? Junqueras pot recórrer contra la presó provisional de manera urgent al Tribunal de

Justícia de la Unió Europea (TJUE), a Luxemburg? El TJUE pot ordenar l'alliberament de Junqueras? Què en pot dir de tot plegat el Parlament Europeu?

Hi ha molts interrogats sobre aquest litigi que pot posar, una altra vegada, la justícia i l'estat espanyols davant el mirall europeu. VilaWeb ha formulat aquestes preguntes a diversos experts en dret per mirar d'esclarir les op-



L'única cosa que sembla segura és que l'elecció de Junqueras i Puigdemont pot implicar un problema per a la justícia espanyola

cions que pot tenir Junqueras d'esdevenir eurodiputat a tots els efectes i gaudir de la immunitat, cosa que podria implicar-ne l'alliberament provisional.

'L'estat tindria un bon maldecap'

El coordinador de la defensa dels exiliats, Gonzalo Boye, sosté que Junqueras tindria immunitat igual que Puigdemont, quan fossin eurodiputats electes. 'Espanya només comunica els resultats de les eleccions al Parlament Europeu. Jurar la constitució espanyola i més tràmits són un peatge contrari a la normativa europea', diu. Boye es posa ell mateix d'exemple: 'Si jo fos elegit eurodiputat a Espanya, no podria jurar la constitució perquè m'ho impedeix el passaport alemany. Cometria un delicte. És absurd, ha de prevaler la normativa europea i no poden posar-s'hi peatges.'

Boye també esmenta dos precedents. El de José María Ruiz Mateos el 1989 i el d'un eurodiputat del PP que el 2014 va recollir l'acta a la Junta Electoral a Madrid per mitjà d'un procurador. Sosté que el Suprem haurà d'adreçar al Parlament Europeu un suplicatori per a retirar la immunitat a Junqueras i poder continuar-lo jutjant. Diu que

això implicaria un vot de l'eurocambra, però que mentrestant haurien de concedir-li la llibertat provisional. 'Poden confiar que hi hagi una majoria de dretes, però potser s'enduen alguna sorpresa', diu sorneguerament.

El catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Sevilla Javier Pérez Royo creu que Junqueras podria demanar la llibertat al Suprem i que, en cas de denegar-la-hi, podria presentar un recurs al TJUE. 'Òbviament tindria totes les prerrogatives com a eurodiputat i podria sol·licitar de prendre possessió de l'acta. L'estat tindria un bon maldecap', explica. Adverteix que Junqueras tindria immunitat mentre el Suprem no dictés cap sentència, cosa que podria arribar a l'estiu o a la tardor.

El catedràtic de dret penal de la Universitat de València Antoni Llabrés considera que la immunitat que tindrà Junqueras com a diputat electe al congrés espanyol és una primera batalla judicial que cal lliurar i diu que no entén per què els diputats independentistes empresonats no van fer-ho després del 21-D. 'L'article 57.1 de l'estatut també preveu la immunitat dels parlamentaris. I la constitució diu que els diputats [del congrés] no po-

den ser detinguts ni privats de llibertat', afegeix. Sobre quan comença la immunitat, coincideix a assenyalar que els eurodiputats en tenen així que són elegits, abans del tràmit de recollir l'acta a la Junta Electoral.

Sigui com sigui, Llabrés considera que Junqueras ho té difícil perquè va ser suspès pel jutge Pablo Llarena com a diputat al parlament i que s'hauria de revisar igualment la decisió del jutge instructor. En canvi, Royo diu que la suspensió dictada per Llarena com a diputat del Parlament de Catalunya, amb l'article 384 bis de la Llei d'Enjudiciament Criminal, no té efecte com a diputat de l'eurocambra. Efectivament, la interlocutòria de Llarena es dirigia a la mesa del parlament i comunicava la suspensió 'en les funcions i càrrecs públics que desenvolupaven'.

L'única cosa que sembla segura és que l'elecció de Junqueras i Puigdemont pot implicar un problema per a la justícia espanyola. Si acaben essent necessaris pronunciaments del Parlament Europeu i del TJUE per a dirimir si tenen immunitat o no, l'estat espanyol tornarà a veure com Europa li posa un mirall davant. Fins ara, la imatge que hi ha vist reflectida no li ha agradat. ■

JOSEP LLUÍS ALBINYANA

‘Compromís impulsa un regionalisme valencianista que considere perillós’

El primer president del Consell Preautonòmic del País Valencià serà el cap de llista d'Esquerra Republicana a les eleccions del 28-A



PERE MARTÍ

Josep Lluís Albinyana (València, 25 d'abril de 1943) va ser el primer president del Consell Preautonòmic del País Valencià. Durant la transició, va militar al PSPV i va ser cap de llista al congrés espanyol a les eleccions de 1977. El 1978, el van triar per unanimitat primer president del Consell (l'antecedent de la Generalitat Valenciana contemporània), des del qual oficialitzà la senyera quadribarrada amb l'escut del Consell i la denominació per al territori de País Valencià. A més, va emprendre una campanya perquè els ajuntaments valencians demanessin l'estatut d'autonomia per la via ràpida, i va aconseguir el suport de més del 90% de consistoris. El seu catalanisme va molestar el PSOE, que li va retirar el suport, i va haver de dimitir. A les eleccions valencianes del 28 d'abril tornarà a ser cap de llista, però aquesta volta per Esquerra Republicana del País Valencià. És un viatge cap a l'independentisme que altres socialistes d'arreu dels Països Catalans també han fet. Sempre fidel al valencianisme polític, ha decidit de fer el pas. Ell mateix ens n'explica el perquè:

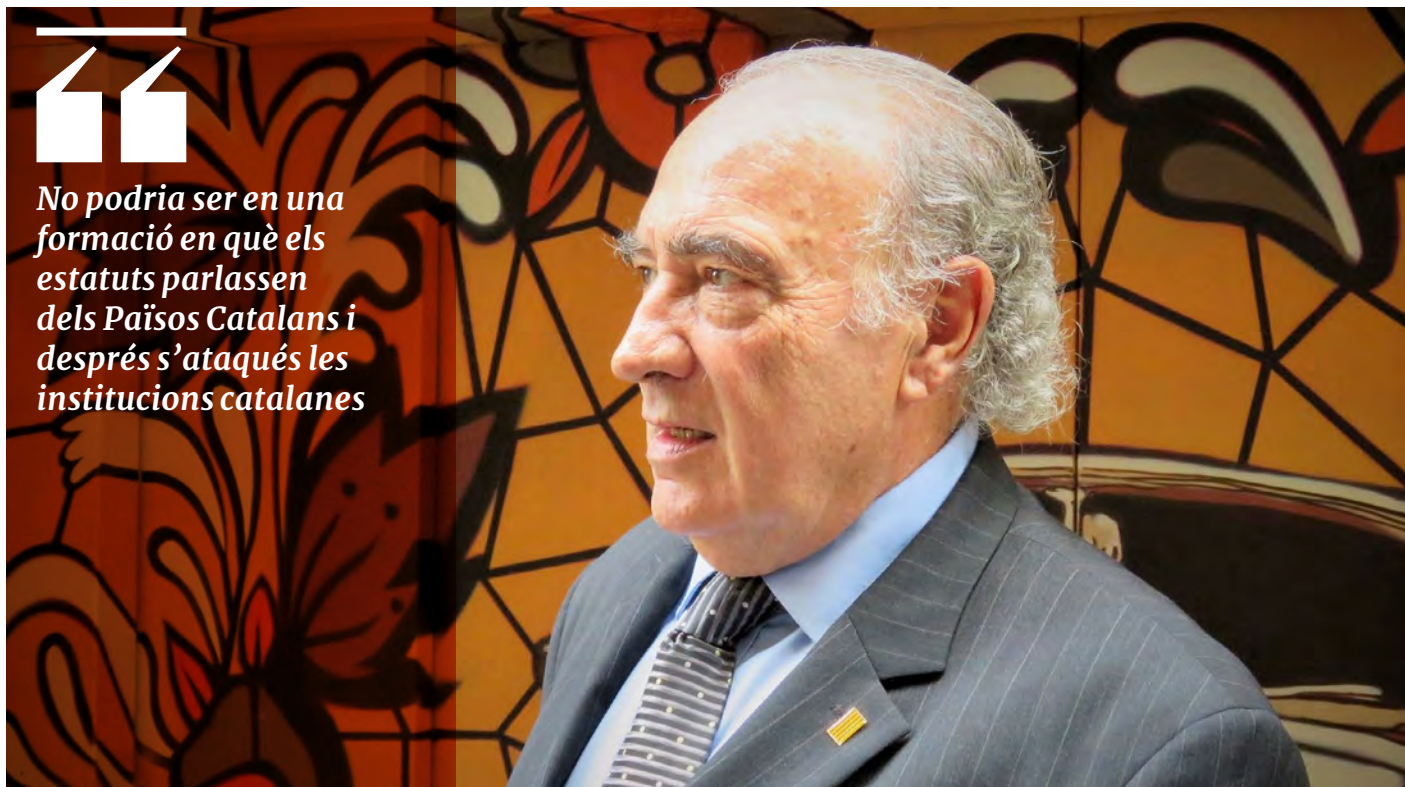
— Per dues raons. En primer lloc, perquè Esquerra Republicana del País Valencià defensa els valors que jo he defensat tota la vida i, per tant, m'hi trobe còmode. I en segon lloc, perquè en els temps difícils que vivim, vull plantar cara a la injustícia, a aquest intent de sacrificar les llibertats democràtiques. No es poden mirar de costat totes les coses que passen, s'hi ha de plantar cara. És una vergonya.

— Però és molt difícil que ERPV obtingui representació al congrés espanyol.

— No se sap mai. Els gurus de la democràcia sempre ens expliquen què ha passat, però no l'encerten quan preveuen què passarà. No confie en les enquestes. Les opcions minoritàries són importants per la biodiversitat. Les grans idees comencen essent minoritàries i amb el pas del temps esdevenen majoritàries i acaben transformant la realitat.



No podria ser en una formació en què els estatuts parlassin dels Països Catalans i després s'ataqués les institucions catalanes



N.C.

—Fa quatre anys vau anar de candidat de Compromís al senat espanyol.

—Era una coalició que defensava els valors que jo defense. M'ho van demanar, en una reunió a la seu d'ACPV, Enric Morera, Joan Baldoví i Antonio Montiel, i ho vaig acceptar. La coalició es deia Ara és el Moment.

—Ara no repetiríeu?

—Compromís ja no representa els meus valors. No hi he mantingut cap contacte de fa temps.

—Per què?

—Per coherència. Culturalment, sóc fusteria i políticament, catalanista. No tinc por de ser titllat de catalanista. No crec que avui Compromís puga assumir això. Avui representa una cosa diferent, amb un regionalisme valencianista que jo considere perillós i que, a més, no va enlloc.

—També sou crític amb la tasca que ha fet el govern del Botànic aquests quatre anys?

—El Botànic només ha servit per a fer el joc al PSOE. Després de l'aplicació del

155, queda molt clar que els socialistes s'allunyen de qualsevol projecte democràtic. Ja sé que a Catalunya encara hi ha gent que es pensa que el PSOE pot ser un interlocutor a Madrid. Crec que s'equivoquen, però en tot cas, al País Valencià això és impossible. Amb els socialistes no hi ha res a parlar perquè sempre seran centralistes. Vaig intentar canviar-los a la transició, que assumiren l'estat federal, però va ser impossible.

—Vau militar al PSPV.

—I vaig dimitir com a diputat al congrés el 1979, quan vaig veure que el federalisme era inaplicable, ja aleshores.

—Com afecta el procés cap a la independència a la política valenciana?

—És una de les raons que m'ha fet tornar a la política. Si repassem la política oficial, sembla que no l'afecte en res. Silenci total, malgrat que els vincles entre el País Valencià i Catalunya són inqüestionables. El País Valencià no pot restar indiferent a les coses que passen a Catalunya. Compartim llengua, cultura, economia, història... Moltes coses! Per raons tàctiques, hi ha un interès perquè

la política valenciana no es contamine del que passa a Catalunya. Però això té un nom...

—Quin?

—Calle, per no dir-ho. No vull criticar ningú.

—Què li van semblar les declaracions de Mònica Oltra contra el president Carles Puigdemont?

—Sense comentaris.... Jo no podria ser en una formació en què els estatuts parlassin dels Països Catalans i després s'ataqués les institucions catalanes. És una contradicció que no sé ni pense viure-la.

—Parlem del judici al Tribunal Suprem espanyol, doncs...

—És una farsa. L'objectiu és criminalitzar drets perquè l'independentisme ha fet trontollar el règim del 78 i la monarquia. El relat judicial, que és el mateix que fan els partits unionistes, no se sosté per enlloc. Em preocupa que passarà quan es coneguen les condemes, que seran dures. És com un déjà-vu molt desagradable.

BERNHARD VON GRÜNBERG

‘Això que passa aquí és de bojos’

Entrevista a l'observador internacional del Primer d'Octubre que ahir va declarar com a testimoni al Tribunal Suprem espanyol



XAVI SERRANO

ANDREU BARNILS

L'alemany Bernhard von Grünberg va declarar ahir al Tribunal Suprem espanyol com a testimoni, perquè va ser un dels observadors internacionals durant el referèndum del primer d'octubre de 2017. L'advocat Von Grünberg es dedica a la política d'ençà de l'any 1971 i té una llarga trajectòria com

a diputat del Partit Socialdemòcrata Alemany, l'SPD, el partit germà del PSOE. L'any 2010 va començar a seguir el cas català. VilaWeb va entrevistar-lo ahir a Madrid, en un dels restaurants a tocar del Suprem. El vam trobar sol, minuts després de declarar, amb una maleta feta per a tornar a Alemanya al costat.

Tenia els ulls humits. L'home estava ben emocionat.

—Heu declarat al Suprem espanyol com a testimoni. Com l'heu viscuda, l'experiència?

—Sóc un advocat i estic molt avesat a aquestes situacions. Però estic molt



Estic molt sorprès que un partit d'extrema dreta formi part del judici



El meu pare va ser nazi d'alta graduació i va fundar un partit d'extrema dreta com Vox

sorprès. Molt. D'entrada, estic molt sorprès que un partit d'extrema dreta formi part del judici. És una situació incomprensible per a nosaltres. El jutge i els advocats haurien de decidir sobre els fets i els delictes, i no fer propaganda política. Per mi ha estat increïble que Vox preguntés. Volia negar-me a respondre les preguntes, però segons la llei espanyola no ho puc fer. Tot el judici, com que és televisat, és una campanya política per a aquesta gent. Això és molt dur. Els polítics utilitzen aquests jutges. Són els polítics que haurien de resoldre els problemes, i no a l'inrevés. Un tribunal alemany, i un altre tribunal europeu, han dit que no hi ha rebel·lió, perquè no hi va haver ús de la força. I han deixat molt clar que no hi havia motiu per a jutjar-los. Per una altra banda, hi ha la malversació. El ministre de Finances espanyol ho va deixar molt clar: no hi ha malversació, perquè ell se'n va ocupar personalment. Per tant, per mi és increïble que dues de les grans motivacions per les quals són jutjats (rebel·lió i malversació) sigui tan evident que no existeixen.

—Sembleu força emocionat. Per què?

—Ho estic. Fa molts anys que segueixo el cas català, em preocupa i me n'ocupo. Però sabeu què passa? Que el meu pare va ser nazi d'alta graduació i va fundar un partit d'extrema dreta, com Vox, a Alemanya. N'era l'ideòleg. Jo a l'SPD, i ell cap aquest partit. Per tant, fa molts anys que lluito pels drets de la gent, de les minories, dels gitanos, i més. Tot això, a mi, m'afecta.

—Us han citat per parlar de la malversació. El Primer d'Octubre va ser a Barcelona i volien saber si us havien pagat diners per ser-hi.

—M'han citat per això i com a testimoni. En el viatge que vaig fer ho vaig pagar tot de la meva butxaca. Jo no sé què va fer Diplocat, però sí que sé que és una organització semipública i semiprivada. A Alemanya, hi ha organitzacions en aquesta situació. Organitzen trobades molt interessants.

—El jutge ha interromput la resposta d'una pregunta que us havien fet: com actuaria la policia alemanya en un cas com aquest. Què hauríeu respost?

—No ho sé. No en sóc especialista. Però espero que els polítics alemanys fossin prou llests per a gestionar la situació. Si l'estat diu que no pots fer un referèndum, no n'hauria fet cas. Ningú a Alemanya no hauria enviat la policia a pegar gent. Per una banda, dius que el referèndum no té validesa, i que no té cap mena de seriositat ni importància, però a la vegada envies policia a pegar? No té solta. És contradictori. A Alemanya crec que haurien dit: vota, si vols, però no en farem cas. I ja està. Res de policia.

—Heu citat el cas i el judici guanyat per Carles Puigdemont a Alemanya. Sou la primera persona que porta aquest cas dins la sala. I resulta que el traductor no ha traduït aquesta part. Podeu recordar què heu dit?

—He dit que el cas de Puigdemont a Alemanya va ser rebutjat. He dit que a Alemanya la rebel·lió la van descartar. I per això el senyor Puigdemont circula lliurement: perquè no hi ha cas penal. Tampoc no hi és a Espanya. I aleshores el jutge ha dit que no estava interessat en la meua opinió política. Cosa molt estranya. Perquè justament la meua opinió política va molt connectada al fet que m'ha dut ací. No faig això que faig perquè sí. Tinc opinió política.

—Heu dit que a Alemanya va connectar polítics, membres de l'SPD, per parlar-ne. És això?

—Sí. En primer lloc vull dir que sempre és difícil de tractar aspectes d'uns altres països. En segon lloc, Angela Merkel, en una reunió pública de presidents europeus va dir a Rajoy que allò què feia no era correcte. Ho recordeu? Crec que ella n'estava tipa. Quant a Sánchez, és del meu partit. Socialista. El problema que veig és que el partit socialista està dividit. Al PSOE no saben què cal fer. No saben què fer ni tan sols durant la manifestació de Vox, PP

i Ciutadans. El nostre partit, el partit socialista alemany, els anys setanta va ajudar a construir el PSOE, els sindicats, i també la constitució. I ara, enmig de la crisi, penso que també els hauríem d'ajudar. No tant per a dir què han de fer, però potser aportant-hi la nostra experiència.

—Experiència sobre què?

—Sobre federalisme, aspectes monetaris en estats federals, i la nostra experiència sobre com gestionar el passat. Especialment com gestionar el passat de la guerra civil i el franquisme. Perquè Franco no hauria existit sense l'ajuda alemanya. Per tant, també podem contribuir a gestionar aquests aspectes.

—I què creieu que respondria Sánchez en aquests tres punts (federalisme, diners i passat)?

—Hi ha gens dins el PSOE que ho veu com jo; i n'hi ha, com Felipe González, que no. I no saben què fer. No saben com resoldre el problema. A la força? Amb judicis estranys com aquest? Amb una nova llei? Això que passa aquí és de bojos. Sobretot quan veus que els catalans van reaccionar de manera tan pacífica. Tan pacífica. Mireu França. Mireu Grècia. Allà no és igual. I ho conec perquè la meua dona és grega.

—Heu vist els presoners?

—Els havia visitat a la presó, alguns. Forcadell, Junqueras i Romeva. I avui els he vists i ens hem pogut saludar. I tinc molt bona relació amb Carme Forcadell, persona que és molt important per a mi. Ella va fer el seu deure: obrir el debat. Permetre el debat. I per això vaig connectar amb col·legues alemanys, dels conservadors, per parlar del cas català. I vaig mirar de parlar-hi, però per ells és molt delicat, perquè formen part del grup europeu, el Partit Popular Europeu (PPE).

—A França quaranta-un senador han signat un manifest tot just ara. I són un país molt més centralista que no Alemanya.



XAVI SERRANO

—Tenim un problema greu amb els països centralistes. Per mi, van contra la democràcia. Democràcia per mi és subsidiarietat. Les decisions s'han de prendre a prop, i no a quilòmetres de distàncies. Estats centralistes no són tan democràtics. Hem de tendir a sistemes descentralitzats.

—Voldríeu afegir res més?

—Hem de trobar-hi una solució. I aquest judici no és la solució. El judici demostra que decantar-se per no dialogar no és la solució. La solució és parlar entre les parts. És important. Hem d'aturar tot aquest discurs que parla sobre la nació. Però qui la destrueix, la nació? El senyor Rajoy és qui la destrueix.

—I el senyor Sánchez?

—Quan decideixi alguna cosa, aleshores ho sabrem. Perquè de moment no és clar què vol. A les eleccions veurem què fa. Tindrà una altra oportunitat. 



Tenim un problema greu amb els països centralistes

ERIKA IRUSTA

‘La menstruació no ha de ser dolorosa. Si fa mal, s’ha d’investigar per què’

Entrevista a la pedagoga Erika Irusta, especialitzada en la menstruació, que defensa que l’experiència menstrual és cultural, social i política



ISMAEL LLOPIS

TXELL PARTAL

‘**M**enstruar en aquesta societat és un desafiament.’ Ho diu Erika Irusta, pedagoga basca que es dedica a divulgar continguts sobre la menstruació des de la perspectiva que la regla no és una cosa natural, sinó social, política i cultural. Duu a l’esquena més

de vuit anys d’investigació, a més d’un bloc personal i dos llibres. *Yo menstrúo* és l’últim que ha publicat, en forma de manifest. Hi explica què significa menstruar en la nostra societat. Mira de trencar tots els tabús que envolten la regla, parlant d’aspectes molt diversos: com seria el món si els homes tinguessin

la regla, com ens afecten les hormones, com el màrqueting distorsiona la realitat que vivim. I hi parla també, per exemple, de la falta d’investigació i del fet que les menstruants associïn la regla amb dolor. Erika Irusta estudia tot això a la seva escola menstrual en línia: Soy1Soy4. Hi parlem de tot plegat.



No cal que visquem aquesta crueltat durant trenta-cinc anys o quaranta



Menstruar està molt bé, però la societat fa mal

—Per què hi ha tants mites sobre la menstruació?

—Menstruar és una construcció cultural, política i social. No trobem la mateixa cultura al voltant de la menstruació aquí que a la Xina. El fet és al mateix, però la manera com s'explica, com es processa i com se'n deriven categories és diferent. Com tot allò que passa a la humanitat, no és tan sols físic sinó també cultural, i per tant no és estrany que es creïn aquests mites.

—Confesso que sempre havia pensat que era una cosa natural i m'ha sorprès el raonament.

—Al maig farà nou anys que investigo sobre tot això, i fins fa poc jo tampoc no havia arribat a aquesta conclusió. De fet no ho vaig pensar fins que no em va caure a les mans un text de Gloria Steinem sobre com seria l'experiència menstrual en els homes. Concretament, en els homes blancs i burgesos. Allà vaig fer un clic. Sempre m'havia molestat de pensar que menstruar era una cosa natural, perquè, si fos així, no ho viuríem com ho vivim. A partir d'aquell moment ho vaig veure clar: no és natural, és cultural.

—Què passaria si la regla la tinguessin els homes?

—Gloria Steinem ho explica molt bé: 'La menstruació es convertiria en una realitat masculina envejable i digna de presumir. Els homes presumirien de tenir un període llarg i complex. Els imàgino presumint a veure a qui li dura més dies. Perquè si els homes menstruessin significaria que Déu menstrua. I si fos així estic convençuda que a la cultura occidental la regla s'entendria tal com és: un procés fisiològic, que no ha de ser dolorós. Sembla una ximpleria, però llavors la menstruació no s'associaria al dolor. S'investigaria perquè fa mal. Es crearia l'institut sobre la dismenorrea [menstruació amb dolor]. Canviaria tot. No passaria com ara, que les dones poden tardar anys a descobrir que tenen una endometriosis que se les menja per dins.

—Que la regla fa mal és un dels grans mites...

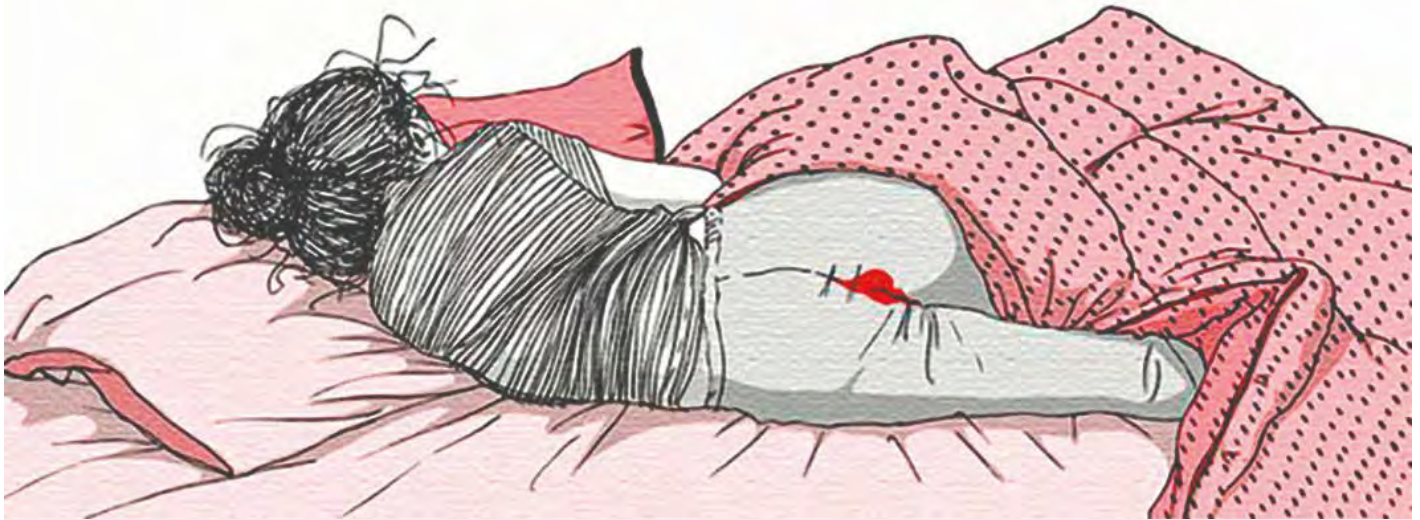
—És una de les coses més controvertides que m'he trobat treballant. És l'únic punt en què m'he trobat que algunes seguidores s'enfaden. Hi ha dones que viuen el dolor com un tret d'identitat. I és que la nostra identitat va unida al dolor. Hem de tenir dolor i l'hem de viure sempre amb un somriure i amb plena disponibilitat. Ens han unit mitològicament al dolor. Per molt laiques que siguem, continuem reproduint el mite de la poma. Estem constantment marcades per la Bíblia. Acceptem aquesta violència com una cosa intrínseca. I, a més, això s'entafora dins el nostre cervell. Quantes dones s'han trobat que quan van a cal metge, perquè tenen una menstruació dolorosa, els diu que això és normal, que es prenguin una pastilla i avall. No pot ser que el personal sanitari ens faci això. Quan visito un metge, espero que no em tregui la Bíblia. No han de tenir prejudicis, s'han de basar en proves científiques i en la investigació.

—Per què ho dieu?

—Cal tenir en compte que fins fa molt poc no s'havia fet cap estudi sobre el cicle menstrual entès com a procés necessari i propi d'un cos. Sempre s'havia estudiat com una cosa patològica. Com que el cos universal, que és el masculí, no ho tenia, significa que no era una cosa bona. Que entenguem que la menstruació ha de fer mal és el resultat de la misogínia. És el resultat del biaix de gènere en la medicina. La menstruació no ha de ser dolorosa. Si fa mal, s'ha d'investigar per què, i és que hi ha múltiples variables que ho poden causar. No cal que visquem aquesta crueltat durant trenta-cinc anys o quaranta.

—Com pot ser que una cosa que afecta la meitat de la població mundial sigui tan desconeguda?

—Les dones no l'hem pas escrita, la història. No teníem veu i no hem pogut investigar-ho. Perquè en definitiva, nosaltres individualment podem saber



Quan Rupī Kaur, poetessa índia que viu al Canadà, va penjar a les xarxes socials una fotografia en què apareixia d'esquena amb una taca de sang menstrual a l'entreuix, Instagram va censurar-la per 'indecorosa'. Aquest fet va desferma una allau de crítiques a la xarxa social i va tornar a despertar les demandes del dret al propi cos i d'eliminar el tabú de la menstruació. Amb aquesta il·lustració, Lola Vendetta fa un homenatge a Kaur i a la reivindicació del cos.

© LOLA VENDETTA, 2017

moltes coses però necessitem que ens validin. Tot plegat fa que fins i tot les menstruants ens desconequem. No hem tingut les eines per a transmetre la nostra experiència. Nosaltres hi faldem, en aquest relat.

—Què és allò que més ignorem?

—Moltes ignorem els canvis cíclics, mentals i anímics, que vivim durant el cicle menstrual. Totes ho experimentem d'una manera o altra, i totes assumim que ens ho inventem, que som boges. De cop, quan ho poses en comú, descobrim que no ets l'única. Però, és clar, si el metge no t'explica que passa això penses que són coses teves. Però no pot ser veritat, si es repeteix constantment. Hi ha una subcultura que és la nostra, però no hi ha cap validació, per això són tan necessaris els treballs que validin aquestes evidències. Jo em dedico a fer això.

—Assegureu que és important de conèixer el nostre cicle menstrual per organitzar-nos millor la vida...

—Per mi el lema fonamental és: 'Menstruar està molt bé, però la societat fa mal.' Hem de reconèixer que menstruar en aquesta societat és una merda. Això ens ajudarà a situar-nos, a contextualitzar. Moltes vegades fem una pràctica d'autoconeixement del nostre cos, intentem tenir cura de nosaltres mateixes en el dia a dia i fracassem estrepitosament. Perquè creiem que el problema és personal i que si ens organitzem nosaltres el món s'ordenarà d'acord amb això. I el món no funciona així. Menstruar en aquesta societat és un desafiament. Aquesta és la primera cosa que s'ha de saber. Hem de ser conscients que el temps de vida, el temps productiu, el temps reproductiu s'organitza contra les persones que menstruen.

—Què hem de saber per a conviure millor amb el nostre cos?

—És important que sapiguem com funciona la nostra bioquímica. Cal que tinguem en compte que som animals hormonals. De fet, sense les hormones no podríem tenir comunicació neuronal.



El temps de vida, el temps productiu, el temps reproductiu s'organitza contra les persones que menstruen

És més, els homes també en tenen. Per tant, allò que sempre diuen que les dones som volàtils no és veritat. Tampoc no ho és la misogínia amb què han parlat de les nostres hormones. Cal que sapiguem que la nostra bioquímica afecta les nostres respostes físiques, mentals i anímiques.

—Com ens afecta? Com funciona?

—Després d'ovular fa efecte la progesterona, que ens calma la ment i el cos. Té un efecte semblant al Diazepam. En canvi, l'estradiol, que és un dels tres estrògens que tenim durant el cicle menstrual, ho activa tot. Són com dos DJ. Una és una reina boja que balla amb la música a tot volum i l'altre és el que es dedica a aturar la música. Sabent això, podem arribar a entendre que quan som a la segona fase del cicle, potser ens ve de gust estar més tranquil·les, estar a casa fent les nostres coses... O potser estem més sensibles perquè el món va massa de pressa i nosaltres necessitem aturar-nos, però no ens ho deixen fer. Quan ho analitzem, podem ser conscients que no és que tu tinguis un problema, no es que siguis una antisocial de merda. En definitiva, si em cago en la teva mare, no és per culpa de les meves hormones, sinó perquè durant tot el cicle he pensat que ets un idiota, però ara no puc més. Ara no tinc paciència.

—Com és que la societat veu les hormones com una cosa dolenta?

—En la nostra cultura, sempre s'ha intentat cercar alguna justificació per a explicar que nosaltres som de segona categoria. Cerquen explicacions pseudo-científiques que puguin passar per científiques. Sempre s'ha entès que érem nosaltres que teníem hormones. És increïble. Sembla que els homes no tinguin hormones i que no els afectin. Quan diem hormones en què pensem? Sempre en la dona, no en l'home.

—Però per què les veiem com una cosa dolenta?

—Són dolentes perquè recorden molt l'animalitat. I això té a veure amb el pensament de la Il·lustració, que diu



Copes menstruals. VIOLETA PALAZON

que l'home és racional, mentre que les dones són emotives. Amb aquest raonament l'emotivitat s'acaba unint a les hormones, per això són dolentes. Són les que recorden que per molt que provis de fer veure que raones, prendràs decisions partint de l'emotivitat. Però ara ja s'ha demostrat que la racionalitat és una part molt petita d'allò que utilitzem en les nostres decisions i per tant no és veritat allò que deien. Tot allò que sentim i pensem és tallat per la bioquímica. El problema no són les meves hormones, sinó com s'ha construït culturalment i socialment aquesta societat sobre un cos que no és l'anomenat universal.

—Sou crítica amb la píndola?

—En un moment històric en què la dona no podia decidir el seu futur reproductiu, gràcies a la píndola va poder prendre decisions sobre la seva sexualitat. Per tant, la píndola, dins el seu context, té sentit. Però critico que no es posi tota la informació sobre la taula. La informació que hi ha sobre la píndola és increïble—



Sempre s'ha intentat cercar alguna justificació per a explicar que nosaltres som de segona categoria

ment esbiaixada. Se n'expliquen moltes mentides. La píndola ens ha fet arribar una visió misògina de la nostra bioquímica. Ens diuen que tenim un cos que podem encendre o apagar quan vulguem perquè l'única cosa que els interessa de la teva bioquímica és la reproducció. Però també afecta la teva salut física i mental. A un home no li dirien mai: 'Apagarem la teva testosterona perquè no vols ser pare.' De fet, quan es van fer unes proves amb hormones sintètiques per a homes no es va aplicar. Es van negar a viure amb aquesta minva en la seva qualitat de vida. En canvi, les dones ho acceptem.

—Per tant, la píndola apaga la nostra bioquímica?

—Sí, apaga la bioquímica que genera la teva ovulació i que és fonamental per a la teva salut física i mental. Hem d'entendre que necessitem les nostres hormones deixant de banda si ens reproduïm o no. Per tant, hem de demanar que s'investiguin mètodes anticonceptius que siguin totalment respectuosos amb la nostra bioquímica. Una cosa és que vulgui tenir el control sobre la meua fertilitat i una altra que en canvi d'això hagi de sacrificar la meua salut. És un preu molt alt. Per tant, necessitem informació veraç a les consultes mèdiques. Tu no pots dir a una persona menstruante que se li regularà la regla si es pren la píndola. Això és mentida, la píndola anul·la el cicle, no el regula. Cal que t'expliquin que amb la píndola no ovularàs i la sensació química que tindràs serà semblant a la menopausa. No es regularà el cicle, perquè no tindràs cicle. Si s'explica tot això, llavors tothom podrà decidir lliurement si se la pren o no. Però no s'hi val que hàgim de prendre decisions amb informació esbiaixada i amb mentides.

—Es diuen moltes mentides sobre la regla. Per exemple en els anuncis de televisió la regla és de color blau i a totes ens ve de gust de fer la tombarella quan tenim la menstruació... Com és que encara no han canviat aquestes coses?

—Com poden canviar els anuncis si no hem canviat culturalment nosaltres? Si-

guem honestes amb nosaltres mateixes. Si la portada del llibre hagués estat una compresa plena de sang vermella amb un coàgul, les lectores no se sentirien còmodes llegint-lo al metro. No sé ni si l'haurien comprat. Hi ha publicitat que va canviant. Al Regne Unit hi ha un anunci molt maco sobre la copa menstrual amb una batalla que és com una dansa. Està molt bé. De fet les noves generacions millenials i Z ja veuen tot això d'una altra manera. En realitat, segurament la gent va més avançada que no ens pensem. n'és un bon exemple això que ha passat amb l'emoji de la regla. Ha acabat essent una gota que sembla que té a veure amb la donació de sang, però la gent va votar unes calces tacades amb unes gotes. En realitat, si hi penseu bé, qualsevol història sobre la menstruació, per molt petita que sigui, ho peta a les xarxes socials. Vet aquí, el tabú menstrual. Si no existís, no hi hauria tant de rebombori per una foto d'una poetessa amb els pantalons tacats de sang. Què no ens ha passat a totes? Sí que ens ha passat, sí! Però no ho expliquem. Ara estem en un cert atzucac, de vol i dol. El tabú menstrual es va trencant, però ningú no és feliç quan va pel carrer amb una taca de la seva menstruació. La majoria ho viuen amb molta angoixa.

—La copa menstrual ha estat un canvi?

—Per mi va ser una de les coses que va fer que em dedicués això. Gràcies a la copa menstrual em vaig adonar que tot allò que m'havien explicat sobre la menstruació era mentida. De cop vaig veure que no feia pudor, que no n'hi havia tanta com pensava i que tenia una forma concreta. Vaig descobrir com era la meua menstruació a trenta anys. Jo era molt moderna i pensava que no hi havia tabú menstrual. Però de cop la veus i dius: I una merda! Sempre havia vist la regla a través de la cel·lulosa. Una de les coses genials de la copa menstrual és que serveix per a descobrir com és la menstruació. La quantitat, el color i la textura ens diu com estem de salut. Ja era hora! Això era impossible de veure amb el tampó o la compresa.



La píndola ens ha traslladat una visió misògina de la nostra bioquímica



Gràcies a la copa menstrual em vaig adonar que tot allò que m'havien explicat sobre la menstruació era mentida

GONZALO BOYE

‘Crec que els presos estaran menys de cinc anys a la presó’

Entrevista a l'advocat coordinador de les defenses a l'exili, que acaba de publicar *‘... Y ahí lo dejo’*, on explica el procés d'internacionalització de la causa catalana



ALBERT SALAMÉ

ANDREU BARNILS

L'advocat Gonzalo Boye (1965) acaba d'escriure una crònica del procés català, titulada *...Y ahí lo dejo* (Roca Editorial) on explica en primera persona el procés d'internacionalització judicial de la causa catalana. L'advocat de Puigdemont i la resta de consellers explica de dins estant i amb ulls de jurista com va convertir-se en un dels advocats, la detenció de Puigdemont, la lluita contra les euroordres, la importància de Toni Comín, Meritxell Serret i Jaume Asens i també la d'haver passat ell mateix per la presó, a l'hora d'afrontar el cas. No fa servir gaires tecnicismes per acostar el dret als ciutadans i avisa que no pot explicar-ho tot. El cas és obert. Ahir Boye era a Barcelona i va rebre VilaWeb en un hotel de la ciutat.

—Expliqueu que primer volíeu defensar els presos polítics al Tribunal Suprem, però ara creieu que millor que no. Per què primer sí i ara no?

—Primer ho volia perquè tècnicament és un judici molt interessant, i perquè hi havia tota una feina que s'ha fet fora, que s'havia d'abocar dins. Però en un moment determinat es va fer molt costerut, perquè no es va voler que jo hi fos. Hauria estat molt desagradable, de ser-hi així.

—Qui no volia que fóssiu un dels advocats dins Tribunal Suprem?

—Primer l'estat, quan es va muntar una campanya en contra meu. Atemorint la gent. I a partir d'aleshores ja son decisions de cadascú. Gent que vol que el defensi i gent que no.

—Expliqueu al llibre que al Tribunal Suprem les defenses no aprofiten la feina feta a Alemanya.

—Fins ara heu sentit que ningú hagi mencionat la sentència alemanya? Que ningú hagi demanat sobre aquesta sentència? Que ningú hagi demanat proves sobre aquella sentència? No s'ha fet. I a parer meu és fonamental. Serviria per a portar-ho a unes altres instàncies.



Marchena em sembla una persona tremendament intel·ligent



Melero ho fa molt bé, però amb una defensa de poc recorregut

—Defensa tècnica o defensa política? Dieu que el debat és un altre: defensa individual o defensa col·lectiva.

—Crec que els asseguts al banc dels acusats hi són per delegació. Pel fet de representar els ciutadans, que els van escollir. Ells van proposar un programa de govern, van ser elegits i compleixen un mandat popular. Per tant, ells compleixen un debat global. I la defensa ha de ser global. Aquí no es tracta de dir: aquest va fer més, aquest va fer menys, i aquest res. Es tracta de dir que aquí no ha passat res.

—Aquesta defensa col·lectiva es fa en aquests moments?

—No ho crec.

—Expliqueu que el Tribunal de Luxemburg de la UE pot intervenir abans de la sentència. I forçar el Tribunal Suprem a fer una sentència o una altra. Ho he entès bé?

—Sí. Hi ha l'article 267 del tractat de funcionament de la UE que regula la qüestió prejudicial. Si parlem d'un tribunal d'última instància, com és el cas, i alguna defensa ho proposa, el TJUE respondria abans de la sentència. Evidentment, aquesta pregunta ha de ser molt ajustada, correcta, meditada i ben formulada perquè la resposta s'hi ajustarà. Es pot partir d'una cosa essencial: la sentència alemanya diu que aquests fets no són delictius. I hi haurà una sentència espanyola que dirà que aquests fets sí que són delictius. La meua pregunta és: dins la UE i sense afectar un dret fundacional de la UE, la lliure circulació, un mateix fet pot ser delictiu i no ser delictiu? Això afectaria la lliure circulació de persones? Jo crec que sí. La gent podrà venir a Espanya a manifestar-se, a fer un referèndum, a reunir-se, a associar-se o no? A Alemanya es va dir que tot això s'havia de tolerar en democràtica, si és que es volia ser democràcia. I aquí?

—El traça ningú, aquest camí?

—De moment, no ho he vist. Però imagino que els companys ho deuen tenir previst. Això s'ha de fer abans de la sentència, i al final del judici.

—Dieu que Marchena és un dels homes més intel·ligents que coneixeu.

—Comencem malament si desqualifiquem algú només per discrepar-ne. Jo en discrepo, però no el desqualifico. I fer-ho és un error. Hi he tingut contacte en els cursos que feien al Col·legi d'Advocats. I em sembla una persona tremendament intel·ligent i un excel·lent jurista, de qui discrepo totalment.

—Alguns fiscals van perduts, diu alguna gent.

—Sí. Alguns van perduts, però alguns altres saben perfectament què fan. Tenen una estratègia molt clara. Però no oblidem que avui ha declarat el tinent coronal Baena que rebia instruccions del fiscal en cap de l'Audiència espanyola el 2015. Instruccions d'investigar a Catalunya. 2015. Ni Puigdemont era president. Qui era el fiscal en cap de l'Audiència espanyola? Javier Zaragoza. El fiscal que tens allà assegut. I qui tenia al seu costat a l'Audiència espanyola? Consuelo Madrigal, la despistada que alguns diuen.

—El judici, com va?

—El judici va molt bé per als seus interessos. Perquè hi ha una cosa que no veiem: que la realitat depèn des d'on es mira, i què es percep. Quan s'ha entrat a valorar i a discutir si va haver-hi passadís o no, si va haver-ho intimidació o no, tumult o no, al final arribem a una qüestió molt senzilla: tu quants dits veus? [i fa la senyal de la victòria]

—Jo en veig dos.

—Doncs des d'on sóc, en veig cinc. Tothom ho veu del seu punt de vista.

—L'advocat Melero triomfa a Catalunya.

—Melero ho fa molt bé, però amb una defensa de poc recorregut. I m'explico: els fets, al tribunal, tant se li'n donen. Ja ho ha dit alguna vegada, Marchena: els fets són públics i notoris. La sentència té un recorregut que passa pel TC i el Tribunal d'Estrasburg, tribunals que només revisen vulneracions de drets fonamentals i constitucionals. Si no els al·leguen



*Gran part d'això
que es fa té sentit si
es porta la societat
espanyola cap a una
situació millor*



ALBERT SALAMÉ

al judici, com els pretén al·legar després? Melero demostra ser un gran advocat. Però per a tot allò que vindrà s'han d'al·legar drets fonamentals...

—Confieu més en Estrasburg o en Luxemburg?

—Confio que farem una tenalla entre tots dos.

—Al llibre confieu que veurem els presos polítics lliures.

—És clar. Jo em fico en les coses per guanyar.

—Alguna vegada deveu haver perdut.

—Sí. Alguna he perdut. Sobretot he perdut a Espanya. I sobretot he guanyat moltes coses a Europa.

—A mi em costa de creure que Espanya en farà cas si Estrasburg diu: allibera'ls. Farà com si sentís ploure.

—Hi ha mecanisme de coerció. I Espanya no està preparada per a enfrontar-se a Europa. Ni preparada ni amb la intenció de mantenir un torcebraç. Crec que el càlcul que han fet al TS és que Estrasburg

arribarà després del final del partit, a la pròrroga i la tanda de penals. I segurament nosaltres ja ens haurem jubilat. I ja no serem jutges. Doncs ja veurem si va així...

—Repassem noms. Toni Comín. Expliqueu que amb Toni Comín us truqueu... diàriament??

—Sí. En Toni és molt pesat [riu]. I en els moments cabdals, més d'una vegada el dia. I normalment cada dos per tres. També tinc molt bona relació amb la seva parella, i amb la seva filla. Una noia encantadora que ha sabut treure la millor part d'en Toni. I només té set anys! Amb Comín parlem molt. I mai a l'hora prevista. Impossible, en el seu cas. I també hem enregistrat moltes hores de converses. Moltes. I en sortirà un llibre. Seran les converses entre un polític i un jurista. Ell és un grandios tocanassos i comença a preguntar, preguntar, preguntar, fins que ho entén.

—Meritxell Serret. Sobta el paper principal que atorgueu a la consellera Serret. Per què és tan important?

—Perquè és una persona que aporta sistèmica. I en la nostra feina es necessita algú que ho ordeni tot. I té unes formes que esmicolen qualsevol resistència. Ho presenta des d'un punt de vista conciliador. Jo arribaria i fotria una puntada a la taula. I ella ho resol amb un cafè calmat. I sense deixar de ser executiva. Perquè és molt executiva. Ella, per exemple, ha coordinat tot l'equip de traductors. Quan van detenir Puigdemont necessitàvem traducció gairebé vint-i-quatre hores el dia.

—Jesús Andújar.

—Va tenir un paper molt trist. El considerava amic meu. Dirigia els cursos d'advocats i va ser part de la gent que em va posar una querella. Hi hagut més casos. Però a mi només em dolen les traïcions dels amics. De gent amb qui hem celebrat aniversaris infantils i hem menjat a casa. Això fa mal.

—Primer de tot, hi ha Espanya. Això us va dir.

—Sí. Això em va dir. I no hem tingut contacte mai més.

—D'amics a Madrid, qui hi tenim els catalans?

—N'hi ha. Si no n'hi hagués cap, quin sentit tindria tot això? Gran part d'això que es fa agafa sentit si es porta la societat espanyola cap a una situació millor. Més democràtica. Ahir menjava amb polítics alemanys d'alt nivell. CDU. Partit de la Merkel. El partit germà del PP. I em deien: a nosaltres ens ha costat molt de netejar Alemanya de nazis. I la part més dura va ser a la fi dels cinquanta, quan vam veure que els nazis encara eren dins l'administració. I va caldre apartar-los. I una senyora de seixanta anys, afegia: no em van ensenyar mai història moderna alemanya. La passaven per alt. I el nazisme, tampoc. Jo surto de l'àpat i dic al meu interlocutor: ara vés i explica-ho a Pablo Casado.

—I el judici servirà perquè això passi a Espanya?

—Ara, no. Però quan acabem, sí. Quan Europa ho recondueixi, sí.

—Dins la presó, teniu una conversa amb Puigdemont. I us dona consells de pres polític a pres polític. Però no expliqueu quins.

—No puc. Ja ho dic al llibre: hi ha coses que no puc explicar perquè poden afectar unes altres persones. I crec que la història completa s'haurà d'explicar més endavant. Però amb Puigdemont, després de les qüestions professionals, vam tractar de les qüestions humanes. Què li diem, a la teva dona? Vols que et visitin les filles? Jo li vaig explicar quina havia estat la meua actitud respecte de les coses humanes. I això era important. Ningú no te n'ensenyà, de ser pres.

—Vós, per exemple, vau estar vuit anys a la presó, i no vau voler que les filles us visitessin.

—Són coses com aquestes, que li explico. I crec que és un moment important, tant per a ell com per a mi. Ja no érem advocat i client. Érem dos éssers humans.

—Sense Jaume Asens no seríeu en aquest cas?



ALBERT SALAMÉ

—No. Jaume Asens és important perquè jo no coneixia ningú dels futurs perseguits i empresonats. Ni ells a mi. I és Jaume Asens que els diu: hi ha una persona a qui jo encomanaria la defensa si fos el meu cas.

—Vau convèncer el govern de ser el seu advocat amb un document. Efecte dòmino. Resum?

—Es una estratègia jurídica per a resoldre un problema més enllà del judici. És convertir un cas concret en un litigi estratègic a favor de la democratització d'Espanya, i de la solució que Espanya té amb Catalunya. Preveiem la defensa de les euroordres. Ara ja anem per l'efecte dòmino número 15. Els defensats han de saber a què s'han d'atènyer si fan blanc o fan negre. Això explico.

—Jaume Asens us truca. I en mitja hora teniu l'estratègia pensada? Mitja hora vau necessitar per a escriure l'efecte dòmino número 1?

—Si tens les idees clares no necessites més romanços. I Jaume em diu una cosa clau: és un document per a polítics.



Catalunya és una colònia

No volia que cités sentències, sinó que plasmés què es podia fer i què faria jo. Toni Comín anomena rescats allò que jo anomeno efecte dòmino. Tot allò que es fa fora, que acabi tornant a dins. Ell en diu rescat. En el sentit de treure els presoners i acabar el procés judicial segons què es faci fora.

—**Escena: Gonzalo Boye reuneix mig govern català, els seus defensats, i els diu: jo no sóc del CNI.**

—Sí. Forçat per la campanya engegada per a tirar-me merda. Això ho feien córrer contra mi. Els vaig reunir tots a Brussel·les i els vaig dir: per cert, es diu que sóc del CNI. I no ho sóc. S'havia de posar damunt la taula. I tots van riure i, a la vegada, em van agrair que parlés d'un tema que a ells els havia arribat.

—**Expliqueu que a Edimburg no volíeu posar l'autodeterminació damunt la taula. I us van convèncer. Per que l'autodeterminació es pot jugar a Escòcia, i a l'estat espanyol no?**

—La Reina d'Anglaterra també ha demanat perdó en alguns països per la colonització britànica. I a l'estat espanyol no.

—**Catalunya és una colònia?**

—Jo crec que sí. És més complex, això. Però si som realistes hi ha dues menes de colonització. Hi ha colonitzacions entre estats. I colonitzacions interstatal. On una majoria imposa els criteris i paràmetres a les minories. Com la minoria catalana, però també la basca. Aquest és un estat plurinacional on no es respecten els drets de les minories. Hi ha grans models en els quals han plasmat què és la colonització intrastatal. Per exemple, l'URSS.

—**Me'ls imagino molts anys a la presó. Veig que vós, no.**

—No me'ls hi imagino gaires. Però tampoc pocs. La sentència serà molt dura. I els presoners òbviament encara estaran anys a la presó.

—**N'hi estaran deu, quinze?**

—No. Tants no. Crec que menys de cinc.

—**Menys de cinc?**

—Sí. En una causa d'aquestes característiques Estrasburg en farà via.

—**Explicar a Europa què és Espanya va ser un objectiu. I dieu que la persecució política no se la creien, de primer.**

—De primer, no. El tomb el fa fer Alemanya, quan diu: això no és sinó un exercici democràtic que tot país ha de tolerar, si vol continuar essent democràcia. Si els fets que jo qualifico de tan greus un país com Alemanya diu que no són delictes, la gent comença a fer soroll.

—**A les eleccions europees, s'hi presenta Puigdemont. Ja veig madrilenys votant Puigdemont.**

—Estic segur que sí. El conec, i és un bon candidat. Passa que tinc el meu cor dividit. Puigdemont el votaria, però tinc amics que també votaria per afinitat ideològica.

—**Esquerra Unida, he intuït al vostre Twitter.**

—M'identifico molt amb els valors que ells representen, i crec que hi ha un punt en comú molt potent. El concepte de República. En política, i la vida, s'han de cercar els consensos més que els dissensos.

—**Catalunya serà independent?**

—Catalunya té el dret de ser allò que vulgui ser. No imposat. Els dos models que s'hi acomoden són independència i confederació. Son els dos models jurídics que veig més clars. I tinguem en compte una cosa. Enguany s'ha fet molt per la independència a Madrid.

—**I una Espanya on mani Vox, la veieu possible?**

—Lamentablement, me la imagino. I molts haurem de repensar on volem viure, si mana Vox, o un govern amb Vox. Serà una cosa tremendament perillosa per a la democràcia i per a molts que ens hem manifestat clarament a favor dels valors democràtics. ■



Enguany s'ha fet molt per la independència a Madrid

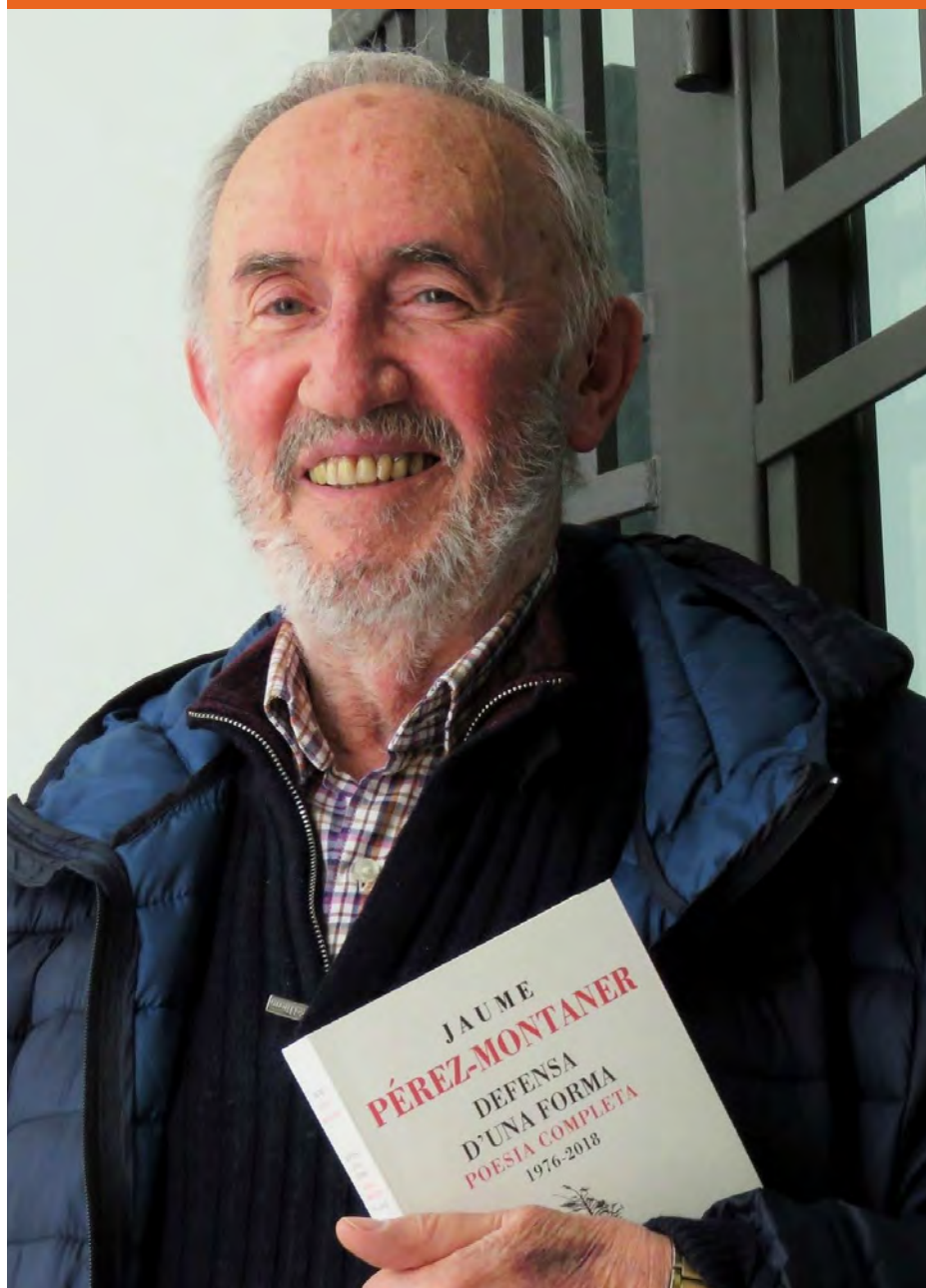


Molts haurem de repensar on volem viure, si mana Vox

JAUME PÉREZ MONTANER

‘També hi ha un odi que és alliberador’

L'escriptor acaba de publicar 'Defensa d'una forma', la seva poesia completa



NÚRIA CADENES

Jaume Pérez Montaner (l'Alfàs del Pi, Marina Alta, 1938) és poeta. I crític, assagista i traductor. Professor als EUA i a la Universitat de València. Però, sobretot, poeta. I un dels noms clau de la literatura catalana actual. La Institució Alfons el Magnànim acaba de publicar-ne l'obra completa, que duu per títol *Defensa d'una forma*. Aplega tots els seus versos entre el 1976 i el 2018 i compta amb un pròleg d'Antoni Martí Monterde i un epíleg de Dominic Keown. Es mira el llibre i es declara feliç. Per la coberta 'clàssica, molt bonica', i pel fet de 'pràcticament iniciar, juntament amb Marc Granell, que fou el primer, una col·lecció que pot ser de referència en la nostra literatura, especialment en la literatura, la poesia, feta al País Valencià'.

—Per referenciar l'acte de presentació de *Defensa d'una forma* a València, Manel Pitarch escrivia: 'Quan Pérez Montaner ens explicava a les aules la història de la literatura catalana contemporània, no era un relat, sinó un altre capítol de la mateixa història literària'.

—Oh, és una frase que evidentment m'agrada moltíssim [riu]. Considere que és excessiva, i l'agraesc moltíssim també. Quan feia classe, me la prenia molt seriosament, la literatura. Perquè considerava que era part meua, que era part nostra, i una part importantíssima. Segurament, eixe amor a la literatura es transmetia a la major part dels estudiants. Tant ací com quan vaig ensenyar als Estats Units.

—Sou conscient que heu marcat molta gent?

—No sé si els he marcats. Hi crec molt poc, en això. Quan em diuen 'alumne teu', jo responc que no, que, si de cas, 'estudiant meu'. Jo no m'he considerat mai alumne de ningú, tot i que he sentit una gran admiració per algunes persones. Bàsicament, per Joan Fuster [riu].



El llibre és la vida que he viscut però també una vida que he fet. Com tot escriptor, sóc creador de vida



Eixe odi comprensible, lògic i benvingut contra la tirania, contra l'opressió, contra la dictadura, contra el capitalisme

—Per a aquest volum, heu tornat a revisar llibres i versos. Una vida és més que allò que es pugui encabir en un llibre i...
—Supose que sí.

—...i, alhora, la poesia també és més que la vida de la persona que l'escriu. Tot i que són indestruïbles. Com resolieu el fet de trobar-vos aquí dins i ser a fora i tot alhora?

—Caldria pensar molt per a poder respondre, i segurament hi hauria moltíssimes possibilitats de fer-ho. És una part meua, i em veig ací dins maquetat, sí. N'és una part potser important. No sóc tot jo però sóc, en alguns aspectes, més que jo, més que el jo aparent. Perquè ací hi ha la part racional però també, moltíssim, la part no racional: la part de l'inconscient en una bona mesura és ací. En queda moltíssim més, és clar: per sort, l'inconscient no s'exhaureix en unes pàgines. Pense que és la vida que he viscut però també una vida que he fet jo. Per tant, sóc creador de vida, com tot escriptor.

—Si anem a la vida viscuda, hi trobem unes quantes sorpreses: ens expliqueu què és una selfactina?

—Una...? Ah, sí! Vaig fer d'aprenent, durant sis mesos, de l'ofici de selfactiner, a Alcoi. La selfactina, ja ho diu la paraula, de l'anglès *self-acting*, és una màquina que fila actuant per ella mateixa. És grandíssima, normalment necessita dues persones (a Alcoi la portava ben sovint una persona) movent-se per anar nugant els fils que es trenquen.

—Perquè la vida laboral de Jaume Pérez Montaner, poeta, professor de literatura, resulta que comença a Alcoi en una fàbrica tèxtil.

—A la primera fàbrica hi vaig aprendre eixe ofici. Després, amb un amic vàrem trobar feina en una altra fàbrica, que consistia a picar cartons per a passar-los a una mena de tauletes per on després passarien els fils per a fer els dibuixos de les cortines calades i més. Anàvem a estall, treballàvem de nit, no teníem se-

guretat social ni res, però hi guanyàvem prou diners.

—I l'impuls per a escriure, i per a escriure poesia, d'on us va venir?

—Ja de xicotet m'atreia la lectura de poemes i de narracions, generalment en castellà (en català era pràcticament impossible en aquella època). I, de llegir poemes, penses: per què no proves de fer-ho? I així va ser. En castellà. El català com a llengua literària el descobresc llegint Fuster.

—El primer llibre que llegíreu en català, un de Joan Fuster?

—Sí [riu]. *Figures de temps*. El primer.

—Com us va arribar a les mans?

—Per un amic, que era amic de Fuster. I em va cridar moltíssim l'atenció. Perquè ja havia llegit Sartre, Camus, i etcètera, en edicions llatinoamericanes. Eren els anys cinquanta-seixanta.

—Els anys de les esclatxes, malgrat la llosa franquista.

—Sí: érem una colla d'amics, i quan venia Josep Iborra, que ens coneixíem des dels quinze anys, ens reuníem i xarràvem. Un altre amic era Camil Pascual, que havia establert un contacte amb Joan Fuster, i començàrem a entrar en eixe món. Tot i que també hi havia reticències meues: l'educació era en castellà, i el castellà era a llengua 'important', vulgues o no. Fins que vas descobrint que no n'hi ha, de llengües 'importants'.

—El vostre primer llibre de poemes duu per títol *Adveniment de l'odi*. I va farcit de versos duríssims ('esguard metàl·lic d'ulls sords cecs', 'murs de tenebra escòria uniformada', 'de la basarda de les cames / un brollador ens surt de fúria i odi'...). 'Odi' mateix és una paraula dura. I triada a consciència.

—Sí. Jo pense que és un odi alliberador. És eixa la idea, que la prenc, si no ho recorde malament, d'un vers o d'una frase de Valente: eixe odi comprensible, lògic i benvingut contra la tirania, contra



Em crida molt l'atenció la negativa de tanta gent d'esquerres a admetre que els actuals són presos polítics. Com ho érem nosaltres



N.C.

L'opressió, contra la dictadura, contra el capitalisme.

—D'on us surt aquest primer llibre de poemes?

—En part el vaig fer als Estats Units. Quan es crea l'editorial 3i4, i quan creen el primer premi, pense a fer un llibre per a concursar-hi. És quan m'ho prenc seriosament. Crec que el vaig titular *On hem de viure*.

—I tenia poemes d'*Adveniment de l'odi*?

—Uhm... potser algun. Jo l'hi vaig enviar, no va guanyar, algú va dir que no estava malament, el va recomanar... i va quedar així. Al cap d'un any m'escrivi Eliseu [Climent] i em diu: escolta, envia'm eixe llibre que vull publicar-lo. Però jo ja l'havia destruït, perquè ja no m'agradava. Vaig aprofitar-ne alguns poemes, només. I va nàixer *Adveniment de l'odi*.

—Llegit avui, en el temps del políticament correcte... fins i tot és refrescant.

O, per manllevar un terme de Fuster, desinfectant.

—Ah, potser sí. I potser també ho fou en aquell moment, perquè no era el tipus de poesia que es feia. Aquesta és prou compromesa políticament. Hi faig una aproximació a la poesia i a la literatura molt més semblant a la generació dels setanta que no als poetes anteriors. I potser per això crida un poc l'atenció. Alguns poemes pense que continuen essent completament vàlids actualment. La situació no és la mateixa, però és molt semblant.

—Vàreu passar dos anys a la presó.

—Condemnat a dos anys. Era estudiant a la Universitat de València, i ens vam solidaritzar amb la vaga de miners d'Astúries. Ens començàvem a relacionar amb gent del Partit Comunista, i jo vaig caure juntament amb una cinquantena de persones més. Màrius Garcia Bonafè i jo, que vivíem al mateix pis, vam ser els últims. I allí es va acabar. Entre altres coses, perquè no sabíem res i poc ens

podien traure, realment. Hi vaig estar quinze mesos, perquè es va morir el papa, Joan XXIII, i hi va haver una amnistia.

—Des d'aquesta vivència, com seguïu l'actualitat, amb el judici contra els presos polítics?

—Em crida molt l'atenció la negativa de tanta gent que es diu d'esquerres a admetre que els actuals són presos polítics. Claríssims. Com ho érem nosaltres: presos polítics. I passa exactament el mateix: negaven que ho fórem. I nosaltres, sempre, als amics, als familiars, a tothom, els dèiem: quan ens escrivi, poseu en el sobre 'preso polític'. I ho posaven. I les cartes arribaven. Guixaven allò de pres polític.

—Però ho havien de veure.

—I arribaven. És a dir: eixa era la negativa d'un govern dictatorial. La mateixa que la d'una administració semidictatorial o amb una democràcia realment baixíssima com és l'actual. És que... per exemple, quan ens van conduir d'ací a Carabanchel,

o després a Càceres, en cap viatge no em van tractar tan malament com han tractat els presos polítics actuals.

—A què penseu que respon?

—Penseu que hi ha un sentiment de venjança claríssim. Perquè el Primer d'Octubre fou una cosa meravellosa. Ningú no se l'esperava. Ningú fora de Catalunya i potser a Catalunya tampoc. Veure com la gent pren el poder, encara que siga durant molt poc temps, com ix al carrer, com s'imposa i guanya i vota. Per al govern espanyol fou una bufetada tremenda. Crec. De fet, en foren una darrere una altra. Fins i tot des de l'exili el president Puigdemont encara n'ha fet unes quantes més. Per a un govern de fanfarrons com és l'espanyol, és inaguantable. D'ací vénen aquell 'a por ellos', la repressió, la violència que van mostrar i que mostren.

—Hi ha la frase significativa d'aquell policia, quan us van detenir. Era l'any 1962...

—Ni a Màrius ni a mi no ens van pegar, potser perquè ja sabien tot el que havien de saber. I en un moment donat, el comissari de la brigada político-social, Cano, de no gens bona memòria, va dir: 'Eixos dos... Bé, eixos dos són nacionalistes, uns romàntics. Jo no ho veig malament, però mentre nosaltres tinguem els canons, no hi tenen res a fer.'

—En sortint de la presó, us n'anàreu als EUA.

—De seguida, no. A la presó, estant a València, hi hagué tres catedràtics que es van portar magníficament, van venir a examinar-nos i vaig poder acabar prou assignatures. En eixir, vaig acabar crec que primer, segon i part de tercer de Filosofia i Lletres. I em van enviar a la mili. A Sidi Ifni.

—Uf.

—Sí. I hi vaig passar quinze mesos més. Quan en vaig tornar ja vaig acabar la carrera. Vaig treballar en acadèmies i, a final del 68, uns amics que estaven a Nova York em van dir que me n'hi anara,

que hi tindria feina. No va anar bé. Però vaig trobar feina en una escola privada mot famosa i molt cara, la Dalton School, la que apareix a *Manhattan*, de Woody Allen. Després hi va haver una vacant al Queens College, la Universitat de Nova York. No m'hi vaig poder quedar, però: en acabada la substitució, el cap de departament em va dir que li sabia greu, que havia fet el possible perquè em quedara però que una nova normativa establia que havien de donar preferència

a les dones i a les minories. Com que jo no era ni l'una cosa ni l'altra, no va poder ser. Em van contractar en una universitat d'Oregon. I me n'hi vaig anar.

—Us heu preguntat mai com seria la vostra obra si no haguéssiu passat per Amèrica? Perquè ara hi resseguim formes, influències, la manera d'analitzar també la literatura...

—Els referents anglosaxons ja hi eren. El primer poema de l'obra completa, de fet,

JAUME PÉREZ-MONTANER

DEFENSA D'UNA FORMA POESIA COMPLETA 1976-2018



INSTITUCIÓ ALFONS EL MAGNÀNIM
CENTRE VALENCIÀ D'ESTUDIS I D'INVESTIGACIÓ
M M X V I I I

Coberta de la poesia completa de Jaume Pérez Montaner, 'Defensa d'una forma', publicada per la Institució Alfons el Magnànim. IAF

és d'abans d'anar-me'n a Amèrica. I en eixe moment, al costat de Foix ja citava (no: plagiava, en part) Larkin.

—A més dels referents literaris, hi ha, potser sobretot, el paisatge: sortir de l'escala de bancals i oliveres i pobles a mida, i deixar-se sorprendre per l'exuberància, per l'enormitat americana.

—Crec que m'ha influït moltíssim. Fou un descobriment increïble. I encara ho és. El paisatge, del nord i del sud, és grandios. M'entusiasma. També m'agrada molt el d'ací, especialment el de la meua comarca [riu], però, és clar, queda petitó.

—Demostreu que no és contradictori ser arrelat i del món.

—És la barreja de vivències. Surten de manera inconscient. I després com deia un poeta italià del segle XVIII, el nom del qual ara no recorde, eixe inconscient

que crea la poesia després queda tamisat per la raó; si no, seria tot un magma incomprensible.

—Aquí hi ha la creació.

—Efectivament.

—Una altra qüestió important en la vostra poesia és l'escalament entre memòria, o memòries, i oblit.

—Sense oblit no podríem viure, perquè la vida no sempre és agradable. De fet, ben sovint és prou desagradable. I hi ha coses, o persones, que és millor que queden en algun lloc apartades de la memòria. Eixa és la idea que em va donar *L'oblit*, un llibre que m'agrada molt. M'agraden els meus llibres, què hi farem! [i torna a riure].

—A banda de respondre, lògicament, a etapes vitals diferents, cadascun dels vostres llibres té un leitmotiv que fa...

—Que s'enllacen els uns amb els altres, sí. Per això hi he posat un títol conjunt, *Defensa d'una forma*, perquè quan vaig començar a preparar-ho, vaig veure que... Cal dir una cosa, abans, però.

—Quina?

—Que la idea de preparar la poesia completa fou de Pau Sif i de Jaume C Pons Alorda, que m'hi van animar i fins i tot vam buscar una editorial, Lleonard Muntaner, que hi estava d'acord, i que després va entendre perfectament que acceptara la proposta del Magnànim.

—I allò del títol conjunt, *Defensa d'una forma*?

—Perquè considere que en realitat és un únic llibre. Malgrat les diferències que hi puga haver entre els primers poemes i els últims, fins i tot prou significatives, hi veig una continuïtat. Que es mostra també en el fet que ben sovint aprofite algun poema, o algun fragment, del llibre anterior i el col·loque en el següent. Per assenyalar eixa idea d'unitat que de manera un poc inconscient he anat fent.

—Inconscient? Sembla força conscient, això que expliqueu.

—Bé, ara perquè ho he repensat. Conscient és posar-hi *Defensa d'una forma*.

—La separació o la batalla entre realisme i formalisme desapareixen, perquè tots dos conceptes s'abracen a la vostra obra.

—Pense que sí. I d'ací ve el títol, també, que recalca l'aspecte formal. Sense la forma és impossible això que en diuen el contingut; són completament inseparables.

—Ja ho hem vist quan heu citat Foix i Larkin, que teniu una àmplia obertura de compàs quant a referències o al·lusions poètiques, de Wallace Stevens a Joan Brossa...

—I també García Lorca, Carles Riba... Salvador Espriu, que m'agradava moltíssim...

—I ara no?



—Sí, és clar, molt, però és que abans era quasi l'únic. I Estellés.

—Hi ha el vessant personal i el de l'estudiós, també, en aquest cas. Ha deixat petjada en la vostra obra?

—La veritat és que no ho sé. Crec que la meua poesia és prou diferent. Ara, el que ha fet Estellés m'ha semblat sempre una cosa superextraordinària: la quantitat de poemes que ha escrit, la capacitat de parlar de les coses més inversemblants, i fer-ho bé... Tot això l'acredita com un dels pocs grans, grandíssims, poetes de la literatura catalana del segle XX. Sense cap dubte.

—Podeu concebre la vida sense literatura?

—Diffícil. Ho podria concebre però seria una vida empobrida.

—En dictadura, us van tancar a la presó. En l'anomenada 'transició', us van fer pintades a casa.

—La primera pintada fou molt violenta. Fou arran d'un programa de televisió. Quan Pere Gimferrer va publicar una antologia d'Ausiàs Marc, bilingüe, es va fer un programa en la televisió, i Sanchis Guarner va dir que hi anara jo. La primera pregunta va ser si considerava que Marc era un poeta català i vaig dir que és clar que sí, que havia nascut a València i que era un poeta de la literatura catalana. Quan van parlar Molas i Gimferrer hi van estar completament d'acord. I això fou. A partir d'ací, van començar les telefonades dient que em matarien i totes les barbaritats del món. Tant, que al final vaig optar per no agafar el telèfon a ningú, i ens en vam anar de casa durant un temps. Aleshores van venir a insultar-me fent pintades. No va ser l'única vegada.

—Ostres...

—Més tard, en l'època en què Zaplana estava a punt de guanyar les eleccions, vaig fer una conferència avisant contra el PP. L'endemà tenia la casa pintada, amb la firma d'un d'aquells col·lectius que es dedicaven a l'amenaça i l'agressió i que jo no havia anomenat en cap moment. I

encara hi hagué, una altra vegada, una persecució pel carrer. Sanchis Guarner havia programat unes conferències sobre Blasco Ibàñez, una de seua, una de Cucó i una de meua. Era a la universitat, al carrer de la Nau. I la primera ja va ser impossible: els blavers van ocupar la sala, reaccionaris, gent d'extrema dreta. No van deixar parlar Sanchis Guarner. I quan em van veure que intentava entrar, em van assenyalar: 'Eixe és Montaner! Eixe és Montaner!' I van començar a venir contra mi. Hi havia un policia a la porta i el vaig avisar: 'Mire, que volen atacar-me', però ell només va respondre: 'Circuleu, circuleu'. Per sort una xica em va agafar del braç i corrents em va portar a la seu del PT, el Partit dels Treballadors, i allí vaig estar hora i mitja.

—Sempre aquesta persecució antivalenciana, antiintel·lectual, antidemocràtica, antiraó, antitot.

—Antidemocràtica per damunt de tot. I amb violència: no sé que volien fer-me, però venien contra mi.

—Els escriptors, i ho sabeu bé també com a president que va ser de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, AELC, han tingut, especialment al País Valencià, un paper destacat en defensa de l'evidència lingüística. Això sí que ha estat una muralla... literària.

—Jo pense que sí. Pel simple fet d'escriure, de voler escriure i publicar, i ser constant, sobretot sabent que econòmicament hi guanyarem poquíssim, és clar que és un acte de servei. Que el fem perquè volem, però que és de servei a la nostra terra, i, lògicament, a la nostra llengua. Si cal creure en pàtries, sí: la meua llengua és la meua pàtria.

—Pitarch escriu que la publicació de la vostra obra completa és una demostració de la 'victòria de la lluita passada i present contra la barbàrie que ha intentat arraconar la nostra llengua', especialment al País Valencià.

—Només puc estar completament d'acord amb eixa frase. Però no hem guanyat amb això. Cal lluitar. Continuament. ■



Sense oblit no podríem viure, perquè la vida no sempre és agradable



Si cal creure en pàtries, sí: la meua llengua és la meua pàtria

Les eleccions espanyoles més incertes: quins escons hi ha en joc al Principat?

Escons La irrupció del Front Republicà i Vox fa pensar en una nit electoral especialment incerta, en què els escons ballaran molt i es decidiran per molt pocs



ALEXANDRE SOLANO

La convocatòria de les eleccions espanyoles el 28 d'abril ha posat força nerviosos els partits polítics, per la gran volatilitat del vot i pel fet que com més partits obtenen representació més ajustat és el resultat.

En el cas del Principat, la irrupció del Front Republicà i Vox condicionarà el repartiment dels escons. En aquest enfrontament electoral, hi haurà tres clivelles, en què

diversos partits es disputaran un mateix perfil d'electors i on les fronteres entre partits es tornaran especialment poroses.

La primera serà entre els partits d'esquerra. Els socialistes, que han convertit les eleccions en un torcebraç entre el govern espanyol i PP, Ciutadans i Vox, poden mobilitzar a favor seu part de l'abstenció i acostar també votants d'altres formacions, recuperant part del vot de l'àrea metropolitana de Barcelona, cosa que els podria

obrir la porta a ser primera força a Catalunya, una hipòtesi que no imaginaven fa uns mesos.

En aquest espai també competeixen els comuns, amb un resultat més modest a les eleccions catalanes, però que han estat els guanyadors de les espanyoles del 2015 i el 2016. Aleshores ja van aconseguir d'atreure part del vot independentista, i ara, amb Jaume Asens de cap de llista, això encara podria ser més clar.

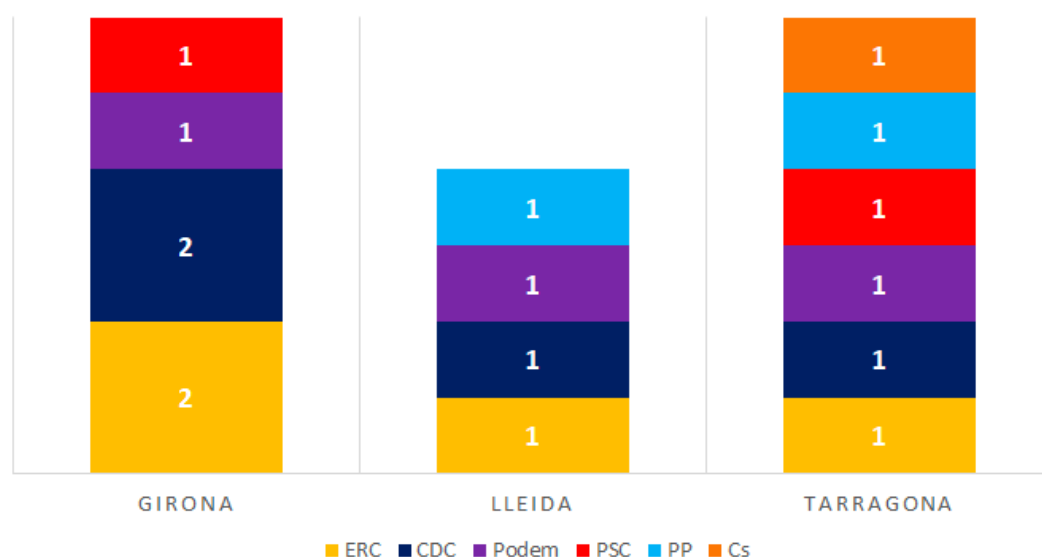
El 2016, segons el CEO, un 38% dels votants de la CUP



Els socialistes han convertit les eleccions en un torcebraç entre el govern espanyol i PP, Ciutadans i Vox



Percentatge necessari perquè Poble Lliure entri al congrés espanyol, segons els resultats del 2015. vw



Repartiment d'escons de les demarcacions de Girona, Lleida i Barcelona a les eleccions espanyoles del 2016. vw

al parlament va votar els comuns a les espanyoles, com també ho va fer un 8% dels votants de JxSí i un 7% dels socialistes.

El tercer en discòrdia serà ERC, que sembla que és qui està més preparat per guanyar les eleccions. Els diputats Joan Tardà i Gabriel Rufián han tingut un paper protagonista a Madrid, Oriol Junqueras té una alta popularitat, i han fet un discurs i unes aliances di-

rigides a 'eixamplar la base'. Les eleccions mesuraran si han assolit l'objectiu de ser el gran partit de l'esquerra.

ERC també es disputarà una part de l'electorat independentista amb JxCat. El 2016, entre tots dos partits van obtenir 1.110.000 vots a les eleccions espanyoles, per tant, més que la capacitat de sumar nous votants, serà fonamental la capacitat de mobilització dels partits.

Una tercera opció independentista i d'esquerra és el Front Republicà, que irromp en aquests comicis amb un discurs més contundent sobre la política de bloqueig a Madrid. El Front Republicà pot activar part de l'abstenció i també disputar votants als comuns i Esquerra, tenint en compte que una part dels votants de la CUP haurien optat principalment per una d'aquestes formacions.

Un estudi recent mostra que la nova candidatura sacseja el repartiment d'escons en les eleccions espanyoles. La coalició de Poble Lliure, Som Alternativa i Pirates de Catalunya podria aconseguir quatre diputats. ERC n'aconseguiria nou, de manera que en perdria quatre respecte a la darrera estimació, i Junts per Catalunya en guanyaria un i es quedaria amb cinc escons.

Si prenem de referència els resultats del 2016, el Front Republicà hauria d'assolir vora 80.000 vots (3%) a la demarcació de Barcelona per entrar al congrés espanyol, i un percentatge superior al 10% a la resta de demarcacions. Per tant, un resultat més similar al que va obtenir la CUP a les eleccions del parlament del 27-S de 2015 que no pas les del 21-D de 2017. Segons la darrera estimació, el Front Republicà entraria a les demarcacions de Barcelona, Lleida i Girona.

Finalment, hi ha la pugna per l'electorat de la dreta espanyolista, l'espai que històricament havia dominat el PP i que ara es repartirà entre tres formacions. Aliats de cara a formar govern, però rivals electorals.

Us expliquem quins poden ser els principals canvis pel que fa als resultats.

Una situació ajustada a les demarcacions de Girona, Lleida i Tarragona

Les eleccions espanyoles destaquen per la seva desproporcionalitat. Com que hi ha molt pocs escons en joc, a cada demarcació un estret marge de vots pot fer que els partits obtinguin un diputat o no. Especialment,



Resultat de les eleccions espanyoles de 2016 a Barcelona. vw

en els casos d'una participació baixa.

A la demarcació de Girona només es reparteixen sis escons. En les darreres eleccions espanyoles, ERC (26%) i PDECat (23%) van aconseguir dos escons cadascun; en van obtenir un els comuns (17%) i un altre pel PSC (13%). I van quedar fora el PP (10%) i Ciutadans (8%).

Aquesta vegada, malgrat tot, a la demarcació gironina la cosa no pot canviar gaire. Per a obtenir un escó, el PP i Ciutadans haurien de superar el PSC o qualsevol altra formació que obtingués com a mínim la meitat més un dels vots dels independentistes. I aquesta probabilitat sembla difícil, perquè també es presentarà Vox, que li prendrà vots.

Per la seva banda, amb els resultats del 2016, el Front

Republicà necessitaria uns 35.000 vots. Hauria d'assolir uns resultats similars als que va obtenir la CUP el 27-S, quan va treure 33.100 vots (un 9%), més que no pas el 21-D (21.700). La darrera estimació li dona un escó en aquesta circumscripció.

En el cas de la circumscripció de Lleida, el marge de maniobra encara és més estret. Només es reparteixen quatre escons. El 2016, tots els partits que van obtenir representació ho van fer amb un sol escó. La primera força va ser ERC (25,2%). També en van treure CDC i els comuns, i el darrer va anar a parar al PP (13,5%). El PSC va quedar fora, amb el 12,4%. La pugna se centra ara en aquest darrer escó.

És difícil que Vox entri per la demarcació de Lleida, però

A la demarcació de Tarragona també es reparteixen sis diputats. Tots els partits del parlament, tret de la CUP, que no s'hi presentava, van obtenir un sol escó

la seva presència restarà vots al PP i farà que el seu escó balli. Per tant, la irrupció de Vox podria tenir com a conseqüència que no entri cap partit de dretes. En el cas de el Front Republicà, hauria d'obtenir poc més de 24.000 vots, uns milers de vots més que en les eleccions al Parlament de Catalunya del 2015, quan en van assolir 18.000. L'estimació d'Electomania també li dona un diputat en aquesta demarcació.

Finalment, a la demarcació de Tarragona també es reparteixen sis diputats. Tots els partits del parlament, tret de la CUP, que no s'hi presentava, van obtenir un sol escó. Entre un 21,84% dels comuns i un 11,33% de Ciutadans. La CUP va treure 30.000 el 2015 i ara el Front Republicà en neces-



El 28 d'abril Catalunya podria viure una autèntica nit d'infart en què els escons podran variar constantment i acabar adjudicant-se per un marge molt estret de vots, sobretot a Barcelona

sitaria 38.000. La hipòtesi més plausible en aquestes eleccions és que augmenti el vot d'ERC i PSC, i que la divisió del vot de la dreta, com a Lleida, deixi fora Ciutadans i el PP.

La batalla de Barcelona

Trenta-dos diputats catalans dels quaranta-sis es trien a la demarcació de Barcelona. Per tant, serà aquí on els partits concentraran la campanya i on hi ha en joc el resultat final de les eleccions.

El 2016, el resultat va ser força repartit, i totes les formacions –tret dels comuns, que van guanyar clarament– van obtenir entre quatre escons i cinc. L'alt nombre d'escons i la baixa participació (67%) fa pensar que, amb el resultat del 2016, un partit pot entrar amb un poc menys de 80.000 vots.

Amb aquesta situació, no és estrany que els comuns hagin situat com a cap de llista Jaume Asens, clarament independentista, amb l'objectiu de no perdre cap

vot cap a ERC. Per la seva banda, ERC hi ha posat Oriol Junqueras, segurament per reforçar la llista pressionats per la decisió dels comuns. Jordi Sànchez encapçalarà la llista de JxCat i podria revifar la candidatura, que és la menys clara d'entrada. I amb Meritxell Batet, el PSC provarà d'aconseguir vots independentistes que tinguin por de Vox. Segurament, aquesta situació tan afilada també és la causa que Ciutadans hagi decidit d'encapçalar la llista amb Inés Arrimadas. Tanmateix, totes les majories seran molt justes i uns pocs milers de vots podrien tenir un impacte molt gran.

El factor clau serà la participació. El 2016, els dos partits independentistes van assolir un 28,82% dels vots a Barcelona (758.630 vots). Però el 21-D, al parlament, van aconseguir-ne 1.302.291, més 143.711 de la CUP.

La capacitat de mobilitzar, i convèncer, de l'independen-

tisme serà una de les claus del resultat. El Front Republicà tindrà capacitat d'atreure part dels catalans que no acostumen a votar a les eleccions espanyoles, i és a Barcelona on té més possibilitats d'entrar al congrés espanyol, ja que amb 80.000 vots podria obtenir representació.

Vox també tindrà un paper clau, atès que segurament no entrarà a cap demarcació tret de Barcelona; en canvi, traurà vots de Ciutadans i, sobretot, del PP. Això, i el gir de Ciutadans cap a la dreta, limita molt les probabilitats que Ciutadans guanyi les eleccions, com va passar el 21-D.

En resum, el 28 d'abril Catalunya podria viure una autèntica nit d'infart en què els escons podran variar constantment i acabar adjudicant-se per un marge molt estret de vots, sobretot a Barcelona. Les previsions que puguin fer les enquestes ara, doncs, són menys fiables que mai.

JUDIT GENÉ

‘Com més deformin la realitat els guàrdies civils, millor’

Entrevista a l'advocada de Meritxell Borràs i Joaquim Forn, sòcia de Xavier Melero, sobre el judici contra el procés al Tribunal Suprem espanyol



ALBERT SLAMÉ

ROGER GRAELLS

L'advocada Judit Gené és la sòcia de Xavier Melero. S'encarrega de la defensa de Meritxell Borràs i de Joaquim Forn en el judici contra el procés, tot i que ella se centra més a desmuntar les acusacions de malversació. En les seves intervencions, Gené ha estat incisiva amb els testimonis i ha filat prim per demostrar al tribunal que la Generalitat no va gastar diners públics en l'organització i l'execució del referèndum de l'1-O.

Cinc setmanes després del començament del judici, Gené ens rep al seu despatx de Barcelona. Prepara declaracions dels clients investigats pel jutjat d'Instrucció 13 de Barcelona en la macrocausa contra l'independentisme. Gené creu que hi haurà una condemna i que el cas acabarà a Estrasburg, però vol pensar que el judici pot anar bé. Critica la indefensió que el tribunal genera a les defenses perquè els impedeix de veure vídeos per contrastar les declaracions dels testimonis, especialment dels guàrdies civils, però creu que això es pot invertir i que pot anar bé als advocats de la defensa perquè més endavant es veurà la realitat dels fets en la prova documental.

—Com veieu el desenvolupament del judici fins ara?

—En tindrem per a moltes sessions. Serà un judici llarg perquè hi ha molta prova proposada i donarà lloc a moltes interpretacions. No sé quant temps es podrà allargar; hi ha hagut molts calendaris i podria ser que al final renunciessin a una part dels testimonis. Si no hi ha renúncies, el judici pot allargar-se fins al juny o al juliol.

—I la sentència fins a la tardor?

—Sí, com a molt aviat.

—Parleu-me del comportament del jutge Marchena.

—Per mi l'actitud del senyor Marchena no és criticable. Una altra cosa és la decisió que prengui sobre la manera com s'han de fer algunes testificals



Crec que de coordinació n'hi ha hagut moltíssima i entenc que es va veient al judici, cadascú amb el seu estil



Hi ha un altre judici a l'Audiència Nacional del qual ningú no en parla gaire

determinades o com s'ha de practicar la prova. Les defenses podem considerar que seria més lògic i afí a la veritat que, quan declara un testimoni determinat, com que tenim una prova de vídeo objectiva, poguéssim contrastar si allò que diu casa amb la realitat enregistrada visualment. Això és objectiu i indubtable. Com que no ens ho deixa fer... Vull pensar que és per una raó de dinamisme del judici, però és clar... això ho hem vist molt aquesta setmana amb la intervenció dels guàrdies civils l'1-0. És curiós, perquè determinats agents declaraven al Suprem què va passar i què va deixar de passar al tribunal i per la televisió podies veure els vídeos. I veies que allò que descrivien no coincidien. Això ens hauria agradat que s'hagués vist. Marchena va decidir d'ajornar el visionament a la fase de prova documental.

—Això us genera indefensió?

—Sí. No poder practicar la prova de la manera que, com a defensa, consideres que és més correcta o procedent per a esclarir la veritat —que és el nostre objectiu—, és una manera de generar indefensió. Quan protestes has de tenir un motiu i la manera que tenim les defenses de protestar és dir que ens vulneren el dret de defensa perquè ens genera indefensió. Hi ha molts graus i moltes interpretacions.

—Melero i vós, que sou del mateix despatx, vau signar la queixa formal que van presentar les defenses?

—Jo no hi era, era a Barcelona. No sé si en Xavier la va signar o no, però normalment quan tenim alguna queixa ho fem nosaltres.

—S'ha parlat molt de la coordinació entre les defenses. Hi ha hagut prou treball conjunt?

—N'hi ha hagut molt! Si n'hi ha hagut prou o no... Si em demanessis si hem tingut prou temps per a preparar la defensa, hem tingut el que hem tingut. Crec que de coordinació n'hi ha hagut moltíssima i entenc que es va veient al judici, cadascú amb el seu estil. No hi

ha cap defensa incompatible ni cap tesi contrària l'una a una altra. Una defensa pot posar més l'accent en una cosa que no en l'altra, però crec que sí que es veu que hi ha coordinació.

—Sembla que Melero se centra més en l'àmbit policíac i vós en la malversació. Ho vau treballar així?

—Ho hem treballat tot bastant en paral·lel. Primer vam fer l'escrit de defensa de Forn i després el de Borràs. Passa que la defensa de Forn la centralitza més en Xavier. A més li imputen la qüestió de si els Mossos van actuar o no. Ell se centra més en els aspectes de tècnica policíaca i d'actuació de Mossos. Jo he treballat més els atestats de malversació. A Meritxell Borràs li imputen malversació perquè, com a membre del govern, era solidària amb la suposada malversació dels altres departaments. Però del Departament de Governació, ni donant per bo l'escrit del fiscal, no li imputen cap despesa.

—Aquesta setmana un agent de la Guàrdia Civil va dir que tenia constància que els Mossos havien fet seguiment i espionatge a la policia espanyola i a la mateixa Guàrdia Civil el Primer d'Octubre. Va sorprendre que Melero no li demanés res.

—No és essencial per a la defensa de Joaquim Forn. Que hi hagi un guàrdia civil que en un moment determinat hagués tingut la sensació que un mosso el seguia... Ja vindrà aquest agent, ja ho explicarà. I Forn, d'això, què en sap? A ell, què li han d'explicar? Hi ha un altre judici a l'Audiència Nacional del qual ningú no en parla gaire.

—Com valoreu la declaració del major Traperó?

—Va defensar l'actuació dels Mossos i crec que va ser molt correcta. El major Traperó no va dir pas cap novetat, ja ho havia declarat a l'Audiència Nacional. A Forn li imputen que era el conseller del braç armat de la rebel·lió. Crec que la declaració del major Traperó va evidenciar que res més lluny de la realitat, que els Mossos tenien molt clar que Forn feia

política, que Trapero era el cap executiu i que la policia muntava els dispositius. Aquesta separació va ser molt evident.

—És paradoxal que les causes siguin separades i que Trapero hagi hagut de declarar com a testimoni al Suprem mentre és processat a l'Audiència espanyola.

—És una decisió que van prendre. La vam impugnar, ens vam queixar... i ja no hi podem fer res més. A més, com a defensa de Forn ens ha obligat a entrar en qüestions en què ni el nostre client ens ha pogut ajudar, qüestions en què ni com a advocats no havíem d'entrar a analitzar: mirar si un operatiu era adequat o no... Les hem intuïdes. Allò que deien determinades instruccions de la fiscalia quan Forn no feia ni dos mesos que era conseller d'Interior. Ell feia política i no es posava en què havien de fer o deixar de fer els Mossos.

—És un judici just?

—Ja ho diré quan s'hagi acabat i en vegi la sentència. Evidentment, a nosaltres no ens agrada que ens hagin denegat proves que consideràvem pertinents. Ens n'han negat d'importants per a la defensa. Considerem que a vegades és la fiscalia que parla més de política que no pas les defenses. A vegades els discursos els polititza l'acusació. El judici es desenvolupa dins la normalitat en la discrepància i ja veurem què acabarà passant. A mi m'importa que el resultat sigui just.

—Al començament del judici us vau queixar de la denegació de proves que volíeu aportar de la causa que instrueix el jutjat d'instrucció 13 de Barcelona.

—Ens van denegar determinades proves del 13 perquè s'hi havia incorporat material de la instrucció sense tenir present la manera com s'havia obtingut. Per tant, considerem que, si s'hagués pogut tenir en compte la manera com van fer-se les interlocutòries, com van decretar el secret, què s'investigava i què no... no haurien pogut incorporar-se en l'atestat final sense tenir en compte com s'havia elaborat. Aquesta és una part. Hi havia



ALBERT SLAMÉ

també una pericial presentada per la defensa de Jordi Cuixart, l'informe dels experts d'Scotland Yard, que entenem que és absolutament pertinent als fets que jutgen. Unes altres testificals que entenem que sí que podien aportar proves de com van ser els fets... Vam protestar perquè eren proves necessàries.

—Aquesta setmana hem vist algunes declaracions de guàrdies civils que han deformat la realitat o que directament han mentit...

—Hi ha una deformació de la realitat perquè veus la declaració que en fan i en paral·lel les imatges de què va passar. Això no passa al Tribunal Suprem. Però crec que, per nosaltres, com més la deformem, millor. Crec que es veurà el contrast entre allò que declaren i allò que realment va passar. La violència l'han de justificar d'alguna manera, i com que no és física, s'haurà de despendre de les mirades.

—Les 'cares d'odi' les faran servir com una prova de violència.



La violència l'han de justificar d'alguna manera, i com que no és física, s'haurà de despendre de les mirades

—És evident que no és una prova.

—Quan contrastin segons quines declaracions amb els vídeos, demanareu investigacions per fals testimoni?

—Falta molt per a arribar en aquest punt. Ara ens preocupa fer aquest judici i acabar-lo bé. Intentar que les testificals, tan hostils com puguin ser, siguin totes declaracions d'opinió. 'Jo vaig percebre, jo crec que...' I que realment s'evidenciï que amb fets objectius no hi ha res més... Aquest és el nostre objectiu ara.

—I creieu que el tribunal deliberarà sobre les coses que hi ha?

—Espero que sí. Això va dir que faria. No podem afrontar el judici de cap altra manera.

—Hi ha defenses que sí que l'afronten d'una altra manera.

—No, no! Hi ha defenses que pensem una altra cosa, però dins el judici crec que totes les defenses procurem de defensar el judici i fer que surti de la millor manera possible. Som en ple judici, ara no podem pensar que el tribunal no ens farà cas.

—Us ha sorprès el paper subaltern de Vox?

—No ho sé... no m'agrada parlar del paper dels altres advocats. Allà dins són advocats, companys en la justícia. La meua opinió personal és que vol evitar una fotografia en què Marchena els llegeixi la cartilla i prefereixen, potser, evitar que es vegi un enfrontament entre el jutge i allò que fan, que els renyi, que els talli... I per això potser prefereixen pecar de no intervenir-hi gaire o de ser més residuals.

—A la causa del 13 porteu la defensa d'uns quants investigats. Hi ha hagut moltes irregularitats en aquesta causa. Com creieu que pot acabar?

—No ho sé. Som en plena fase d'instrucció i hi ha molts investigats. Vull pensar que hi haurà un dia en què les acusacions decidiran per quins blocs acusen i per quins no. Entenc que hi ha moltes coses al jutjat 13 que s'han instruït com si fos una causa general. Quan s'hagi acabat la instrucció potser faran neteja dels fets i les persones. No m'atreveixo a fer cap pronòstic.

—Heu demanat de saber amb més antelació les declaracions dels testimonis, però sovint també hi ha canvis en el calendari.

—Ens agradaria que hi hagués més previsió, també per a organitzar-nos la feina i la vida. Entenc les dificultats que pot tenir el Suprem i no demano el llistat de testimonis fins al final, però és que ens el van donant de setmana en setmana.

—Aquesta setmana s'han vist situacions en què els interrogatoris de la fiscalia sobrepassaven el motiu pel qual havien cridat a declarar alguns guàrdies civils com a testimonis. Heu d'improvisar la defensa?

—Figurava que molts agents venien a declarar perquè el seu número de TIP apareixia en un atestat i després durant la declaració resultava que havien intervingut en uns altres fets. Aleshores, és clar, han declarat sobre accions en què les defenses no sabíem que aquells agents havien participat. Encara sort que tenim la causa ben estructurada... Si el motiu de citació d'un agent és pels escorcolls del 20-S i no han fet constar que va estar en un col·legi el dia del referèndum, no portes preparades les preguntes sobre això. Hem protestat, però no hi podem fer res més.

—És restrictiu el criteri del tribunal per a interrogar només els testimonis en funció dels fets pels quals ha preguntat la part que els ha proposats?

—Normalment la pràctica no és així. Cites un testimoni, però entenc que aquell testimoni pot declarar com a tal sobre els fets que hagi vist i que siguin recollits en l'escrit d'acusació, no en el que digui exactament el motiu de la seva citació.

—El del Suprem és el judici més important o transcendent en què heu participat?

—Depèn de què entenguem per important. Amb més repercussió, sens dubte. Però hi ha judicis en què hem patit molt al despatx.



ALBERT SLAMÉ

—Com gestioneu aquesta exposició mediàtica i la càrrega personal que significa un judici així?

—Puc assegurar que quan som dins la sala ens oblidem que ens enregistren. Sí que és veritat que ens incomoda molt, pensar que cada pregunta que facis té repercussió. No ho acabo de pair. Perquè dins no tinc aquesta percepció i perquè no hi estic acostumada. A vegades m'envien whatsapps dient-me que vigili quina cara poso. Quan fa cinc hores i mitja que sóc dins, no sé quina cara poso, ja. Potser de cansament, o potser algun advocat m'ha fet una broma sobre la declaració d'un testimoni. Me n'oblido. En això no me'n surto gens. També que tothom opina sobre què hauríem d'haver fet, i a dins es veu tot diferent. I després, evidentment, que hagi d'estar tantes setmanes anant i venint de Madrid també incomoda, però és part de la feina, què hi farem.

—Valoreu d'acabar al Tribunal d'Estrasburg si hi ha una condemna?

—De segur que acabarà a Estrasburg.

—Per tant, assumiu que hi haurà una condemna.

—Sí, sí... vull pensar que no i vull pensar que pot haver-hi una condemna molt lleugera, però pensar que no acabarà a Estrasburg quan tothom ho diu...

—Quan us vau associar amb el despatx de Melero?

—Sempre hi he treballat, amb ell. Vam començar treballant a Cuatrecasas i després vam muntar el despatx. Ens havíem associat, vam anar-nos-en a Cuatrecasas junts i vam sortir-ne junts.

—Quins records teniu de la tardor del 2017?

—Dec ser de les poques persones que en aquell moment no pensava que això podia acabar d'aquesta manera. Tinc el despatx molt a prop del Departament d'Economia i el 20 de setembre vaig acompanyar una batllessa a declarar com a investigada a la fiscalia. Després vaig travessar el carrer i vaig veure la concentració pels escorcolls en un mo-

ment en què hi havia un referèndum convocat, havia passat allò del 6 i el 7 de setembre al parlament... Mai a la vida no hauria pogut pensar que acabaria en presons provisionals, incondicionals, sense fiança primer per als dos 'Jordis' i després per al govern. El Primer d'Octubre vaig anar a votar a la meva escola.

—Va venir la policia?

—No. No va passar res. Al migdia vaig veure les imatges, de les quals no era conscient, i em van deixar sorpresa. Mai no hauria pogut pensar que tot allò hauria acabat en un judici per rebel·lió i amb gent més d'un any a la presó. Potser era il·lusa, però ho dic com ho penso.

—En quin moment entreu a l'equip de la defensa?

—Molt aviat. Ja portàvem membres de la mesa del parlament quan hi havia diligències que s'instruïen al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. Després, quan la fiscalia posa les querelles contra el govern i la mesa, nosaltres vam anar al Tribunal Suprem amb els membres de la mesa. Quan la causa del govern va passar de l'Audiència Nacional al Suprem, un dia ens van trucar perquè anéssim a veure Meritxell Borràs a la presó i ens va encarregar la defensa. Uns quants mesos més tard ens van encarregar la de Joaquim Forn. Aleshores, portàvem la defensa de Lluís Corominas i Lluís Guinó i Ramona Barrufet com a membres de la mesa i de Meritxell Borràs i Joaquim Forn. Quan van citar com a investigats Neus Lloveras i Artur Mas, els vam acompanyar nosaltres.

—La instrucció del jutge Llarena, les irregularitats, els arguments, la ficció de les interlocutòries sobre els fets de la tardor del 2017, les negatives a la llibertat... Quina sensació vau tenir?

—La sensació que vam tenir durant la instrucció és que els nostres arguments... Era una instrucció abocada a intentar que hi hagués judici aviat, de dir que ell recollia uns indicis i que la valoració ja la faria al judici. La instrucció donava poc joc en aquest sentit. ■



El Primer d'Octubre vaig anar a votar a la meva escola



Era una instrucció abocada a intentar que hi hagués judici aviat

Música La Valenciana de Barcelona

Gastronomia La Ruta del Bacallà

Música Homenatge a Pep Lluanda

VilaWeb { Paper > 30-31/3/2019

**D.E.S.
C.O.N.N.E.C.T.A.**

ARTS ESCÈNIQUES
GASTRONOMIA / LLIBRES / MÚSICA
CULTURA POPULAR
CINEMA / ARTS VISUALS / MUSEUS
FIRES I MERCATS

*Mircea Cartarescu, Carme Riera, Josep Maria
Fonalleras, Biel Mesquida i Lluïa Ramis són
alguns dels autors convidats al festival de
literatura*

EL FESTIVAL MOT RELLIGA LA CULTURA MEDITERRÀNIA

PAISATGE, LLEGENDES, MÓN CLÀSSIC, VIATGES I REALITAT SOCIAL: EL FESTIVAL MOT RELLIGA LA CULTURA MEDITERRÀNIA

Festivals Mircea Cartarescu, Carme Riera, Josep Maria Fonalleras, Biel Mesquida i Lluïcia Ramis són alguns dels autors convidats al festival de literatura

REDACCIÓ

‘El món és un llibre, i aquells que no viatgen només en llegeixen una pàgina.’ Aquestes paraules del filòsof medieval Agustí d’Hipona han inspirat el lema d’enguany del festival MOT, que diu: ‘La Mediterrània, un mar de pàgines.’ El MOT arrenca aquest cap de setmana a Olot i continuarà el següent a Girona, posa l’accent en la cultura comuna que relliga la Mediterrània. El comissari del festival, Manuel Forcano, diu que cal recuperar la consciència de pertànyer a una mateixa *joie de vivre*, a una rica tradició cultural comuna i multisecular que els autors d’abans i d’ara demostren contínuament en les seves obres.

Precisament això discutiran gairebé quaranta autors provinents dels quatre punts cardinals d’aquesta mar, en una quinzena de converses. S’hi destaquen l’italiana Andrea Marcolongo i els sards Michela Murgia i Marcello Foïs; l’autor francès Ivan Jablonka; la grega Ersi Sotiropulu; Mazen Maarouf, escriptor palestí refugiat a Reykjavík; Burhan Sonmez de Turquia; Mahi Binebine del Marroc; i el romanès Mircea Cartarescu, absència d’última hora l’any passat. Representant els territoris de parla catalana, s’hi aplegaran Carme Riera, Adrià Pujol, Maria Àngels Vilallonga, Josep Maria Fonalleras, Míriam Cano, Joan-Elies Adell, Biel Mesquida i Lluïcia Ramis, entre més.



La programació del MOT proposa de vertebrar la cultura mediterrània en cinc grans línies de debat. FM

Però què és la cultura mediterrània? Com es pot definir? Què la forma? La programació del MOT proposa de vertebrar-la en cinc grans línies de debat, que abasten aspectes molt diversos de la Mediterrània.

La identitat i el paisatge

Què tenen en comú els paisatges de la Safor que descriu Josep Piera i l’Empordà

de l’antropòleg Adrià Pujol? Que tots dos estimen tant l’entorn que el mitifiquen, un tema que va centrar la conversa ‘Paisatges mitificats’ el 28 de març a Olot.

Hi ha autors que tresquen pel mar o trepitgen els camins del món i tot els parla. Aquest és el cas de Maria Belmonte, historiadora i traductora, ha escrit sobre el grand tour que els aristòcrates joves del segle XVIII feien per

Itàlia i Grècia, i la poetessa i novel·lista Susanna Rafart sap recrear i revisitar l'itinerari del creuer per la Mediterrània dels poetes Salvador Espriu i Bartomeu Rosselló-Pòrcel. Plegades, discutiran sobre 'La Mediterrània, paisatges que parlen' el 29 de març a Olot.

Hi ha indrets que amaguen històries i personatges insospitats, parets que guarden secrets, pedres que si parlessin ens descobririen moltes coses. Justament això fan Eduardo Mendicuti i Maria Carme Roca, dos escriptors que situen en paisatges ordinaris històries extraordinàries. En parlaran a 'Paisatges ordinaris amb històries extraordinàries' el 5 d'abril a Girona.

Llegendes i tradicions

L'escriptor sard Marcello Fois és una de les noves veus de la narrativa europea. Té una prosa que evoca les arrels culturals de la seva illa i de la Mediterrània, sempre entre la realitat històrica i les llegendes populars. Es presentarà al públic dijous a Olot en una conversa amb el seu traductor al català titulada 'L'edat de les llegendes'.

Hi va haver un moment en la història en què la riba sud de la Mediterrània va dominar la riba nord, durant molts segles: al-Àndalus. Per això dissabte a Olot es farà un vermut en què es recitarà poesia andalusina traduïda al català.

Els mites i el món clàssic

La Mediterrània, sobretot la cultura greco-romana, és una mar de mites que ens serveixen per a explicar qui som i com entenem el món. D'això, en parlaran Andrea Marcolongo i Maria Àngela Vilallonga, actual consellera de Cultura i gran especialista en el món clàssic, en la conversa 'Nosaltres, els mites' dissabte a Olot.

I de mites clàssics a mites una mica més moderns: l'escriptora grega Ersi Sotiropoulos parlarà amb el filòleg i hel·lenista Eusebi Ayensa sobre Cavafis el 5 d'abril a Girona.

Els viatges

La Mediterrània és una mar plena de viatgers: durant segles gent molt di-

versa l'ha recorreguda i ho ha explicat en innumbrables obres. En parlaran el 4 d'abril a Girona l'escriptor i viatger incansable Javier Reverte i l'escriptor francès Ivan Jablonka a 'Els deixebles d'Ulisses'.

Aquest vermut el conduiran tres grans viatgers que han sabut viure les peripècies viatgeres –i reflexionar–hi i escriure–hi– tant d'ells com de personatges històrics que han recorregut la Mediterrània: l'escriptor i fotògraf Jordi Esteva, l'escriptora i periodista Pepa Roma, i el poeta, articulista, escriptor, fotògraf i editor Quim Curbet. 'La Mediterrània, invitació al viatge' es farà el 6 d'abril a Girona.

La realitat social de la riba sud

La visió idíl·lica de la Mediterrània s'esberla quan la nostra mar és notícia pels conflictes polítics que l'assolen o les morts i el drama dels milers de refugiats que de la riba sud estant intenten arribar tràgicament a la riba nord.

L'escriptor i periodista libanès d'origen palestí Mazen Maarouf exposa en els seus relats el costat fosc del temps que ens toca viure. En parlarà en la conversa amb la poetessa Míriam Cano 'Obrir els ulls a la Mediterrània', que es farà el 29 de març a Olot.

Màfies, islamisme radical, immigració il·legal, repressió política... aquests són alguns dels temes que l'escriptor marroquí Mahi Binebine toca en les seves novel·les. Això també centrarà la seva conversa del 4 d'abril a Girona amb l'arabista especialitzada en món magribí Paula Santillán titulada 'De la riba sud a la riba nord'.

Per qüestions polítiques, l'escriptor turc Burhan Sönmez s'ha trobat forçat a viure a l'exili. És una d'aquelles veus que clamen contra els qui volen destruir el passat per construir el futur. El poeta Manuel Forcano, comissari del festival d'enguany, conversarà amb ell el 6 d'abril a Girona a 'El poder de la imaginació'. 



L'escriptor romanès Mircea Cartarescu. ZSOLNAY
VERLAGHERIBERT CORN



'La Valenciana' és una entitat formada per vuitanta membres provinents de moltes comarques del País Valencià i d'arreu. JOSEP TOMBS

LA VALENCIANA, LA BANDA QUE TEIXEIX EL TERRITORI

Música Reportatge sobre la Societat Musical del País Valencià a Barcelona 'la Valenciana', que es presenta a Amposta i a València

PAU BENAVENT

Barcelona compta amb una formació musical excepcional d'ençà de l'any 2016, fruit del flux migratori de valencians que resideixen a Barcelona ila rodalia.

La Societat Musical del País Valencià a Barcelona 'La Valenciana' és una entitat formada per vuitanta membres provinents de moltes comarques del País Valencià i d'arreu, que actuen d'ambaixadors del fenomen bandístic.

Fan concerts, cercaviles i entrades de moros i cristians i divulguen el repertori tradicional, clàssic i de nova creació amb obres de gran modernitat, obres per a

instruments solistes, poemes simfònics, pasdobles, marxes, composicions amb dolçaines i molt més.

Segons el director, Vicent Coletó, el repertori és pensat perquè els músics s'ho passen bé i és adequat als nivells distints dels músics. El 80% de les peces són de compositors valencians. De fet, han fet tres concerts exclusius de música festera i alguns altres en què intercalen obres de Wagner i Xostakòvitx entre compositors com ara el prestigiós Rafael Talens, Joan Enric Canet, Óscar Navarro i Ramón García, entre més.

Amistat i bona música

Gran part dels músics formen part de la banda per retrobar el sentiment de

comunitat que ofereixen aquestes formacions; n'hi ha que hi són per a no perdre la tècnica de l'instrument o per a tenir moments d'esbarjo, per exemple. Però tothom s'hi implica de la mateixa manera i amb un objectiu clar: fer música, fer cultura.

Hi ha encarregats de la comunicació, de coordinar les actuacions i els assaigs, de preparar la sala d'assaig i d'organitzar els viatges, per exemple.

Enric Alberola toca la trompa i és l'encarregat de l'arxiu. Explica amb sornegueria i bon humor que és l'arxiver per eliminació però que li agrada remenar papers. I afegeix que la gent hi participa pel comboi i per fer amics, però que tothom comparteix les ganes



La formen arquitectes, docents de primària, de secundària, d'universitat, d'escoles de música i de conservatori, informàtics, traductors, banquers, professors de l'Orquestra del Liceu i de l'OBC, compositors i un cuiner. CEDIDA

de fer música. 'Només anant als assajos ja m'ho passe bé –diu–. Estàs còmode amb la gent que ve de contextos diferents però que comparteix la filosofia de fons.'

Aquesta diversitat també es veu en el tipus de formació acadèmica dels seus integrants: hi ha músics amb la carrera acabada i amb estudis de grau professional, però cadascú s'ha criat en la seua banda d'origen.

Al remat, aglutina distintes concepcions del fet musical amb intèrprets avalsats a treballar per a la festa dels moros i cristians, a fer concerts amb banda simfònica, a participar en certàmens de prestigi i a tocar en les anomenades xarangues, per exemple. La formen arquitectes, docents de primària, de secundària, d'universitat, d'escoles de música i de conservatori, informàtics, traductors, banquers, professors de l'Orquestra del Liceu i de l'OBC, compositors i un cuiner.

Vicent Coleto és compositor i professor de trombó de l'OBC, a més de director de la banda. Diu: 'Aquesta plantilla permet de fer coses molt bones perquè hi ha gent que toca molt bé i arrossega els qui

no toquen tant. Tenim els peus a terra perquè la banda fluctua molt, hi ha gent que ve i no torna perquè no li agrada, perquè se'n torna al País Valencià o va a viure a una altra ciutat. Però hi ha una base sòlida amb molta germanor. Això ens ha consolidat.'

Un espai de sociabilitat, particular

Més enllà de les actuacions, hi ha un espai de sociabilitat únic que aplega sentiments i emocions diverses, difícils d'ataïllar en un concert. Una manera de fer, particular, que recorda les experiències que ofereixen les bandes de les federacions, però que no es repeteix enlloc dels Països Catalans, de la mateixa manera.

Perquè el fet de comptar amb músics de diverses comarques fa possible un contacte proper i constant. La Valenciana serveix perquè tothom es conega una mica millor, per a descobrir pobles, les variants més locals del català, els menjars del país, les tradicions i, és clar, per a discutir sobre l'autèntica paella i riure.

Al darrere de la banda hi ha moltes hores de faena, xarrades, viatges, emocions compartides, maldecaps i dificul-

tats, bon humor i àpats de caire festiu que serveixen per a teixir el territori amb el fil de l'amistat. Assagen cada setmana a la Casa València de Barcelona i cada assaig és una festa.

Les trobades del dissabte al matí en són un bon exemple: treballen durant dues hores i, en acabar, comparteixen el dinar que els prepara el mestre paeller Ernesto Forner, viatjant tèxtil jubilat que fa trenta anys que viu a Barcelona. L'àpat es transforma en una celebració que s'allarga fins a l'hora de sopar amb música en directe, improvisada, on tant hi sona una marxa cristiana com un bolero d'Antonio Machín i un pasdoble amb instruments de vent, piano i percussió.

Al remat, cada assaig significa, per a molts, una dosi cultural i social que fa créixer el sentiment de pertinença al col·lectiu.

Els orígens

Actualment, la Valenciana és una de les cinquanta-dues bandes de la Federació Catalana de Societats Musicals, però el germen es remunta a la creació de la xaranga la Mentireta, un grup d'amics



La Valenciana creuant el pont de Besalú, a la Garrotxa.
CEDIDA

vinculats a l'Espai País Valencià (EPV) formació musical reduïda i circumstancial que servia per a acompanyar els actes de l'associació, almenys, d'ençà de l'any 2010.

La banda es va constituir oficialment l'any 2016, arran de la participació de la xaranga en l'Entrada de Moros i Cristians a la Vila de Gràcia. L'acte es va emmarcar en les jornades de música festera que va organitzar Casa València a Barcelona i l'EPV i va resultar un èxit de participació: la xaranga va multiplicar per quatre el nombre d'integrants.

D'ençà del seu debut al passeig de Sant Joan, el 30 d'abril de 2016, compta amb Vicent Coletó com a director titular i ha augmentat el nombre d'intèrprets i activitats. Ja ha fet dotze concerts i unes quinze cercaviles. Se'n destaca el concert 'Botifarra' a banda, amb la Valenciana, al Centre Artesà Tradicionari; el concert al Conservatori del Bruc en favor de l'ONG ProActiva Open Arms; i la participació al cicle Bandes als Ateneus, que organitza l'Ajuntament de Barcelona i l'Icub.

Des de bon començament, la Valenciana és una formació assembleària i as-

sociativa. Va començar amb aportacions altruistes dels membres de la junta per a comprar instruments de percussió, faristols, carpetes i més materials.

El president, Dani Rico, diu que la viabilitat econòmica de la banda continua essent un desafiament. Segons Rico, 'exportar el model de les bandes valencianes de poble a una gran capital com Barcelona és complicat. No tenim recursos per a fer-nos publicitat i traure el cap, tot i que comencem a tenir un públic assidu que ens encoratja a continuar lluitant.'

Els concerts següents, a Amposta i València

El 30 de març tocaran a la capital del Montsià, dins el cicle Amposta de Banda a Banda, i el 18 de maig al Certamen de la Diputació de València, com a banda convidada, serà la segona actuació que fan al País Valencià.

Aquests concerts volen mostrar la versatilitat de la formació amb el pasdoble *Mi Barcelona*, la suite simfònica *Estelles-ania*, basada en tres poemes del poeta de Burjassot, l'explosiva obra *Euphoric City*,

el poema simfònic *Vasa* i la marxa mora *Penya Cadell*. Encapçalats, respectivament, pel director convidat Carlos Esteve i pel director titular, Vicent Coletó.

La Valenciana arrela a Barcelona

La Valenciana forma part del teixit associatiu de la Vila de Gràcia i té el suport de l'Institut de Cultura de Barcelona, de l'Ajuntament de Barcelona i de la Federació Catalana de Societats Musicals.

Entre els projectes de futur, es destaca un concurs de composició de música festera amb el concert de les obres finalistes, i continuar acollint intèrprets i oferint concerts i cercaviles arreu del país. Perquè la Valenciana s'ha creat per a quedar-se i fer cultura, tot divulgant la música de banda i oferint un espai d'integració en què la música pren el protagonisme.

Coletó resumeix un sentiment que comparteixen gran part dels integrants: 'Jo sóc músic de banda i sóc músic gràcies a això. Així que la Valenciana ha fet que el meu cuquet bandístic, que estava apagat a Barcelona, tinga una flama extraordinària.' 

LA RUTA DEL BACALLÀ TORNA AL BELL MIG DE LA QUARESMA

Peix Vint-i-vuit restaurants i nou bacallaneries de Barcelona participen en aquest cicle



La cuina quaresmal és un subgènere gastronòmic i el bacallà n'és el protagonista indiscutible. vw

REDACCIÓ

Som al bell mig de la Quaresma i una de les menges més tradicionals d'aquesta època és el bacallà. Aquest peix provinent de la mar del Nord és tan popular en la nostra gastronomia que hi ha desenes de receptes diferents per a cuinar-lo: amb samfaina, a la llauna, amb pebrot i tomata, amb truita, confitat, esqueixat, amb brandada... Sabent això, cada any per Quaresma a Barcelona es fa la Ruta

del Bacallà, que impulsa el Gremi de Bacallaners de Catalunya, Estrella Damm i Bacallà d'Islàndia.

Comença aquest cap de setmana i s'allargarà fins al 14 d'abril, a les portes de Setmana Santa. En total hi participen vint-i-vuit restaurants de tot Barcelona i nou bacallaneries de la ciutat. Cada restaurant ofereix diversos menús en què el bacallà té el paper central: hi ha un menú degustació que consta de cinc plats i postres, un menú normal, mig menú pensat per als dies de cada dia i la possibilitat de degustar el bacallà

en forma de tapa. Entre els restaurants participants n'hi ha de molt diversos: Semproniana, Casa Leopoldo, els Pescadors, Hoffmann... I per això els preus i els plats varien segons cada restaurant. Però tots tenen un element en comú: els plats de bacallà van acompanyats de la cervesa Inèdit d'Estrella Damm.

Sobre la programació de les bacallaneries, cada dissabte del cicle oferiran degustacions de bacallà *in situ*. Les dates són el 30 de març, i el 6 i el 13 d'abril i cada tastet val entre un euro i dos. En la ruta, hi prenen part un total de nou bacallaneries, algunes de les quals són situades en mercats de Barcelona: Bacallaneria Anguera Llobet (al Mercat de la Sagrada Família), Bacalalo, Perelló 1898 (al Mercat del Ninot), Pesca Salada Crusellas y Saladitos (amb parades als mercats del Clot, Carmel, Mercè i Vall d'Hebron).

Per què el bacallà és l'estrella de la cuina quaresmal?

La cuina quaresmal és un subgènere gastronòmic i el bacallà n'és el protagonista indiscutible. Però per què aquest peix i no qualsevol altre? Doncs perquè antigament si la gent vivia lluny del mar i volia guardar els preceptes de la Quaresma, era molt complicat de mantenir el peix fresc i en condicions òptimes. Per això el bacallà, que ve de la mar del Nord i que es conserva en salaó, ha estat tradicionalment un dels peixos més segurs de consumir. Això l'ha convertit en un producte molt arrelat a la nostra cuina i, gràcies a la Quaresma, també s'ha tornat molt versàtil. ■

UNA VINTENA DE MÚSICS RETEN HOMENATGE A PEP LAGUARDA

Homenatge Pau Alabajos, Manolo Miralles i Rafa Xambó, entre més, reviscolen el llegat de l'artista amb un concert



El concert tindrà una clau festiva i ha estat organitzat per l'àrea de Cultura de la Diputació de València en col·laboració amb el Col·lectiu Ovidi Montllor. vw

REDACCIÓ

Una trentena de veus del País Valencià s'ajunten per retre homenatge al músic Pep Laguarda. Mort el mes d'agost passat, fou un referent de la música pop-rock valenciana d'aquests últims anys. Per això un seguit de músics d'estils i edats molt diferents reviscolaran el seu llegat en un concert que es farà diumenge al migdia als patis del Centre Cultural la Beneficència de València. Hi haurà, per exemple, Pau Alabajos, Josep Vicent Frechina, Manolo Miralles i Rafa Xambó. El concert, d'entrada lliure, servirà de prèvia al festival Etnomusic, que començarà el mes de maig.

L'artista de Rafelbunyol, nom amb què també era conegut Pep Laguarda, va deixar un llegat musical molt preuat i reconegut per artistes d'estils i procedències ben diverses. El seu disc de 1977 *Brossa d'ahir* és considerat un referent ineludible del pop-rock mediterrani i una peça fonamental de la música en català. Fou enregistrat a l'estudi de Daevid Allen a Deià, amb la seva banda Tapineria i la col·laboració de Pau Riba, entre més músics. Ha estat reivindicat més tard per grups com ara Animal Collective i músics com David Byrne. *Brossa d'ahir* esdevingué amb els anys un disc de culte molt valorat internacionalment. El seu segon disc, *Plexison impermeable*, que havia enregistrat immediatament després

del primer, va haver d'esperar tres dècades a veure la llum per dificultats amb les discogràfiques. Finalment es va publicar l'any 2012 i el 2013 va rebre el premi Ovidi Montllor al millor disc de pop.

El concert tindrà una clau festiva i ha estat organitzat per l'àrea de Cultura de la Diputació de València en col·laboració amb el Col·lectiu Ovidi Montllor. A més dels músics esmentats, hi participaran: Jesús Barranco, Òscar Briz, Garri Campanillo, Àlvar Carpi, Las víctimas Civiles, Juanjo Clausell, Maribel Crespo, Toni de l'Hostal, Tomàs de los Santos, Cisco Fan, Maria Amparo Hurtado, Martí Llopis, Owix, Carles Pastor, Túbal Perales, Dany Romaguera, Sigarrito, Pau Miquel Soler, Tàpera, Toix. 



L'exposició 'Carme Ruscalleda. L'essència del gust' serà al Palau Robert fins al 29 de setembre. P.R.

EL PALAU ROBERT DEDICA UNA EXPOSICIÓ A CARME RUSCALLEDA, LA XEF AMB MÉS ESTRELLES MICHELIN DEL MÓN

Exposicions 'Carme Ruscalleda. L'essència del gust' explora la tasca de l'autora d'una cuina amb una gran projecció internacional que fusiona la tradició i l'avantguarda des dels seus inicis

REDACCIÓ

La mostra 'Carme Ruscalleda. L'essència del gust' s'ha inaugurat aquesta setmana al Palau Robert de Barcelona, on es pot veure a la Sala 3 fins al 29 de setembre. Exhibeix la trajectòria de l'ambaixadora de la cuina catalana al món, ja que és la xef que acumula més estrelles Michelin. A través d'objectes, menús i fotografies, la mostra explora la tasca de l'autora d'una cuina amb una gran projecció internacional que fusiona la tradició i l'avantguarda des dels seus inicis.

La comissària de la mostra, Anna Alborni, explica que gran part de l'exposició és un rescat d'objectes que Ruscalleda tenia a casa o al seu estudi i que ajuden a entendre i definir com és la cuinera. Així el punt de partida de la mostra, que es divideix en diversos àmbits, és una representació la botiga de Sant Pol on Ruscalleda va començar el seu projecte, abans d'obrir el primer restaurant. Tot seguit hi ha una cronologia que detalla la feina feta en els tres restaurants que ha tingut la cuinera: el Sant Pau de Sant Pol de Mar, el de Tòquio i el Moments de Barcelona.

En tercer lloc, el visitant troba un espai audiovisual que mostra el dia a

dia a la cuina del Sant Pau. La idea és crear una experiència immersiva i que el visitant se senti com si fos al mig de la cuina, amb els seus moments de calma i els punts àlgids, plens d'estès. Finalment, l'exposició es completa amb un espai dedicat a l'obra de la cuinera. Primer hi apareixen ressenyats dotze productes que caracteritzen la cuina de Ruscalleda com ara el porc, el peix, els arrossos, els suquets, el pa amb tomàquet i la influència japonesa, entre més. I d'altra banda, hi ha dotze menús temàtics on la cuinera ha afegit la creativitat en les receptes tradicionals catalanes. 



EL NOU 'DUMBO' DE TIM BURTON VOLA A LA GRAN PANTALLA

El clàssic infantil *Dumbo* torna als cinemes molts anys després. Aquest divendres s'estrena a les sales la nova versió del film, que Disney ha confiat a Tim Burton i que compta amb un elenc de luxe amb noms com Eva Green, Michael Keaton, Colin Farrell o Danny DeVito. Amb personatges de carn i ossos i sota la mirada del genial realitzador, les aventures del petit elefant agafen una nova dimensió. La cartellera també es renova amb *La caida del imperio americano*, que tanca la trilogia d'anàlisi social de Denys Arcand iniciada fa 30 anys amb *El declive del imperio americano* (1986) i *Las invasiones bárbaras* (2003). En català, es pot veure el film d'animació *Zog, dracs i heroïnes* que reivindica els papers femenins protagonistes.

Dumbo

Direcció: Tim Burton. Intèrprets: Eva Green, Sharon Rooney, Angela Ashton; Michael Keaton, Colin Farrell, Danny DeVito. Gènere: Aventures.

Holt Farrier i els seus fills es dediquen a tenir cura d'un elefant acabat de néixer. Les seves orelles gegants el fan ser la riota en un circ que no passa pel seu millor moment. Max Medici, l'amo del circ, es decep en conèixer que el petit paquiderm té unes orelles enormes fins que descobreix que és capaç de volar, portant al circ de retorn a la prosperitat.



La chute de l'empire américain*La caída del imperio americano*

Direcció: Denys Arcand. Intèrprets: Maripier Morin, Florence Longpré, Geneviève Schmidt; Alexandre Landry, Rémy Girard, Louis Morissette. Gènere: Drama.

Pierre-Paul, de 36 anys, és un intel·lectual i doctor en filosofia que es veu obligat a treballar com a repartidor per tenir un salari decent. Un dia, mentre lliura un paquet, es topa amb l'escena d'un robatori a mà armada que ha sortit malament amb un resultat de dos morts. Es troba amb dues bosses plenes de bitllets.

**Zog, dracs i heroïnes**

Direcció: Max Lang i Daniel Snaddon. Gènere: Animació.

Aquesta és la història de Zoc, un drac que va a escola per aprendre a volar, a treure foc per la boca i a raptar princeses. Però es topa amb una princesa dura de pelar que no li posarà el seu objectiu de reptar-la gens fàcil. Basat en un conte infantil de Julia Donaldson.

**BOI**

Direcció: Jorge M. Fontana. Intèrprets: Macarena Gómez, Rachel Lascar, Fina Rius; Bernat Quintana, José Sacristán, Adrian Pang. Gènere: Enjòlit.

Boi és un jove que comença a treballar com a conductor privat. Mentre espera, nerviós, una decisió de la seva parella que pot canviar-los la vida, ha d'acompanyar els seus primers clients, dos empresaris d'origen asiàtic que han de tancar a Barcelona un assumpte important en menys de 48 hores.





Us asseguro que us ho passareu bé, tant els amants de la novel·la negra com els morbosos que vulgheu saber com és la vida d'un assassí professional i com es va carregar Rita Barberà

Sebastià Bennasar

'L'ANY QUE VAIG ASSASSINAR RITA BARBERÀ', UN THRILLER LITERARI-POLÍTIC

Us oferim els dos primers capítols d'aquesta novel·la de Sebastià Bennasar, que publica Adia · Ens en parla l'autor mateix

il·lustració: Verda

sebastià bennasar. l'any que vaig assassinar rita barberà



REDACCIÓ

Un assassí explica en primera persona el seu ofici: després d'haver matat Rita Barberà, ens relata com liquida uns quants escriptors i editors per salvar la indústria editorial de la desfeta. Aquest és l'esquema de la nova novel·la política de Sebastià Bennasar, *L'any que vaig assassinar Rita Barberà*, en què torna a barrejar sang, fetge i literatura en un entramat de peripècies on tot sembla allò que és.

Podeu llegir els dos primers capítols de *L'any que vaig assassinar Rita Barberà*, de Sebastià Bennasar, novel·la editada pel segell Adia.

Sebastià Bennasar, escriptor i periodista, col·laborador de VilaWeb, ens

explica: 'En Pau Vadell [director editorial d'Adia] em va proposar que em tornés a convertir en un escriptor *gamberro* i una mica irreverent. No és que ara no ho sigui, però el 2005 havia escrit *Cartes que no lliguen*, una novel·la que va tenir un cert èxit a Mallorca, perquè en una mena de *roman a clef* un assassí implacable es carregava bona part de la societat literària illenca, i en Pau volia que escrivís quelcom de semblant. Vaig entomar el repte i vaig decidir que hi hauria morts a tots els Països Catalans i que la història es mereixia ser escrita des d'un punt de vista diferent: un assassí professional. Llavors, aquest assassí (que va debutar matant en Kurt Cobain, líder de Nirvana, als anys noranta) i que acaba de matar la Rita Barberà (diguéssim que estic convençut que en el cas Gürtel hi ha

hagut molts assassinats professionals), rep un encàrrec singular: pelar tres persones del món del llibre per encàrrec d'uns editors que volen salvar el sector. Lògicament, hi ha una segona trama paral·lela, altres morts col·laterals, un apassionament per l'art del franc tirador, cocaïna, alguna cançó d'Antònia Font, discussions literàries, homenatges gastronòmics i aquell punt Tarantino que tant m'ha agradat retrobar. I és que de vegades els amics saben a qui encarregar els assassinats... de paper, és clar. Ara veurem si aconseguim vendre'n més que d'aquella primera aventura. Us asseguro que us ho passareu bé, tant els amants de la novel·la negra com els morbosos que vulgheu saber com és la vida d'un assassí professional i com es va carregar Rita Barberà.' 

PÈSOLS I CARXOFES ESTOFATS AMB BOTIFARRA NEGRA

Una proposta de producte de temporada de
la Cuina de la Neus



Ingredients

(per a 4 persona)

1 kg i mig de pèsols de la floreta
1 kg de carxofes del Prat
1 manat d'all tendres
1 ceba tendra
2 tomàquets
100 g de cansalada viada
1 tros de botifarra negra ampla
oli d'oliva, sal i pebre negre i vermell
herbes aromàtiques (herba, llorer, orenga)
una copeta de vi blanc
mitja copeta d'anís
una mica d'aigua mineral si cal

NEUS CUSCÓ

En una cassola amb oli, daurem la cansalada a trossets petits.

Després, passem la botifarra negra sencera una mica per la cassola i la reservem.

Hi afegim una mica d'oli i daurem els alls tendres tallats ben petits i la ceba tendra també picada petita.

Ratllem els tomàquets i els afegim a la cassola, amb un polsim de sucre. Tirem el vi i l'anís.

Deixem evaporar l'alcohol i incorporem a la cassola els pèsols i les carxofes tallades en sis trossos (abans de coure, les tindrem amb aigua i llimona perquè no s'oxidin). Ho salpebrem i hi afegim les herbes aromàtiques. Deixem coure els pèsols i les carxofes uns vint minuts, fins que siguin cuits però no en excés.

Posem l'estofat en una safata amb uns talls de botifarra negra i unes fulletes de menta per a decorar el plat.



Torra proposa una 'aliança de nacions' amb un Consell Ibèric que defensi el dret d'autodeterminació



Els consells professionals de TV3 i Catalunya Ràdio veuen un atac a la llibertat d'expressió en la decisió de la Junta Electoral



L'històric Ontinyent C. F. desapareix a causa dels deutes econòmics



El parlament britànic refusa per tercera vegada l'acord del Brexit



Boya abandona el secretariat nacional de la CUP per agressions psicològiques